BONDIA® ARUBA

E

Mangel Halto ta sintoma…
Di algo mas grave…

Pagina 5

Diasabra 9 di Augustus 2025 www.bondia.com Email: noticia@bondia.com Tel: 582-7800 Fax: 582-7044 1,75 Florin

Abogadonan a entrega apelacion laat: Corte Comun di Husticia a declara caso di apelacion di de Meza contra OM no admisibel

Pagina 2

- **Lider di fraccion PPA Otmar Oduber ta trece dilanti su preocupacion pa centronan di bario** Pagina 3
- **Parlamento no ta hayando informacion riba e negociacionnan cu Hulanda** Pagina 6
- **AGI pa 2035?** Pagina 4

Cerando Siman Mundial di Duna Pecho: Un Inversion pa Mama, Mucha y Comunidad

Pagina 6

Cas di studiante di Amsterdam ta ser usa pa prostitucion ilegal mientras studiantenan ta di biahe

Pagina 9

Hendenan desplasa na Haiti ta denuncia abusonan y ta rechasa desaloho sin alternativanan sigur

Pagina 11

DRUNKEN BURGER
CRAVING THE BEST BURGER ON THE ISLAND?
SCAN CODE FOR MENU

J.E. Irausquin Blvd 384-A. Reservations: (+297) 699-5090. WWW.DRUNKENBURGER.COM

Abogadonan a entrega apelacion laat:

Corte Comun di Husticia a declara caso di apelacion di De Meza contra OM no admisibel

Mediante un comunicado di prensa Ministerio Publico (OM) a informa cu Corte Comun di Husticia a dicta sentencia ayera den e caso di apelacion cu parlamentario y candidato pa minister Mike de Meza a entrega contra OM.

Den su sentencia, Corte Comun di Husticia a rechasa e peticionnan cu De Meza a entrega den su caso di apelacion contra e decision di hues di Corte di Prome Instancia di dia 17 di juli 2025, den cual hues a rechasa e peticionnan di De Meza pa obliga OM pa inform'e mas tocante e sospechonan contra di su persona y pa tuma un decision di persecucion den su caso penal prome cu 15 di augustus 2025.

Segun OM ta indica, Corte Comun di Husticia ta di acuerdo cu e apelacion di De Meza no ta no admisibel, pa motibo cu abogadonan di De Meza a entrega e apelacion aki laat, y debi na e eror aki, Corte Comun di Husticia no por trata e apelacion di De Meza contra e decision di hues di Corte di Prome Instancia.

Diamars ultimo, parlamentario De Meza hunto cu su ekipo legal, lidera pa abogado Desiree Croes, tabata den corte pa tratamento di e caso di apelacion cu e parlamentario a entama contra OM despues di e sentencia di hues di Corte di Prome Instancia.

Na salida di corte diamars atardi, tanto abogado Croes como parlamentario De Meza tabatin bon sentimento y hasta indica cu pa loke ta e contenido di e caso, e huesnan tabatin "hopi comprension" pa De Meza.

Di su banda De Meza a indica cu su abogadonan a duna full e splicacion y cu el a keda sumamente contento cu e trabao cu nan a bin ta haci. El a splica cu durante e tratamento di e caso di apelacion, e tres hues a puntr'e si e tabata kier a duna su punto di bista, cual el a haci y a splica nan kico e ta pasando aden.

Contestando pregunta tocante si e ta sinti cu si e por a haci algo miho of si e ta sinti cu el a haci algo cu no tabata corecto cu awor ta pone cu e ta den e situacion aki, De Meza a sigura cu pa 30 aña caba e tin oficinanan di accountant ta haci tur su cosnan di impuesto. "Mi mes no ta experto den esey y p'esey eigenlijk tin e oficinanan di accountants, specialistanan di belasting y pa 30 aña nan semper a yena tur mi cosnan pa mi. Ami no ta sinti cu mi lo a haci algo robes si tabatin un omision of algo," el a enfatisa.

De Meza a indica cu e lo continua eherce su trabao como parlamentario y presenta pueblo. Ademas el a sigura cu e ta dispuesto pa sigui lucha si ta necesario y ta dispuesto pa hiba e caso aki te na Corte Europeo si tin mester. No ta conoci ainda kico ta bira e siguiente pasonan pa De Meza y su ekipo legal.

Manera ta conoci, origen di e saga aki ta e hecho cu e trayecto di proceso di screening di candidato pa minister Mike de Meza a ser alarga, pa motibo di diferente contratiempo cu a pone un impasse den e nominacion di De Meza, cual ainda e y su ekipo legal ta luchando pa resolve.

Den luna di juni a bira conoci cu DIMP a entrega un caso penal contra De Meza, tocante cual OM inicialmente no a duna clarificacion na Sr. De Meza. Pa e motibo aki, De Meza a entrega peticion na corte contra OM. Segun De Meza, den su mesun declaracion, el a tende di formador cu OM a mark'e como sospechoso den e caso entrega pa DIMP. El a pidi hues pa duna ordo na e instancia pa clarifica e tipo y motibo di e sospecho contra dje. Den un decision emiti dia 25 di juni, hues a afirma su opinion cu ciudadanonan cu ta marca como sospechoso tin derecho pa sa pakico nan ta sospechoso y ki tipo di investigacion ta tumando luga contra nan. Sinembargo, esaki ta solamente si e persona envolvi ser oficialmente deteni, interoga of invita pa interogacion.
Den e caso di De Meza, esaki no a sucede.

Hues a splica e tempo ey cu OM no a emiti un declaracion oficial den cual a marca De Meza como sospechoso, pues nan no ta obliga ainda di duna e tipo y motibo di e sospecho contra dje.

Na otro banda, hues a reconoce e naturalesa precario di e caso aki, unda por papia di circunstancianan excepcional y peso—ya cu De Meza tabata nomina como minister—cual lo por exigi pa acelera e clarificacion. Pues hues a dicidi cu OM tin dos siman tempo pa duna un clarificacion na De Meza si e ta sospechoso den un investigacion y e articulo den ley pa cual e ta sospechoso, cual De Meza y su ekipo no a keda satisfecho cune.

Dia 17 di juli ultimo, hues a entrega su decision relaciona cu e peticionnan cu De Meza a entrega na Corte di Prome Instancia. E peticion di e ex-minister, ken tabata ta den nominacion pa bira minister den e gabinete nobo di AVP-FUTURO, a pidi pa clarificacion tocante e tipo y e motibo di e acusacionnan cu Ministerio Publico (OM) tin contra dje. Ademas, De Meza a pidi OM pa tuma un decision si ta persiguie of no prome cu 15 di augustus 2025.

Den su decision hues a splica cu OM a cumpli cu e decision di Corte di 25 di juni 2025, door di informa Mike de Meza riba e mesun dia ey cu e ta sospechoso den un investigacion cu tin andando y a pon'e na haltura di e articulo den ley riba cual e sospecho contra dje ta basa. Tambe hues a rechasa e peticion pa OM duna contesta prome cu 15 di augustus tocante un posible persecucion. Segun hues, e peticion aki ta di considera prematuro.

E meta principal di e casonan cu De Meza ta trece dilanti pa ta trece un resolucion definitivo den e henter e situacion alrededor di su nominacion pa minister, pa e por huramenta como e di siete minister di Gabinete AVP-FUTURO. Mientras tanto, gobierno a nombra Sr. Gervais "Baba" Rene Herdé como minister temporal cu lo tuma cartera di Infrastructura, Energia y Telecomunicacion—originalmente reserva pa De Meza. Prome cu e nombramento di Herdé, dr. mr. Arthur Dowers tabata encarga cu e carteranan aki.

Lider di fraccion PPA Otmar Oduber ta trece dilanti su preocupacion pa centronan di bario

Durante un conferencia di prensa recien lider di fraccion PPA parlamentario Otmar Oduber a trece dilanti su preocupacion pa situacion cu diferente centro di bario ta pasa den dje na e momentonan aki, specificamente relaciona cu falta di fondo.

E parlamentario a remarca cu como lider di fraccion PPA e no ta compronde con gobierno, mirando cu tin fondonan y ta papia di surplus, por mira con e centronan di bario cu ta activo rond Aruba ta lucha pa por haya fondo, ta traha nan mes pa drecha e lugarnan sin duna nan nada di fondo.

"E grupo di hendenan aki, papiando di cinco pa seis centro di bario na Aruba sigur cu ta hopi activo, cu tin mucha, hende grandi, adulto mayor henter dia bezig, cu tin diferente team di deporte, manteniendo hoben for di riba caya, pero ta haya cero atencion for di gobierno," Oduber a remarca.

El a splica cu den e caso aki ora cu mira con e centronan di bario ta ser atendi ta trece algun pregunta. El a indica cu via CEDE Aruba ta purba yuda e centronan di bario un poco y alabes a menciona cu lo ta bon tambe pa puntra e minister kico e maneho ta y con e beleid ta cu CEDE Aruba ta yuda e centronan di bario.

"Si bo mira con e centronan di bario ta sufri, yora, sclama pa haya atencion y haya ayudo ami no ta compronde con un coalicion cu a caba di sinta por bisa no ora bo bin cu mocion pasobra bo ta oposicion, pero bo ta perhudicando e bario, e pueblo, e hubentud," el a enfatisa.

Parlamentario Oduber a subraya cu e centronan di bario ta lucha continuamente pa keda mantene e centro di bario activo, pero gobierno no t'ey y no ta duna nan atencion. El a indica cu tin e mentalidad cu ta bin cu mehoracion, pero no ta haci esaki na tur centro di bario, cual el a señala no ta husto pasobra tur centro di bario mester atencion y tur tin e mesun derecho pa mesun oportunidad.

Oduber a trece dilanti tambe e punto cu gobierno ta haci diferente nombramento di titulonan cu antes no tabata conoci, pero e directivanan di e centronan di bario tin cu traha por nada, ademas cu ta traha cu un cantidad di boluntario y mucha cu ta bay na e centro di bario. "Algo ta robes y nos no ta para un rato keto na esnan cu di berdad ta dunando nan alma y cuerpo na comunidad di Aruba," el a agrega.

E parlamentario a splica cu fraccion PPA a manda un carta pa ministernan tocante e anuncio cu a ser realisa cu awor ta bay tin vacatura y cu ta bay nombra hende conforme nan solicitatie. Oduber a remarca cu fraccion PPA kier pa gobierno habri esaki pa pueblo, y nan kier wak cuanto hende a aplica pa vacatura, unda nan a publica e vacaturanan pasobra nan no a mira nan ainda y niun hende no sa unda mester solicita, pero segun e parlamentario Cocolishi "ta bolter over cu cantidad" di hende cu ta ser nombra den funcionnan cu no tabata existi y cu salarionan exhorbitante.

"Pero esunnan cu ta traha den centro di bario cu ta atende cu mucha y ta traha den solo, no ta haya ni un placa y mester bay busca na Cede Aruba pa wak si por haya un proyecto subsidia, etc… Ta ken no por wak con centro di bario ta traha, ta ken no por wak e esfuersonan cu ta ser haci eyfo y bo tin fondonan. Pero ta pone 70 miyon den un fondo di inversion pero cu niun hende sa kico e inversion ta bay ta pasobra asina bon parlamento ta funciona," el a remarca.

El a splica cu a pidi un comision ser lanta pa evalua parlamento su trabou den cuarenta aña pasobra parlamento, segun e lider di fraccion PPA, "ta un poppenkast" cu t'ey pa sostene gobierno y ya… "Pero di otro banda pober centronan di bario no tin placa, pero si ta pone 70 miyon un banda pa bay haci politica cune," el a agrega.

Parlamentario Oduber a enfatisa cu centronan di bario ta sufriendo y niun hende ta pone atencion y fraccion PPA kier pone atencion un biaha mas na dje. Alabes e kier manda un mensahe na gobierno y a indica cu mescos cu nan a adopta varios maneho di e fraccion, por haci mescos pa e centronan di bario.

El a referi na e maneho di bodycam cual el a indica cu si no ta pasobra fraccion PPA a pone presion pa esaki, awe no tin bodycam por ehempel na polisnan. "Nos a keda insisti hunto cu sociedad, comunidad y nos a logra," el a señala.

Na mesun momento el a splica cu aunke nan ta sostene e e introduccion di bodycam, el a indica cu e ta un otro ehempel di otro maneho ad hoc di gobierno. El a cuestiona e maneho specifico pa loke ta trata e bodycams, y kico ta e derecho di un ciudadano ora un agente cu bodycam drenta su cas. Ademas, el a indica, cu nan no sa cuanto bodycam a ser introduci, no sa kico e regla ta, tampoco kico e derecho di ciudadano ta.

AGI pa 2035?

"Artificial General Intelligence" (AGI) ta e terminologia pa ora AI (inteligencia artificial), por tur trabao intelectual humano, miho cu un ser humano. Si nos yega e punto aki den futuro, y pa colmo futuro cercano, esaki obviamente lo tin impacto radical pa henter sociedad. Pero e ora e cuestion ta bin: Con nos por ta asina sigur cu AGI lo yega? Y segundo pa ki aña nos lo por spera AGI?

Inversion Multi-Biyonario den Computing

No ta ningun secreto cu companianan rond mundo ta invertiendo cantidadnan multi-biyonario pa cu e construccion di datacenters nobo. Segun banco di inversion BlackRock, esaki ta den sumanan di 400 pa 600 biyon dollar Mericano pa aña te cu 2030. E compania META (miho conoci pa su app Facebook), te hasta a anuncia un binidero construccion di un datacenter cu lo ta mas grandi cu e isla di Manhattan, New York.

Na e momento aki, AI ya caba a yega nivelnan superhumano den diferente tipo di testnan di inteligencia, esta visual, comprension di lectura, pregunta cientifico nivel PhD, y matematica. Impresionante manera esaki ta (caba), e revolucion berdadero ta den e ramo di 'coderen'.

AI cu por skirbi su mesun Code

Na e momento aki, e base fundamental di un AI ta den su code. Mas miho e code di un AI ta, mas miho e lo funciona den practica. Antes e

skirbimento di code ta algo cu ser humano mes mester a haci, como resultado cu e progreso di sistemanan di AI nobo ta wordo dicta pa con lihe sernan humano por skirbi code cualitativo.

Pero nos ta yegando un punto unda ya caba AI full autonomo por skirbi y adapta su mesun bron-code. Un reportahe di CNBC a indica cu por ehempel banco di inversion Goldman Sachs, a cuminsa experimenta cu AI di codeer completamente autonomo.

Kico nos por spera den e añanan binidero?

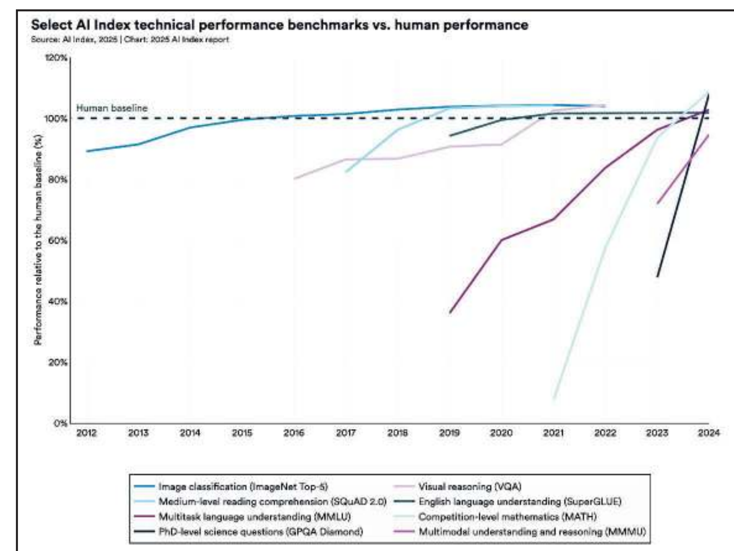
Segun un analisis di BlackRock, AI den averahe ta na un nivel di studiante universitario pa cu dia di awe. Dentro di 5 aña, segun e banco di inversion aki, AI lo yega e nivel di PhD y rond e añanan 2035 nos por spera AI cu por funciona riba e nivel di ganador di premio Nobel.

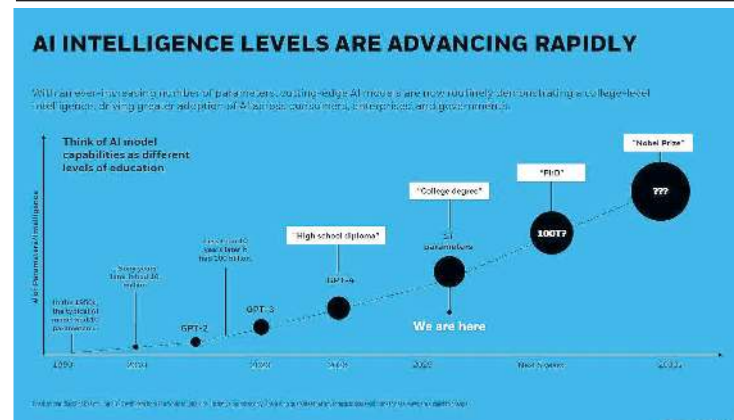
Awo obviamente si nos yega e punto di "AGI" pa mas o menos 2035, esta AI cu por funciona riba nivel di un ganador di premio Nobel, e impacto di esaki pa sociedad y te hasta henter nos civilisacion lo ta bay ta inmenso.

Den un analisis di The Economist a nota cu esaki lo por trece crecemento economico y beneficionan pa sociedad cu lo gigantesco mes. Pensa di descubrimentonan nobo cientifico, manera e cura pa cancer, energia renovable, transporte automatisa, produccion di bienes y servicio completamente automatisa y mucho mas. Esaki ta e aspectonan positivo.

Naturalmente un cambio drastico asina tambe lo bin cu varios aspecto cu anos como sociedad humano mester deal cune urgentemente. Esun mas grandi ta un tema cu mi a toca den varios di mi analisisnan cual ta e redistribucion di Capital & Entrada Universal. AI y specialmente AGI tin e potencia di automatisa cantidadnan grandi di labor humano, esaki lo haci capitalhouders inmensamente rico y poderoso. Dus siguramente mester tuma nota y mitiga e consecuencianan negativo di esaki.

Pero mi persona tin hopi speransa cu capacidadnan di AI y AGI binidero lo wordo usa pa beneficio di humanidad den su totalidad. Un ehempel di esaki ta bin di siglo 20. Na

aña 1945 a inventa e atoombom y te hasta a usa esaki den Segundo Guera Mundial. Durante e añanan cu a sigui ambos Estados Unidos di Merca y Union Sovietico, tabatin suficiente arma nuclear pa destrui mundo henter. Pero nos como Humanidad a kies pa e ruta pacifico y na aña 1987 President Ronal Reagan di Merca y Mikhail Gorbachev di USSR a firma un acuerdo pa minimalisa e arsenal di armanan nuclear.

Dus como ehempel, ya caba pa mas o menos 70 aña, Humanidad tabata por a destrui su mes cu arma nuclear, y esaki no a tuma lugar. Pues mi speransa ta cu Humanidad, lo

por usa su sabiduria pa trece prosperidad inmenso pa sociedad cu AGI lo por trece, wel minimalisando tur e aspectonan negativo.

Bijles 1op1 cu Simon Waslander **Te cu MAVO 4**

Exacte vakken Economie Geschiedenis.

Pa mas info yama na T. 744-8663 **of Email: Simonwaslander@gmail.com**

Editor
Caribbean Speed Printers N.V.
Aruba Bank N.V. Acc. #332668
Caribbean Mercantile Bank N.V. Acc. #23951903
RBC Royal Bank Acc. #13307728

Operations Manager
Mariette Engelhart-Boekhoudt

Redaccion
noticia@bondia.com
Pilar Flores (hefe di redaccion)
Angenette Figuereo (closer editor)
Leo Maduro
Dilma Arends
Raisa Montilla
Oriana Geerman

Ehecutivo di Benta
Sulaika Croes
sulaika.croes@cspnv.com
Mark Gomes
mark.gomes@cspnv.com

Aviso y Arte
Sandra Loefstop
Lisa Tromp

Departamento Digital
Juan Luis Pinto

Administracion
accounting@bondia.com
Martha Arteta de Ariza

Distribucion
Jenny Kelly

Coleccion
Evelinda de Cuba - Tromp

Pre Press
Luis Fernando Arenas (Hefe)
Pablo Libre

Press
Roland Schenker (Hefe)
Omar Ramirez
Martin Boekhoudt
Francis Dirksz

Colaboracion
Assiociated Press
Ret Karibense
Data Key

Afiliacion
Sociedad Interamerica di Prensa (SIP)

DIRECCION
Adres: Weststraat #22
Tel: 582-7800
Email: noticia@bondia.com
aviso@bondia.com
info@bondia.com
Website: www.bondia.com
Facebook: @bondianoticia
Instagram:bondiaaruba

BON DIA ARUBA ta un corant redacta y imprimi na Aruba y ta obenibel di dialuna te cu diasabra. Ningun contenido por wordo reproduci sin permiso di editor.

Editorial

Mangel Halto ta sintoma… Di algo mas grave…

Den nos edicionnan reciente nos a reporta y comenta extensamente riba e desaroyo den cuido di nos costanan, en especial e cuido deficiente di esey. E problema mayor no ta ni siquiera loke a constata den e forma di acomoda turismo y recreo local den un area di naturaleza fragil, sino e maneho intransparente di medio ambiente en general. Claro cu no ta aceptable cu ta purba di maneha tecnologia inapropia pa e tipo di suelo y subsuelo local aki. Pero ta unda tin e experticio ainda, cu mester ta parti di e herencia institucional cu servicionan publico tin bon warda? A yega na e lugar un ingeniero cu tin algun conocimento di kico bo por topa ora bo ta bay coba den calichi na rand di costa? Aparentemente no; probablemente ta pasa e obra pa un compania di cual ta supone nan sa kico pa haci, cu e resultado obvio. Di otro banda, tin otro ehemplo, di escala grandi riba skerpi na Sero Colorado, unda a traha un hotel completo riba calichi cu spelonk grandi y e expertonan cu a entrega nan rapport – nunca publica - no tabata mira problema. En principio nan tin razon tambe: problema no t'ey, te dia nan presenta! Naturalmente no semper cos mester bay asina. Por ehemplo, e motibo pakico hospital ta construi exactamente na e lugar actual tabata pasobra investigacion haci pa ingeniero local e tempo ey a mustra cu esey tabata e unico lugar den henter e area unda tabata responsable pa pone un edificio di e tamaño ey; asina esaki nunca a bira un problema.

Pero, manera bisa anteriormente, e problema señala aki ta djis un sintoma di tur loke ta bay malo cu maneho di infrastructura, naturaleza y medio ambiente en general. Den un maneho equilibra, e area ey nunca lo mester a bira un area turistico. E motibo pakico no tabatin un proteccion di e area contra – demasiado – turismo ta pasobra aparentemente e maneho en general ta cu cualkier pida costa, cu no ta ocupa pa e hafnan oficial y aeropuerto, ta disponible pa un asalto turistico sin precedente, parti di e filosofia cu ta bisa cu Aruba tin su propio Santo, no certifica pa Vaticano, cu yama San Turismo. Den e filosofia aki interes di pueblo local, incluyendo nan necesidad di area recreativo, no tin ningun importancia pa gobierno(nan) di cualkier color politico. Claro cu si bo puntra, nan ta bisa bo, cu hopi emocion den nan voz, cu nan tin interes di pueblo na pecho; loke falta semper ta e pruebanan palpable di esey. Banda di e falta di un maneho digno di e nomber ey pa loke ta acceso na costa pa pueblo, ta visto e falta di maneho encuanto naturaleza, cu den e mesun area ey a conduci na daño permanente na e vegetacion valioso di mangel. Den e mesun vecindario tin e ehemplo di Isla di Oro, den e unico reserva forestal di mangel cu nos tin. Te awe ningun gobierno tabata capaz di duna nos e garantiacu e area no lo bira victima di adorador di e santo menciona, cu ta haya cu tur cos mester hala un banda pa nan santo, cu ademas ta percura pa asina hopi placa, cu nan por laga algo atras como limosna. Un tiki mas pariba nos ta haya e desastre ocasiona pa ignorancia di ingeniero cu no tabata sa cu e matanan di mangel na saliña di Sabaneta tabatin mester acceso na awa di lama fresco. Ta con nan a kere anto cu un saliña ta funciona? Tres cien aña pasa si nan tabata sa esey, un claro ehemplo di e falta di conservacion di conocimento den nos servicionan publico. Cada generacion di empleado publico ta 'bezig' inventando nan propio wiel y nos mester siña biba cu e 'trial and error approach' aki.

Pero Mangel Halto ts siña nos algo mas. Por ehemplo, cu nos tin nos propio modelo di 'sobreturismo'. Nos no tin e problema – ainda – di lugarnan manera Amsterdam, Barcelona, Venecia, di multitud di turista cu no ta laga espacio mas pa e ciudadano local cana, mucho menos recrea, pero no ta necesario tampoco pa sinta warda te dia esey mester sucede aki. Pasobra nos no tin pakico di midi nos capacidad di carga segun criterio di otro lugar. Nos mester sinta warda te ora gobierno(nan) inventa nan pa nos? Esey ta parce nos un 'callejon sin salida' y sin respuesta. Ban cuminza anto cu analiza si e base actual di turismo di estadia aki, ta suficiente pa carga nos economia y comunidad. En todo caso, nos tin un economia cu na 2024 a percura pa gobierno ta yegando na casi dos biyon florin na entrada di impuesto, 23,3% di nos GDP; y 26,5% si nos conta e ingreso total gubernamental, incluyendo dividend cu ta bin mayoritariamente di empresa estatal, cu 'ta di nos', segun nos a comprende. Ademas, manera señala varios biaha caba, gobierno no ta cobrando un bon parti di e mesun Airbnb aki, cu ta tema di discusion tur dia. Cu mas di 5,1 miyon nochi di turista na nos isla den promer mitar di aña, nos ta probablemente e unico destinacion chikito, cu tin e tipo di cifra aki, cu ta pone nos entre e islanan grandi, cu miyones di habitante y miles di kilometro di costa. Ta bira tempo pa cuminza puntra esnan cu ta maneha turismo, ta te unda nan kier yega? Ki dia basta ta basta? O ainda ta asina cu cualkier cu lanta su voz, ta comete sacrilegio insultando e pober santo?

Cerando Siman Mundial di Duna Pecho: Un Inversion pa Mama, Mucha y Comunidad

Pa cera e Siman Mundial di Duna Pecho, Minister di Asunto Social, Salud, Cuido di Adulto Mayor y Adicto, Mervin Wyatt-Ras (AVP) a ricibi dos figura clave den e area di lactancia y nutricion den e prome fase di bida: Sra. Caroll Kock di Pro Lechi Mama (PLM) y Sra. Minouche Lopez, IBCLC di Lacthera Aruba.

E reunion, cu tabata inclui un presentacion visual y un dialogo constructivo, a pone un luz importante riba e situacion actual di dunamento di pecho na Aruba.

Algun dato interesante di e presentacion:
85% di mama ta inicia cu dunamento di pecho.
Solamente 41% ta inicia esaki durante e prome ora despues di nacemento.
Y apenas 19% ta sigui duna pecho te cu 6 luna despues di nacemento.

Dunamento exclusivo di pecho durante e prome seis luna di bida ta reconoci ampliamente pa autoridadnan mundial di salubridad manera WHO y UNICEF, como un di e intervencionnan mas eficaz pa stimula salud y desaroyo duradero. Dunamento di pecho ta yuda pa preveni infeccion, fortalece sistema immuun y contribui na un fundeshi fuerte di salud y bienestar pa bida largo.

Un investigacion local, realisa den colaboracion cu Wit Gele Kruis y Directie Volksgezondheid, a mustra claramente cu hopi mama ta stop duna pecho no pa falta di deseo, sino pa falta di sosten, informacion of tempo.
Esaki ta enfatisa e necesidad pa un sistema di sosten mas fuerte pa mama, tanto na nivel familiar, den sector di salubridad, como tambe na trabou.

Dunamento di pecho no ta solamente un acto di amor, pero tambe un strategia eficaz pa salubridad publico.
Segun investigacion internacional (World Bank, WHO, UNICEF), pa cada dollar inverti den promocion di duna pecho, e beneficio economico por yega te US $ 35 den salud y bienestar riba largo plaso.

Ministerio ta gradici e esfuerso continuo di Pro Lechi Mama y Lacthera Aruba, cu ta traha tur dia sin falta, pa promove un start saludabel pa cada mucha.

Parlamentario Evelyn Wever-Croes (MEP)

Parlamento no ta hayando informacion riba e negociacionnan cu Hulanda

Parlamentario Evelyn Wever-Croes a indica cu ultimamente nan ta hayando hopi pregunta riba con ta para cu e negociacionnan entre Hulanda y Aruba y con ta para cu e Rijkswet. Pero lamentablemente Parlamento no ta hayando ningun informacion riba esaki.

Nan no ta hayando nada di Gobierno pues no por contesta e preguntanan aki. Tur loke ta wordo bisa ta loke hende ta specula, pasobra e informacion corecto y confiabel Parlamento no ta hayando.

Parlamentario Wever-Croes a indica cu na momento cu Gabinete Wever-Croes a sali di Gobierno, nan a laga e negociacionnan bastante avansa. Pero tabata falta algun detaye pa negocia, cu ta e detayenan crucial cu ta determina si e Rijkswet ta cumbini Aruba si of no. Paso si esnan negociando pa Aruba no ta fuerte suficiente, lo por haya un Rijkswet cu por hasta perhudica Aruba y esey ta loke tin Parlamentarionan di MEP preocupa.

E falta di transparencia den e Gobierno aki ta algo cu Parlamentarionan di fraccion di MEP a denuncia hopi biaha caba. Pero mas preocupante ta cu e ministernan cu ta na mesa negociando, no ta domina e materia y esaki por tin resultadonan hopi negativo pa pais Aruba.

"Nos di fraccion di MEP lo sigui desde Parlamento haci nos trabao di pone presion riba Gobierno, di busca informacion pa asina por informa pueblo debidamente. Y na tur esnan cu ta puntra, mi sa cu e Gobierno anterior a custuma boso di haya informacion na un manera transparente, pero desafortunadamente e Gobierno aki ta traha na un manera diferente. Ami sigur no ta aproba e manera aki di traha pero nos tin cu

biba cune.

Sinembargo nos lo keda haci nos trabao, keda haci pregunta, y sigui pone presion. Nos a haya critica caba cu nos ta un oposicion hopi fuerte, pero nos lo sigui ta fuerte paso e ta sumamente importante pa haya un Rijkswet bon cu no lo perhudica Aruba" Parlamentario Wever-Croes a expresa.

Nota di redaccion: E articulo aki ta opinion di e autor y no ta representa opinion di Bon Dia Aruba.

Asina bon
Nos Papiamento ta...?

Tocante 'beheit', 'desordo' y 'desorden' te 'orden'

Den nos edicion di siman pasa, di nos column semanal tocante papiamento, nos a trata e tema di diferente palabra di diferente origen pa e suceso masha normal di boroto, desordo, pleito entre nos como persona. Un palabra den e serie a keda sin trata y esey ta 'beheit'. Motibo pa no inclui esaki, aunke nos a omiti di mencion'e, ta cu nos kier a tuma un poco mas tempo pa averigua su origen. El a resulta un busqueda sin exito, aparentemente e ta un palabra pa cual nos no a logra haya referencia riba internet. Kico nos tin awor como posible origen? E unico posibilidad cu nos ta mira awor ta cu e ta bin di Hulandes y ta e 'heibel' di e idioma ey, cu tin e mesun contenido y cu a haya transformacion te na e 'beheit' di nos.Manera semper, nos ta keda pendiente pa acepta un splicacion di su origen cu ta mihor cu esun di nos.

Un otro palabra cu nos a menciona siman pasa, pero no a sigui elabora ariba, ta 'desordo'. Su origen ta conoci, di Spaño: 'desorden'. Pa loke ta su origen etimologico nos lo elabora mas abao, pero e motibo pa sigui elabora ta pasobra banda di e forma popular 'desordo', hunto cu 'ordo', awendia tambe nos ta mira aparece 'orden' y desorden' y otro manera 'ordena'. Pakico esey ta surgi y por ta cu tin hende ta puntra si esaki ta un forma aceptable, o ta mihor pa reconoce solamente 'ordo' y desordo' como Papiamento autentico? Laga nos splica con nos ta mira e asunto. Den e desaroyo di nos idioma y na momento di incorpora textonan cu un vocabulario mas elabora, a surgi e necesidad di tin un palabra cu ta duna un poco mas distincion exacto di loke e persona kier expresa. Dado momento a bin den uso e verbo 'ordena', cu ta e accion di duna un 'ordo'? Tambe nos ta topa cu e 'orden' como sustantivo cu ta significa un congregacion religioso por ehemplo. Ta sigui usa 'ordo' pa esaki tambe? No, awendia nos ta haci distincion den e uso di e formanan aki. Desde hopi tempo caba a bira custumber pa usa 'orden' y 'ordo' banda di otro. Claro cu si ta papia di verbo, nos no conoce uno cu ta bin di 'ordo'. Loke sa haci ta papia di 'duna ordo' o 'pone ordo' pero e unico verbo disponible ta 'ordena' cu awendia nos por topa tur dia den nos medionan di comunicacion. Ademas, e verbo aki tin diferente uso, e no ta referi solamente na 'duna orden' sino tambe na 'ordena' den sentido di pone orden den por ehemplo un administracion of algo similar.
A proposito, 'orden' y otro palabra relaciona cu esaki, manera 'ordena','ordenacion','ordenamento','ordenando' y 'ordenanza/ordenansa' ta inclui den nos Vocabulario oficial. Tambe e formanan contrario, di 'desorden','desordena', 'desordenando' y'desordo', tur ta inclui tambe. Loke ta keda naturalmente ta cu ora nos ta papia di un pleito, bochincha o algo otro parecido, den forma papia nos ta usa 'desordo' como esun cu mihor ta indica loke nos kier expresa den e contexto ey. Mas cu claro, den nos papia di tur dia nos conoce varios expresion unda no ta usa 'orden' sino solamente 'ordo'. Por ehemplo, 'na ordo' por expresa algo cu ta mustra 'hopi bon mes': "El a prepara nos un barbecue 'na ordo'! Tambe otro palabra deriva di 'orden' a drenta nos vocabulario, manera e 'ordenanza/ordenansa' cu ta e nomber pa un ley den nos sistema legal. Manera por a spera, e origen ta den Latin (ordinare) y den Hulandes nos ta topa mesun raiz tambe (verordening). Den ambos caso e 'ordenanza' ta duna 'orden' pa conducta ciudadano den cierto ambito. Pa completa, idioma Ingles tambe conoce su version: 'ordinance'. Por cierto cu den otro pais e 'ordenanza' ta un conhunto legal di regla na nivel municipal, por ehemplo, y no na nivel nacional, unda ta papia di 'ley'. Ordenanza o ley, contal cu nos mester cumpli cu nan.

LOTTO 5
Cuminsando cu 4 florin, bo por gana e suma grandi aki
Afl. 360.000,-
HUNGA AWO
sorteo ta awe nochi 7:45 pm
Obtenibel na cualkier rebendedo di Lotto.

WHO: Hamber y malesa ta sigui plama den un Sudan destrosa pa guera

(Reuters) — Hamber y malesa ta sigui plama den Sudan cu ta destrosa pa guera, segun e Organisacion Mundial di Salud (WHO), cu ta bisa cu ya tin hamber den hopi region, 25 miyon persona ta enfrentando insiguridad alimenticio agudo, y cu ya casi 100.000 caso di colera a ser registra desde juli aña pasa.

E conflicto entre e ehercito y e grupo rival Rapid Support Forces (RSF) a forsa miyones di hende pa bandona nan cas y a dividi e pais den zonanan separa di control. E RSF ta keda fuertemente presente den west di Sudan, y e cortamento di fondo ta crea un obstaculo riba e yudansa humanitario.

"Violencia sin pausa a pone e sistema di salud di Sudan na un punto critico, agregando na un crisis marca pa hamber, malesa y desesperacion," segun Ilham Nour, oficial senior di emergencia di WHO, den un comunicado.

Nour a agrega cu hamber ta empeorando e carga di malesa, y ta anticipa cu rond di 770.000 mucha bou di 5 aña lo sufri di desnutricion agudo severo e aña aki.

Colera tambe a yega na un campamento pa refugiadonan di Darfur den Chad Oriental, segun e agencia pa refugiadonan di Nacionnan Uni (UNHCR) a bisa diabierna.

Segun Patrice Ahouansou, coordinador di e situacion pa UNHCR den e region, un brote di colera den e colonia di refugiadonan na Dougui a resulta den 264 caso di enfermedad y 12 morto. E brote a forsa e agencia pa suspende e relocalisacion di refugiadonan for di e frontera cu Sudan pa preveni mas caso.

"Sin accion urgente, incluyendo acceso miho na tratamento medico, awa limpi, sanamento, higiena, y mas importante, relocalisacion for di e frontera — hopi mas bida ta cay na riesgo," Ahouansou a bisa den un conferencia di prensa via video for di Ginebra.

Potret di Associated Press.

Polis ta tira un homber cu tabatin cuchiu den sala di emergencia di un hospital na West Virginia

(AP) — Polis na West Virginia a tira y mata un homber cu tabata cana cu un cuchiu den sala di emergencia di un hospital despues cu el a ataca un empleado diabierna mainta trempan, segun autoridadnan.

E tiroteo a tuma luga rond 1:45 di madruga na e hospital general di Charleston Area Medical Center den Charleston, segun hefe di polis Scott Dempsey durante un conferencia di prensa.

E sospechoso a drenta e sala di emergencia poco despues di mey nochi, pa busca cuido pa un herida cu no tabata determina. El a cuminsa comporta malo, grita y bira agresivo na otro hende. Eventualmente e homber a sali for di un baño cu un cuchiu, a lansa riba otro hende, a move mueblenan y a flit un 'fire extinguisher', Dempsey a bisa.

Otro hende den e sala di emergencia "tabata purba calma e situacion, pero claramente esaki no tabata traha. Y na cierto punto nan mester a protege nan mes pa busca seguridad," segun Dempsey.

Ora cu un oficial a yega, a ordena e sospechoso pa laga e cuchiu cay, e homber a drenta un elevador y a cuminsa ataca un empleado prome cu e oficial a tira riba dje. E sospechoso a cay riba vloer y a ser declara morto despues. E empleado no a haya ningun herida, e hefe di polis a agrega.

Nan no a revela e nomber di e sospechoso pa asina duna tempo pa notifica su famia. Segun vocero di hospital Dale Witte, e sala di emergencia a keda cera temporalmente pa dos ora despues di e incidente.

Pashentnan cu malesa di pulmon ta obliga pa cambia di medicamento demasiado frecuente, segun Longfonds

(NLTimes)—Pashentnan cu malesa di pulmon ainda ta obliga pa cambia di inhalador demasiado frecuente, segun Longfonds. Segun e organisacion, un encuesta a mustra tambe cu hende no semper ta haya un splicacion ora nan haya un prescripcion nobo.

E fondo a puntra mas cu mil pashent cu malesa di pulmon yena un encuesta durante mei y juni di e aña aki. Di e participantenan, 69 porciento a cambia medicamento un of mas biaha recientemente, parcialmente pa motibo di scarsedad di medicamento. Mas cu mita di nan a bisa cu nan no a haya splicacion riba con pa usa e medicamento nobo.

Medicamento pa inhala ta vital pa pashentnan cu pulmon, segun e fundacion. Cambia medicamento por causa sintomanan adicional.

Na 2023, diferente organisacion, incluyendo dokternan general y boticanan, a acorda pa limita e cantidad di biaha cu un pashent mester cambia di medicamento. Si un cambio ta necesario, nan a compromete pa duna bon guia durante e proceso, Longfonds a splica. E fundacion ta pidi awor pa boticanan tuma mas responsabilidad pa cumpli cu e compromisonan aki.

Scarsedad di medicamento ta relaciona cu e problema den e cadena di suministro mundial, provoca pa retraso den produccion y demanda aumenta durante e ultimo añanan. Esaki ta afecta specialmente e inhaladornan mas comun, haciendo e dificil pa boticanan tene stock constante.

Pa combati e problema aki, Longfonds ta propone introduci un guia nacional pa maneha cambio di inhalador, y tambe pa inverti den programanan di capacitacion pa profesionalnan di salud pa por mehora nan orientacion na pashentnan. Hermentnan digital manera videonan instructivo y app pa duna recordatorio tambe por yuda pashentnan durante e cambionan di medicamento.

BONDIA ARUBA

Accidente serio na Corsou a laga un tata y yiu pega bao di auto

(CuraçaoChronicle) - Un accidente di trafico serio na Corsou a laga dos persona - un tata y su yiu muhe - pega bao di un SUV despues cu un truck a accidenta contra e vehiculo for di patras.

Segun e reportahe di polis, e accidente a sucede ora cu un pickup a dal patras di e SUV para, causando cu esaki a lora bay dilanti y pasa riba e meneer y su yiu muhe, kendenan tabata para su dilanti.

Servicionan di emergencia, incluyendo varios unidad di polis, ambulance y bombero a core acudi na e escena. Na momento di su yegada, e oficialnan a haya e SUV cu 2 individuo pega bao di dje. E tata a logra sali despues di un tempo pero e yiu muhe si no a logra, cu su pia pega bao di e vehiculo.

Bomberonan a conduci un operacion di rescate dedica y extenso, lantando e SUV pa libera e mucha. Ambos e yiu muhe y e chauffeur di e pickup a ser transporta pa Curaçao Medical Center (CMC) pa tratamento medico. E chauffeur di e pickup tabatin un herida severo na su cabes y a perde un cantidad significante di sanger.

Problema mecanico prome cu e accidente
Investigacion preliminar a revela cu e tata y yiu muhe tabata coriendo dirt bike na Mitologiaweg, cu e mama nan tras den e SUV. Ora cu un di e dirt bike a experiencia problema mecanico, e grupo a stop banda di caminda pa revisa e dirt bike.

Na e momento aki ta unda e pickup a acerca y pa motibonan cu te ainda ta boa investigacion, no a mira e SUV para na tempo, cual a resulta den e accidente aki. E impacto a manda e SUV padilanti, pasando riba e tata y e yiu muhe cu tabata para cerca.

Investigacion andando
Autoridadnan a lansa un investigacion completo tocante e circunstancianan di e accidente, incluyendo si visibilidad, velocidad of distraccion di parti di e chauffeur a hunga un rol. E identidad y condicion actual di e partidonan herida te ainda no a keda revela.

Polis a urgi tur chauffeur pa keda alerta y cauteloso, specialmente den cayanan cu tin poco luz of situacionnan unda tin emergencianan banda di caminda.

Corsou: Prison SDKK ta impone prohibicion di prestamo entre empleado den medio di conflicto financiero creciente

(CuraçaoChronicle) - E director temporario di Corsou su prison SDKK a emiti un memo interno e siman aki unda a prohibi tur actividad di prestamo entre e empleadonan. E decision aki ta bini despues di un serie di disputa financiero entre e empleadonan di e prison cu recientemente a sali na cla.

Segun e memo, e guardianan di e prison tin tempo ta presta suma grandi di placa na otro, creando un ciclo di debe cu a resulta den tension na trabao y problemanan disciplinario. E ordo aki t explicitamente prohibi e acto di presta placa na coleganan. Den caso di debe problematico of dificultad financiero, e empleadonan awo ta rekeri di contacta nan supervisor of consehero confidencial designa.

E decision aki ta bini a causa di preocupacionnan amplio tocante debe personal aumentando entre e empleadonan di e prison. Segun e reportahenan, algun empleado ta bayendo na debe ilegal of prestamistanan informal cu interes halto, cu tini speransa di resolve nan situacion financiero. E memo tin e meta di preveni mas conflicto y di proteha ambos e relacion entre e empleadonan y e integridad di e ambiente laboral na SDKK.

Ningun comentario publico a ser haci ainda pa e ministerio di Husticia, cual ta supervisa operacion di e prison.

Forma nobo di extorcion sexual criminal ta den aumento na Hulanda

(NLTimes) - Un forma nobo do extorcion sexual a yega Hulanda - 'sextorcion' criminal. Di mesun manera cu sextorcion "clasico", ta blackmail e victimanan cu imagennan explicito di nan mes, sinembargo na luga di pidi placa, nan ta obliga e victimanan comete un crimen, e podcast di PowNed Het Misdaadbureau a reporta.

Te cu awo, e hotline di sosten Helpwanted a ricibi 7 reportahe di sextorcion criminal e aña aki. Sinembargo e hotline aki ta anticipa cu e cantidad real ta hopi mas halto cu esey. E victimanan ta experiencia berguensa y panico inmenso, cual tambe ta comun cu otro

formanan di extorcion sexual y crimennan sexual. Ademas di esaki, e victimanan di extorcion sexual criminal tambe a comete un crimen nan mes.

"Pues e disposicion di reporta, ta, claramente hopi mas abao," Rivka Otten di Helpwanted a bisa e podcast. "Esey ta increiblemente dificil, y esey, claramente, ta loke ta haci extorcion sexual asina increiblemente efectivo."

Helpwanted a ser alerta tocante e forma nobo aki di extorcion sexual di hotline den exterior y a cuminsa tene un record separa di e cantidad di reportahe. Segun Otten, e victimanan ta reporta cu ta obliga nan traha como mula di placa, busca cargamento di droga for di container y te hasta pone explosivonan.

E hotline su conseho pa personanan cu cay victima na esaki ta di kibra tur contacto cu e persona. "Na final, tin un chens cu e potretnan aki lo leak, pero e chens ey ta hopi chikito pa motibo cu eora e sospechoso ta perde e poder cu e tin riba di bo," Otten a splica.

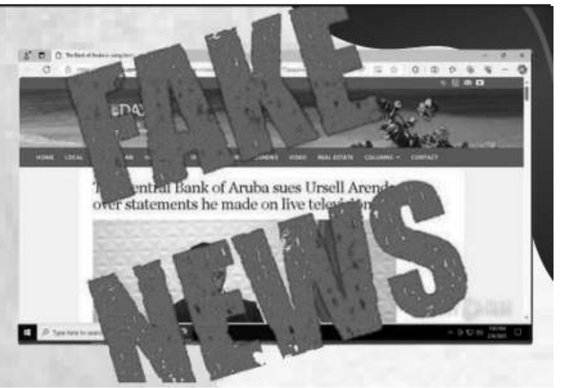

Ministro di Husticia y Asunto Social ta anuncia cu entrante **11 augustus 2025** segun Ley di Molester, durante 30 dia lo tin oportunidad pa un y tur tuma conocemento na Departamento di Legislacion y Asunto Huridico, **Schotlandstraat 53** di un peticion di permiso cu a ser haci pa un **rioolwaterzuiveringsinstallatie** na **Malmokweg 41.** Den e periodo aki tur hende por expresa por escrito nan desacuerdo cu dunamento di e permiso menciona. Esaki mester ta dirigi na Ministro di Husticia y Asunto Social mediante director di Departamento di Legislacion y Asunto Huridico, Schotlandstraat 53.

Keda alerta pa estafa riba rednan social!

No click riba aviso paga (sponsored ad) cu ta usando imagen di Aruba Today.
Bishita solamente e pagina oficial di Facebook, Aruba Today News, of e website
www.arubatoday.com.

Si bo haya algun problema, nos t'ey pa yuda: bondia.aruba@gmail.com

Casnan di studiante di Amsterdam ta ser usa pa prostitucion ilegal mientras studiantenan ta biaha den zomer

(NLTimes) - Complehonan di vivienda pa studiante na Amsterdam ta mas y mas popular pa prostitucion ilegal, specialmente durante e lunanan di zomer ora studiantenan ta biaha, asina e corporacionnan di vivienda di Amsterdam a bisa Parool. Explotadonan ta acerca studiantenan bou di pretension falso, ofreciendo pa subhuur nan cambernan temporalmente.

Segun e instancia di educacion Duwo, esaki ta sucede principalmente den luna di juli y augustus, ora cu studiantenan ta bay cas of ta biaha pa zomer. E instancia ta hopi preocupa, bisando cu e subhuurmento aki por conduci na prostitucion ilegal y, asina, traficacion y explotacion di hende. Duwo a enfatisa cu e huurdonan mester di permiso di nan doño di cas si nan kier subhuur nan cas.

Na fin di juni, Duwo a manda un email pa residentenan di e compleho di Science Park II na Amsterdam-Oost pa informa nan cu prostitucion ilegal a tuma luga den un camber di subhuur na Carolina MacGillavrylaan. E email a bisa cu un trahado sexual ilegal "un biaha mas" tabata activo den e edificio, cu tin 554 unidad di studiante.
Segun Parool, habitantenan den e combersacion di grupo a keda spanta. Algun a informa di ta sinti nan mes insigur, parcialmente debi na e presencia di hombernan straño y hopi biaha mas bieu den e lift di edificio. "Nan no ta parce studiante, y esey realmente ta duna un vibracion espantoso," un studiante a skirbi, "Specialmente ora nan sali for di e lift y no sa unda pa bay."
Un caso similar a sucede recientemente na e campus di Spinoza na Amsterdam-Zuidoost, cu 111 unidad di studiante. "E municipalidad a cera e propiedad en cuestion pa tres luna," un vocero di Duwo a bisa Parool.

Duwo ta calcula cu tin decenas di casonan di prostitucion ilegal den complehonan di vivienda di Amsterdam. E instancia no tin cifranan exacto.

E Federacion di Corporacionnan di Vivienda di Amsterdam (AFWC), e organisacion paraplu pa nuebe corporacion di vivienda cu ta maneha 191 mil huur den e ciudad, a confirma e patronchi na Parool. Subhuurmento ilegal combina cu prostitucion ilegal ta sucede den tur corporacion di vivienda, pero ta particularmente prevalente den vivienda di studiante durante e lunanan di zomer, AFWC a bisa.

Aña pasa, corporacionnan di AFWC a termina 40 contrato di huur debi na traficacion di hende of prostitucion ilegal, e vocero di AFWC a bisa. "Y esey ta un aumento significante compara cu e añanan anterior, ora e promedio tabata dies."

Esey ta "hopi indeseabel y inaceptabel," e vocero di AFWC a bisa. "Vivienda pa studiante tin biaha ta particularmente 'atractivo' pa motibo di e rotacion relativamente rapido y e control social mas abou den e area. Como resultado, prostitucion ilegal tin menos chens di ser nota aki."

Gobierno Hulandes ta nenga di compromete su mes na mas accion contra Israel durante e debate feroz di Gaza

(NLTimes) - Gobierno Hulandes no ta bay tuma ningun medida mas contra Israel den e fase aki, e minister di Asuntonan Exterior Caspar Veldkamp (NSC) a bisa den un debate parlamentario tocante e crisis humanitario na Gaza. Hulanda a "continuamente escala" medidanan contra Israel pa pone presion riba e pais, el a bisa, yamando nan "pasonan significante."

Segun Veldkamp ya caba Hulanda ta haciendo hopi. El a referi na e medidanan nacional anuncia siman pasa, incluyendo prohibicion di entrada pa dos minister di Israel y e compromiso pa pusha Union Europeo pa cancela su acuerdo comercial cu Israel. El a reconoce cu e no ta suficiente. Por logra mas den e contexto Europeo, el a bisa. "Mi no ta bay tuma medidanan simplemente pa motibo di simbolismo nacional cu no tin ningun efecto," el a bisa.

Veldkamp a informa cu Israel no ta adheri na e acuerdonan haci cu UE na comienso di juli tocante suministronan humanitario pa Gaza. E hamber bou di e poblacion Palestino cu ya ta devasta a bin ta plama rapidamente den e ultimo simannan. E cantidad di morto pa desnutricion ta aumentando rapidamente, varios organisacion ta informa, y esey ta "indigeribel," Veldkamp a bisa. E ta kere cu e terorismo di Hamas no ta y no mester ta un licencia pa Israel viola e leynan humanitario di guera.

Parlamento tabata kier sa dicon Israel no tabata honra e acuerdo, pero e Minister no por a elabora. Segun e, tin incumplimento cu alto al fuego y falta di rutanan alternativo pa suministro di ayudo. Actualisacionnan confidencial riba e asunto aki ta bin di UE, el a bisa. E lo elabora den un carta pa parlamento.

Partidonan di oposicion rabia

tabata kier sa dicon e Gabinete no ta introduci mas medida nacional. Nan a señala cu otro paisnan ta preparando pa haci esey.

Di acuerdo cu e parlamentario di GroenLinks-PvdA, Kati Piri, ta bon cu Hulanda ta purba tuma medida den e contexto Europeo, pero "e no ta realistico na e momento aki." Proposicionnan continuamente no ta logra haya suficiente sosten dentro di UE, pues nan no ta ser implementa, of ta tuma hopi tempo pa medidanan ser implementa. E ta kere cu Hulanda mes por tuma mas medida. Hulanda ainda ta suministrando arma na Israel. Esey por stop sin interferencia di UE. Veldkamp a ripiti cu Gabinete lo pega na e medidanan tuma caba.

Multiple parlamentario a mustra Veldkamp riba e rapport di conseho recien di e Comision di Conseho riba Asuntonan di Derecho Internacional (CAVV) caminda ta declara cu Hulanda tin un deber moral pa actua pa preveni genocidio. Veldkamp a nenga di elabora riba e rapport aki y a sigui lista e medidanan cu Gabinete a tuma caba.

Varios parlamentario a acusa Veldkamp di ta complice di e sufrimento na Gaza. Lider di DENK, Stephan van Baarle, por ehempel, a critica e falta di accion "criminal" di e Minister. E ta haya cu Hulanda mester ta hopi mas estricto cu Israel. "Si un Minister no logra haci esaki pasobra nan ta considera bendemento di arma mas importante, anto un Minister tin sanger riba nan man."

Veldkamp a rechasa e acusacionnan aki. El a contesta trankilamente: "Semper mi ta respeta Sr. Van Baarle, pero mi ta haya e tipo di acusacionnan aki inapropia." Isa Kahraman (NSC) a defende su compañero miembro di partido. "Ban stop di acusa otro di cosnan cu ta pasa den otro paisnan."

BONDIA ARUBA

Brasil: Lula ta veto partinan di proposicion pa medio ambiente cu oposicion a pusha

Y por causa daño na Amazon

(AP) - Brasil su presidente diabierna a veto partinan di un proposicion den congreso cu ta busca reforma e pais su reglanan pa licencia ambiental - un legislacion cu e oposicion derechista a pusha pero cu ambientalistanan ta bisa lo impedi esfuersonan pa proteha areanan sensitivo manera e Amazon.

Luiz Inacio Lula da Silva a benta afo 63 di e proposicion controversial su 400 medida, segun e gobierno a informa, aunke e significancia di e veto aki lo keda mas cla na momento cu publica e proposicion den e gazette oficial y esaki drenta den efecto.

Lula su sostenedornan y ambientalistanan a yama e legislacion un “proposicion di devastacion,” mientras cu aliadonan di ex Presidente Jair Bolsonaro, ken ta bao detencion na cas pa cargonan relaciona cu un supuesto plan pa un golpe de estado, a pusha pa su aprobacion den congreso.

Criticonan a argumenta cu e proposicion ta debilita rptoeccionnan y ta causa daño na Brasil su credibilidad prome cu e dialogo di clima di U.N den november.

Gruponan di proteccion pa medio ambiente a duna bon bini na Lula su veto - aunke congreso te ainda por tuma paso pa evita nan y introduci legislacion adicional. Varios minister di gobierno, papiando na un conferencia di prensa na e palacio presidencial, a aplaudi Lula su cambionan, bisando cu el a saca partinan di e legislacion cu lo permiti apresura proyectonan den Amazon y ta kita e autoridad for di e agencianan federal ora di entrega licencia pa proyectonan.

Solamente empresanan di “potencial di contaminacion abao” lo ser permiti ricibi e tipo di prioridad aki, e ministernan a bisa.

E no a keda inmediatamente cla si Lula a veto e medida riba actualisa e cayanan existente sin supervision, cual lo permiti pone asfalt na henter e caretera cu ta drenta 560 mia via Amazon.

Lula no tin e mayoria den Brasil su congreso, unda aliadonan di Bolsonaro hopi biaha ta tuma parti cu moderadonan pa aproba legislacion conservativo. “Nos ta comprende cu nos ta manteniendo un dialogo cu congreso y ta garantisa cu tin integridad den e licencianan ambiental,” minister di Medio Ambiente Marina Silva a comenta.

“Esaki ta fundamental pa e proteccion di medio ambiente den contexto di un crisis di clima, perdida di biodiversidad y procesonan di desertificacion,” el a agrega.

Lula ya caba a papia tocante posiblemente veto cierto parti di e proposicion despues cu esaki a keda aproba den congreso luna pasa. Brasil a aproba e legislacion cu 267-116 den juli, cual tabata un golpi fuerte pa Lula despues cu varios moderado a tuma parti pa Brasil su oposicion.

E iskierdista di 79 aña - ken ta enfrentando un falta di popularidad creciente, oposicion creciente den congreso y riesgonan creciente na su reeleccion - a mira su e percepcion publico aumenta dianan despues, ora cu President Mericano Donald Trump a impone un tarifa di 50% riba Brasil su importacionnan.

Trump, un aliado di Bolsonaro, a coencta e tarifanan na Bolsonaro su huicio, cual el a yama un “casa di bruha” y a exigi un fin na e proceso.
Miriam Belchior, un oficial cu Brasil su hefe di empleadonan, a bisa cu Lula su veto lo proteha e “derecho di pueblo Indigena y comunidadnan di descendiente di catibo y lo incorpora mecanismo pa haci e proceso di otorga licencia hopi mas lihe, sinembargo sin causa daño” na Brasil su recursonan natural.

“Esaki ta un victoria pa sociedad,” Malu Ribeiro, hefe di SOS Atlantica, un organisacion benefico a comenta.

Mexico: Autoridadnan ta acusa Adidas di apropiacion cultural den diseño di sandalia

(AP) — Autoridadnan Mexicano ta acusando compania di sportswear, Adidas, di plagio di artesano den sur di Mexico, alegando cu un diseño nobo di sandalia ta hopi similar na sapato tradicional indigena conoci como huaraches.

E controversia a genera acusacion di apropiacion cultural di e marca di sapato, cu autoridadnan bisando cu esaki no ta prome biaha cu a copia artesania tradicional Mexicano. Citando e preocupacionnan aki, autoridadnan local a pidi Adidas pa retira e modelo di sapato.

Presidente Mexicano, Claudia Sheinbaum a bisa diabierna cu Adidas ya tabata den combersacion cu autoridadnan den e estado Mexicano di Oaxaca pa duna “compensacion pa e victima di plagio” y cu su gobierno tabata preparando reforma legal pa preveni cu ta copia artesania Mexicano.

E diseño den centro di e con-

troversia ta e “Oaxaca Slip-on”, un sandalia crea pa diseñador Mericano, Willy Chavarria pa Adidas Originals. E sandalia tin strap di cuero fini mara den un estilo cu ta inconfundiblemente similar na e huaraches Mexicano. Na lugar di suela plat di cuero, e sapato di Adidas tin un suela mas diki estilo sapato deportivo.

Segun autoridadnan Mexicano, e diseño di Adidas ta contene elementonan cu ta parti di e herencia cultural di e comunidadnan indigena Zapoteco di Oaxaca, particularmente den pueblo di Villa Hidalgo y Yalalag.
Artesania ta crucial den economia na Mexico, dunando trabao pa alrededor di mita miyon persona na e pais. E industria ta conta pa alrededor di 10 porciento di GDP di estadonan manera Oaxaca, Jalisco, Michoacan y Guerrero.

Autoridadnan na Oaxaca a haci un yamado pa retiro di e “Oaxaca Slip-On” y a exigi un disculpa publico di Adidas, cu oficialnan describiendo e diseño como “apropiacion cultural” cu por viola ley Mexicano.

Den un carta publico na liderazgo di Adidas, gobernador estatal di Oaxaca, Salomon Jara Cruz a critica e diseño di e compania, bisando cu “inspiracion creativo” no ta un hustificacion valido pa usa expresionnan cultural cu ta “duna identidad na comunidadnan.”
“Cultura no ta bend’e, ta respet’e,” el a agrega.

Adidas a responde den un carta ayera tardi, bisando cu e compania “ta balora profundamente e rikesa cultural di pueblonan indigena di Mexico y ta reconoce e relevancia” di e critica. A solicita pa sinta na mesa cu oficialnan local y pa discuti con por “repara e daño” na e poblacionnan indigena.

E controversia ta sigui añas di esfuerso di gobierno y artesano Mexicano pa bringa contra marcanan di paña global mayor cu nan ta bisa ta copia diseñonan tradicional.

Na 2021, gobierno federal a pidi fabricantenan incluyendo Zara, Anthropologie y Patowl pa duna un splicacion publico pakico nan a copia diseño di paña di comunidadnan indigena di Oaxaca pa bende den nan tienda.

Awo, autoridadnan Mexicano ta bisa cu nan ta purbando di bin cu regulacion mas estricto den un esfuerso pa protege artista. Pero Marina Nuñez, vice-secretario Mexicano pa desaroyo cultural, a nota cu nan tambe kier establece guia pa no priva artistanan di “e oportunidad pa intercambia of colabora cu varios di e companianan aki cu tin un alcance comercial hopi amplio.”

Hendenan desplasa na Haiti ta denuncia abusonan y ta rechasa desalohonan sin alternativanan sigur

(DiarioLibre) - Tin casi 1.3 miyon di nan, segun Nacionnan Uni. Bou di e Programa di Relocacion di Sosten di Seguridad, gobierno di Haiti a cuminsa distribui check na personanan desplasa internamente pa encurasha nan pa bandona e institutonan publico cu nan ta ocupa, particularmente scol y universidadnan.

Algun facilidad, manera e Facultad di Linguistica Aplica, ta bashi caba, pero hopi hende desplasa ta informa cu nan no a ricibi ningun fondo ainda di gobierno.

Venise, di 50 aña, a haya refugio den e edificio di Facultad di Linguistica Aplica. E decision di gobierno a hink'e den un confusion grandi. E mama di dos yiu no tin otro caminda pa bay.

"Esaki ta un abuso cu estado ta infligiendo riba mi. Estado ta trata mi malo. E no ta duna mi seguridad, e ta obliga mi huy riba caya pa ser mata of viola pa bandidonan. Nos a pidi ocho dia pa nos organisa nos mes, pero nan no a acepta esaki. Nan a tira nos riba caya. Aki mi pañanan ta. Aki ta unda nan ta laga nan. Mi no sa unda pa bay," el a bisa.

Aunke oficialmente e ta boluntario, hopi hende desplasa ta percibi e proceso manera un medida forsa. Nan ta denuncia e modus operandi di gobierno. Gobierno a duna e desplasadonan 100 mil gourdes, e ekivalente di US$760, pa nan bay. Venise no a haya e placa ey.

"Mi no a ricibi ningun check, mi nomber no a aparece, mi no a ricibi nada den absoluto. Mi no sa unda mi ta bay drumi. E bandidonan a abusa di mi, y awor e estado ta maltrata mi tambe", el a bisa.

E situacion ta mescos pa Madelène, kende, confundi, ta puntra su mes unda e lo haya un apartamento pa huur cu e 100 mil gourdes cu gobierno a ofrece den un capital caminda prijs di huur ta subiendo drasticamente.

"Nos ta indefenso, y tur e luganan caminda nos por a spera di haya vivienda pagabel ta ser controla pa gangnan. Y e estado sa esey. Bo no por duna 100 mil gourdes na un doño di cas pa huur un cas. E bandidonan a humilia mi caba, y awor ta e estado ta humilia mi," el a bisa.

E estado, di su parti, ta purba di trankilisa e poblacion. Jean Négo Bonheur ta director general di Organisacion Nacional di Migracion (ONM).

"Nos a ser pidi pa cuminsa cu e proceso pa asina personanan internamente desplasa (IDP) haya nan check. Te cu awe, nos ta kere cu nos a haci un trabou util, ya cu na tur e lugarnan unda nos a relocalisa e personanan aki, nan tur a haya nan check," el a enfatisa.

Den e contexto aki, organisacionnan di derechonan humano, incluyendo Defenseur Plus, ta kere cu e desplasamento di e poblacion na Haiti no ta soluciona nada a menos cu autoridadnan atende e raiz di e problema.

"Nos mester atende e causa di e problema. E problema real ta violencia. E ta inseguridad. Nos mester soluciona e problema di inseguridad pa por soluciona e problema di personanan desplasa internamente," el a sostene.

Puerto Rico: Luis Gutiérrez y lidernan ambiental ta exigi accion di gobierno riba New Fortress Energy a pesar di incertidumbre cu e Hunta di Supervision

(ElNuevoDia) - Ex-congresista Portoriqueño Luis Gutiérrez y lidernan di comunidad y medio ambiente a haci un yamada na autoridadnan gubernamental pa sigui padilanti cu esfuersonan pa kibra e monopolio di New Fortress Energy (NFE) riba suministro di combustibel y generacion di coriente den e region noord, sin importa e composicion den futuro di e Hunta di Supervision (OB), cu presidente Donald Trump a desmantela recientemente cu e cinco di e siete miembronan.

E futuro di e contractnan actual di NFE, y tambe e negociacionnan continuo pa un otro acuerdo di suministro di gas natural a largo plaso, ta entre e asuntonan pendiente cu e OB probablemente lo mester atende unabes cu e tin e quorum necesario pa votacion, cu ta rekeri un mayoria di e siete miembronan cu ta forma e organo.

"E realidad experiencia pa e comunidadnan di Cataño y San Juan rond di e instalacionnan aki ta uno pa cual gobierno di Puerto Rico ta responsabel. E hecho cu Donald Trump a kita cinco miembro di e hunta di control fiscal, y awor ta pone un signo di interogacion riba si e Director Ehecutivo di FOB Robert Mujica y e hunta di control fiscal por sigui cu un investigacion of cancela e transaccionnan aki di NFE, no ta limita di ningun manera e gobierno di Puerto Rico di actua y salvaguardia e interesnan di e pueblo di Puerto Rico, pasobra esey ta su responsabilidad", asina e ingeniero Ingrid Vila, presidente di CAMBIO, un organisacion cu ta defende un transicion pa un modelo basa riba produccion di energia solar riba daknan residencial y comercial.

Maritza Maymí, di e capitulo di Puerto Rico di Sierra Club y miembro di e coalicion di Queremos Sol, a señala cu e impacto di e reconfiguracion di e Hunta riba e discusionnan cu e Autoridad Nacional di Energia Electrico (NFE) pa un contrato nobo di suministro di gas natural likido ainda ta insigur. Un proyecto di contract di 15 aña di 20 biyon dollar, di cual e condicionnan supuestamente a ser impone pa gran parti pa NFE, a ser rechasa na juli pa e agencia cu ta supervisa e finanzas publico di e pais, argumentando cu su condicionnan tabata desfaborabel pa gobierno.

Di acuerdo cu Maymí, un Hunta nobo inclina pa faborece e interesnan di e creditornan di Puerto Rico Electric Power Authority (PREPA) den e proceso di renegociacion di debe—manera mayoria experto y analista ta anticipa—lo no necesariamente yama bon bini na e firmamento di e contrato preliminar cu NFE.

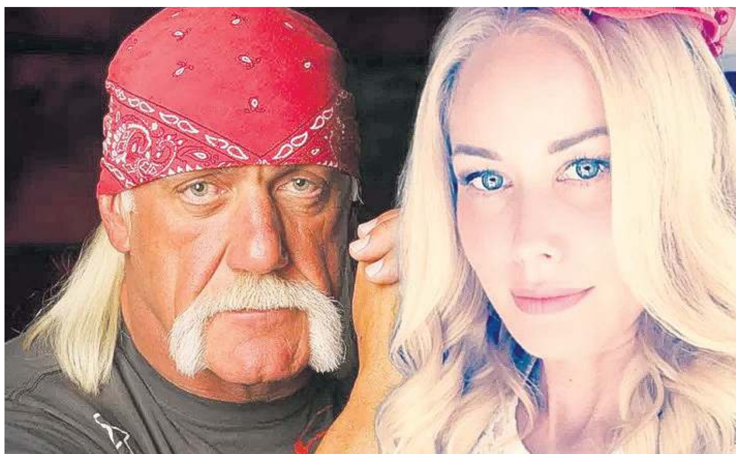
"Tin un conflicto di interes aki, pasobra mas gobierno di Puerto Rico y PREPA ta inverti den e contractnan inhusto aki, menos placa tin pa e doñonan di bonus. Tin interesnan economico conflictivo," e activista a declara den e conferencia di prensa convoca pa e Centro Cultural Portoriqueño di Chicago, cu a tuma luga na e sede di Asociacion Portoriqueño na Miarram.

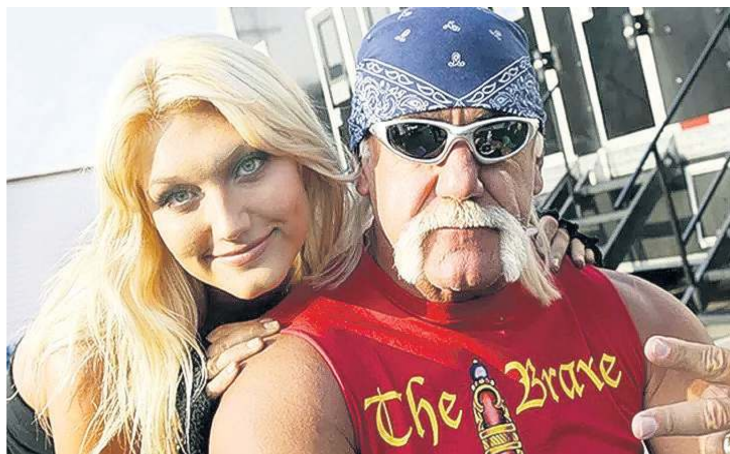
E relacion contractual entre NFE y gobierno a cuminsa na 2018, cu e huur di e waf caminda e conglomerado a construi—sin autorisacion previo di gobierno federal—e terminal di procesamento di gas natural. Siguientemente, a firma acuerdonan pa renoba unidadnan #5 y #6 di e planta di San Juan y suministra e gas natural cu nan ta usa, como tambe contractnan adicional pa suministro di combustibel pa plantanan generador temporal.

BONDIA ARUBA

Segun oficialnan

Autopsia di Hulk Hogan lo depende riba su casa

TMZ) - Hulk Hogan su casa ta e unico persona cu por tuma un decision tocante un autopsia pa e leyenda di WWE segun TMZ Sports a haya sa.

District Six Medical Examinar na Largo a bisa diabierna cu a pesar di Brooke Hogan su deseonan di investiga e curpa di su tata, na final di dia ta keda un decision di Sky Daily.
Pa awo, e oficial a informa, nan no a ricibi indicacion cu Sky ta pidiendo un reportahe of autopsia.

Sky, sinembargo, si a bisa diahuebs cu eventualmente e lo por pidi un, ora cu el a revela cu te ainda no a crema Hulk pa motibo cu "e famia ta sigurando cu tur pregunta tocante su cuido medico ser contesta prome."
District Six Medical Examiner a declara cu Sky lo mester reporta cualkier sospecha tocante Hulk su fayecimento na polis, y solamente despues di e investigacion e examinador medico por keda involucra.
Brooke a laga cla e siman aki cu e lo prefera di Sky tuma e ruta aki - te hasta ofreciendo cu e lo personalmente paga cualkier gasto cu bini cu esaki. Sinembargo den un declaracion riba su cuenta di Instagram diahuebs, el a nota cu e tin un bon relacion cu Sky mientras ta pensa riba un decision.

"Tende tur loke ta core rond ta impactante p'ami," Brooke a bisa di su tata su morto, "mirnado cu mi a mira VARIOS panel di sanger practicamente perfecto di mi tata y diripiente tur cos ta diferente? Cualkier persona lo kier contesta. Y e ta haciendo exactamente esey."

Si na final Sky bay autoridadnan y nan no haya ningun motibo pa preocupacion, e examinador medico a bisa cu e famia eora lo mester haci areglo pa un autopsia priva.

Vocero di Clearwater Police Department a mantene su posicion bisando cu "no tabatin señal di cualkier probl

Salmon cu tomati seco

Ingrediente:
Pa 6 persona
6 tomati "per"
Oregano
½ kilo di salmou fresco cu su cuero
Salo y peper

Preparacion:
Corta e tomatinan den mita y agrega salo peper y bañ'e cu un tiki azeta.
Pone horna na 100 grado C, mas o menos 2 ora te ora nan a bira seco.
Ward'e den un boter di glas cubri cu azeta y oregano.
Ceinta e grill cu un poco azeta, laga e salmon bira bruin (color di oro) y tira salo cu peper.
Sirbi'e hunto cu e tomati seco.❏

Strea di 'Chimp Crazy' a ricibi casi 4 aña di prison pa bisa falsamente cu un chimpanse a muri

(AP) — Un muher di Missouri cu tabata un di e protagonistanan den e documentario di HBO 'Chimp Crazy' a ricibi casi cuatro aña di prison despues cu el a bisa falsamente cu un chimpanse famoso di pelicula — ken e tabata acusa di maltrata — a muri.

Tonia Haddix, di 56 aña, tambe a ser condena diahuebs na tres aña di libertad vigila despues cu e condena di 46 luna di prison termina.

Haddix, ken tabata maneha un centro pa primatenan na Festus, un suburbio di St. Louis, a declara su mes culpabel na maart den dos caso di perhurio y un di obstruccion di husticia.

E caso a cuminsa casi un decada pasa, ora cu e organisacion People for the Ethical Treatment of Animals (PETA) a entrega un demanda, acusando cu Haddix tabata tin algun chimpanse den "haulanan chikito y casi sin ningun consideracion pa nan bienestar" den e centro yama Missouri Primate Foundation cu awor ta cera.

Entre e chimpansenan tabata Tonka, ken a aparece den e pelicula Buddy y George of the Jungle di 1997. Actor Alan Cumming, actor Britanico ken a actua den Buddy hunto cu Tonka, tambe a pidi pa e chimpanse ser traslada.

Haddix a firma un acuerdo na 2020 pa manda cuatro di e chimpansenan pa un refugio na Florida. E acuerdo a permiti cu e ta tene tres otro, incluyendo Tonka, den un instalacion cu e mes tabata construyendo.

Pero despues cu un hues a determina cu Haddix no tabata cumpliendo cu e acuerdo, autoridadnan a yega den 2021 pa saca e primatenan cu a resta, menos Tonka. Haddix a afirma cu Tonka a muri y cu el a crema e restonan, segun documentonan di corte.

"Mi a kier sigui purba salba Tonka si tabatin un manera. Pero despues el a muri di causa natural, pues no tabatin nada mas cu mi por a haci," segun e declaracion den documentonan di corte.

Pero Tonka tabata bibo. Na 2022, PETA a hay'e den un haula den e kelder di su cas na Sunrise Beach, Missouri, cerca di Lake of the Ozarks.

Haddix a bisa e St. Louis Post-Dispatch na 2022 cu el a bula pa "protege Tonka contra e mannan malo di PETA." E tambe a confesa e situacion den e tercer episodio di Chimp Crazy, cu a estrena aña pasa: "Tonka tabata literalmente hunga cu mi."

Apenas luna pasa, investigadornan a haya un otro chimpanse cera den e kelder di su cas na Sunrise Beach, al

contrario cu orden di corte, segun documentonan di e caso. Haddix a ser deteni y su fianza a ser revoca.

"E acusado no a mustra ningun culpabilidad pa su acto criminal y a sigui desafia e autoridad di e corte. P'esey e mester a ricibi un castigo fuerte," fiscalnan a skirbi.

Su abogado, Justin Gelfand, a pidi misericordia den e documento legal, bisando cu Haddix a sufri di abuso como mucha y cu el a pasa den algun matrimonio dificil. "Bida a laga hende mustr'e cu hende no ta sigur ni confiabel," Gelfand a skirbi. "P'e, e bestianan tabata su punto di stabilidad y amor."

PETA a aplaudi e sentencia den un comunicado, bisando cu awor "Haddix no por causa daño mas na ningun chimpanse."

British Royal Mail ta celebra Monty Python cu stampianan cu ta refleha e sketch y personahenan iconico

(AP) — Y awor pa algo completamente diferente: e British Royal Mail a lansa un serie di stampia pa celebra e comedia absurdo di Monty Python.

E serie cu ta consisti di 10 stampia, anuncia diahuebs, ta rindi homenahe na algun di e personahe y frasenan mas iconico di e grupo comico, como "Nudge, nudge" y "The Lumberjack Song."

Seis di e stampianan ta muestra escena for di e programa di comedia "Monty Python's Flying Circus," manera "The Spanish Inquisition," "The Ministry of Silly Walks," "Dead Parrot," y "The Nude Organist."

Otro cuatro stampia ta celebra e 50 aña di e pelicula culto "Monty Python and the Holy Grail" (1975), incluyendo un cu ta mustra e cabayero sin brasa cu ta insisti: "'Tis but a scratch."

E stampianan por ser pre-ordena cuminsando diahuebs y lo bay na benta oficialmente dia 14 di augustus.

Monty Python tabata forma pa Michael Palin, John Cleese, Eric Idle, Terry Gilliam, Terry Jones y Graham Chapman. E grupo a trece un mescla unico di comedia satirico, surrealismo y locura na television Britanico entre 1969 y 1974. Nan a haci varios pelicula iconico tambe, manera "And Now for Something Completely Different," "Monty Python's Life of Brian" y "Monty Python's The Meaning of Life."

Segun David Gold, director di asuntonan externo di Royal Mail, e coleccion ta "honra un obra cu a forma e paisahe di comedia durante casi seis decada."

Palin mes a bisa: "Mi ta hopi contento pa comparti un stampia cu e organista sunu!" E grupo a separa den añanan 80, y Graham Chapman a muri di cancer na 1989. E cinco Pythons cu a resta a reuni na 2014 pa un serie di show teatral.

Terry Jones a fayece na 2020 di un tipo incomun di demencia.

Dean Cain, ken a interpreta Superman riba television, nombra como oficial honorario di ICE

(AP)—Dean Cain, e actor mas conoci pa su rol como Superman den un programa di television di añanan 90, kier forma parti di e agencia pa Inmigracion y Control di Aduana (ICE) di Merca. Den un entrevista cu Fox News e siman aki, Cain a bisa cu e ya a papia cu e agencia cu ta encarga cu e plan di deportacion masivo di presidente Donald Trump.

Segun vocero di e Departamento di Seguridad Nacional, Tricia McLaughlin, Cain lo ser oficialmente nombra como un "oficial honorario di ICE" den e luna aki cu ta bin. No ta cla kico ta inclui den e rol honorario aki. Cain, ken tin 59 aña, a bisa Fox News cu e ya ta un sheriff suplente y un oficial di polis na reserva.

Cain a publica un video riba su cuenta di red social na comienso di siman, pa motiva otro hende pa uni cu ICE tambe. E departamento a anuncia diaranson cu e lo elimina e limite di edad pa contratacion di oficialnan nobo, despues cu Congreso a aproba un aumento grandi di fondo pa contratacion.

Durante e ultimo decada, Cain a expresa su opinion conservador abiertamente y a duna su sosten na Trump durante tres eleccion. Un representante di Cain no a responde na peticion pa comentario diahuebs.

McLaughlin a referi na su rol iconico den "Lois & Clark: The New Adventures of Superman," cu tabata estrena riba television entre 1993 y 1997, y a bisa den su declaracion: "Superman ta stimula Mericanonan pa bira heroenan real den bida real."

Warner Bros., cual a lansa un pelicula di "Superman" nobo luna pasa, no a responde ainda riba un peticion pa comentario. E pelicula, cu ya a logra mas di $550 miyon den ganashi y cu ta mira David Corenswet como Superman, a causa polemica den gruponan di comentarista conservador despues cu director James Gunn a referi na Superman como un tipo di "inmigrante."

The Central Bank of Aruba (CBA) plays an essential role in ensuring financial stability and promoting a sound monetary and financial system in Aruba.

We are looking for a President for the Central Bank of Aruba
Fulltime | Oranjestad, Aruba

As President of the CBA, you are ultimately responsible for formulating and implementing monetary policy, promoting the stability of the financial system, and safeguarding the integrity of the financial sector. The President acts as an independent authority within the legal framework of Aruba as laid down in the National Ordinance on the Central Bank of Aruba and reports to the Minister of Finance. You lead the organization and represent the CBA both nationally and internationally.

Job Requirements
- A completed university degree in general or monetary economics;
- In-depth knowledge of monetary economics, financial markets, and public finance;
- Thorough understanding of financial-economic legislation and international standards;
- Insight into corporate governance, risk management, and compliance;
- Preferably knowledge of finance and accounting;
- Familiarity with the legal and institutional frameworks of central banks.

Competencies
- Excellent strategic and managerial insight, combined with strong environmental awareness;
- Inspiring and directional leadership, with an innovative and results-oriented approach;
- Strong analytical and problem-solving skills;
- Integrity, empathy, and decisiveness;
- Excellent communication and diplomatic skills;
- A natural talent for negotiation and persuasion;
- Strong networking skills and a connecting style of working;
- Understanding and respect for Aruban culture and society;
- Proficiency in Dutch and English, both spoken and written;
- Proficiency in Papiamento or willingness to learn it.

The appointment is for a period of 5 years with a one-time possibility of reappointment for an additional 5 years. Employment conditions to be agreed upon.

*Please submit your application and any questions via email to recruitment.president@cbaruba.org by **August 31, 2025**.*

Interviews, assessment and pre-employment screening form part of the hiring process.

BONDIA ARUBA

Bayern Munich ta retira sponsorship cu 'Visit Rwanda' despues di critica

(AP) — Bayern Munich a duna señal diabierna cu lo ta reduci e marca 'Visit Rwanda' mientras e club ta move "pa sali for di un sponsorship comercial" cu e nacion Africano, cu ta enfrentando critica pa supuestamente duna sosten financiero na rebeldenan den Congo.

Bayern a rechasa acusacionnan di "sportswashing" ora cu el a firma un contrato di cinco aña cu Ruanda na 2023. E contrato tabata inclui promocion den e stadion y evento cu Bayern a describi como pa "promove turismo y oportunidadnan di inversion den Ruanda."

E tempo ey, el a reemplasa un sponsorship polemico cu Qatar. Ruanda tin sponsorshipnan similar cu otro clubnan grandi Europeo manera Paris Saint-Germain, Arsenal y Atletico Madrid.

Algun fanatico di Bayern a desplega un borchi grandi durante un partido den februari pa protesta e contrato, mientras cu Nacionnan Uni ta acusa Ruanda di yuda rebeldenan den Congo.

Awor, e campeon Aleman a bisa cu a logra un acuerdo nobo cu Ruanda pa converti e contrato di sponsorship actual den un acuerdo di tres aña cu ta enfoca riba desaroyo di hungadornan hoben den un academia relaciona cu Bayern den e pais.

"Durante un discusion constructivo tocante nos direccion pa futuro, nos a acorda cu un parti hopi special di nos relacion cu e Rwanda Development Board tabata e naturaleza di desaroyo di nos trabao na Kigali via FC Bayern Academy," segun Jan-Christian Dreesen, CEO di Bayern, den un comunicado.

"Nos ta transforma nos colaboracion comercial den un programa di talento y ta amplia e FC Bayern Academy na Kigali (capital di Ruanda) hunto cu e RDB como un iniciativa tanto deportivo como social. E meta ta sigui alinea cu nos obhetivo strategico pa desaroya talento deportivo den Africa."

Bayern no a specifica ki tempo lo retira e marca 'Visit Rwanda' completamente, pero a bisa cu e transicion ya a cuminsa. Pa diabierna atardi, e marca tabata presente ainda riba un seccion di di Bayern su website caminda e club ta lista su patrocinadornan.

Segun Jean-Guy Afrika, CEO di RDB, e cambio den e colaboracion ta "pa acelera desaroyo deportivo," y el a agrega: "E colaboracion continuo cu FC Bayern ta yuda pa garantisa cu desaroyo di talento keda conecta na nos vision mas amplio pa pone Ruanda como un centro global pa turismo, inversion y deporte di alto rendimento."

Ruanda su presencia den futbol Europeo a crece bastante desde 2018, ora cu el a firma su prome acuerdo cu Arsenal pa pone e logo di "Visit Rwanda" riba su camisanan.

Un acuerdo cu PSG a ser firma na 2019 y a ser renoba den april di e aña aki. E acuerdo ta cubri promocion den e stadion y tabata inclui e marca riba e manganan di camisa durante e Club World Cup. Un contrato di tres aña cu Atletico tambe a ser firma den april, cu marca riba su uniformnan di entrenamento y warm-up.

Ruanda ta ser acusa di duna sosten na e grupo rebelde M23 — e grupo mas potente entre mas di 100 grupo arma cu ta bringando pa poder den e region di Congo rico mineralnan, cerca di e frontera cu Ruanda. Ruanda tambe ta ser acusa di explota e mineralnan di Congo, cu ta ser usa den smartphone, avionnan di combate y hopi otro tecnologia.

Pero e autoridadnan di Ruanda ta sigura cu algun di esnan cu a participa den e genocidio di 1994 a huy pa Congo y cu nan ta sea colaborando cu of ta protegi pa e ehercito Congoles. Nan ta nenga cu tin participacion den e sector di mineral di Congo y ta bisa cu tur accion di seguridad ta pa protege nan propio teritorio.

Memphis Depay por perde weganan di clasificacion pa Oranje den september pa motibo di un lesion

(NLTimes)—Memphis Depay a sufri di un lesion leve na su hamstring durante un wega di copa pa su club Corinthians contra Palmeiras. No ta cla ainda si e lo por uni cu seleccion Hulandes pa e weganan di clasificacion pa Mundial contra Polonia riba 4 di september y Lituania riba 7 di september.

"E mes ta pensa cu e lo tuma dos te tres siman," entrenador di Oranje Ronald Koeman a bisa den De Oranjezomer. "Lo ta algo preta."

Depay a hinca su di 50 gol pa seleccion dos luna pasa contra Malta. E ta falta un gol mas pa bira e hungador cu mas gol den historia di Oranje, ya cu e ta iguala cu Robin van Persie, ken a hinca su di 50 y ultimo gol pa seleccion 12 aña pasa.

Wout Weghorst y Brian Brobbey a hunga regularmente den posicion di delantero durante e ausencia di Depay. Koeman tambe a laga sa cu e ta sigui cu mucho atencion e prestacion impresionante di Emanuel Emegha pa e club Frances RC Strasbourg. E delantero a perde e Campeonato Europeo sub-21 e verano pasa pa motibo di un lesion.

Koeman tambe a menciona cu e ta impresiona cu e desaroyo di Sem Steijn. E medio ofensivo a caba como top goleador di Eredivisie aña pasa hungando pa FC Twente. El a cambia pa Feyenoord despues, caminda Van Persie, actualmente entrenador di Feyenoord, a nombra'e capitan di e team.

"Pa por forma parti di seleccion Hulandes, bo mester ta hopi bon," segun e entrenador. "Y e por bira esaki. Awor e ta bay hunga pa un club cu ta competi pa titulo. Y tin competencia. E lo tin cu competi contra Tijjani Reijnders y Justin Kluivert, pues no ta facil pa drenta den e team."

Koeman tambe a referi na Quinten Timber, ken a perde e titulo di capitan na Feyenoord pa motibo cu e no kier renoba su contrato. "Si e sigui duna tur su esfuersonan na e club caminda e ta hunga, y ta parce cu asina ta cu Timber, e situacion contractual no lo cambia mi opinion tocante su rol como capitan," Koeman a bisa. "Pero probablemente nan sa internamente cu Timber ta desea di bay hunga afo. Mi ta pensa cu esaki tabata un factor den e decision."

A reconoce e logronan internacional di Aruba su Amazonas

Aruba ta Orguyoso!

A yama un caluroso bonbini y a expresa gran felicitacion na Amazona Carolina de Cuba, cu a representa Aruba dignamente na Santo Domingo y a logra conkista Medaya di Oro den competencia internacional di cabay.

Minister Gerlien Croes a tuma e oportunidad pa tambe felicita Amazona Sarah Toet, Lea Vink y Genesis Pietersz pa nan participacion impresionante y logronan na un competencia similar na Colombia, caminda Sarah y Lea a ocupa e tercer luga y Genesis e cuarto luga den nan categoria.

Aruba ta sumamente orguyoso di e esfuerso, disciplina y prestacion cu cada un di e atletanan aki a demostra durante nan participacion den exterior. Nan representacion digno ta refleha e potencial grandi cu Aruba tin den deporte y ta un inspiracion pa nos hoben y comunidad deportivo.

E minister a reafirma su apoyo continuo na deporte y a compromete pa sigui crea mas oportunidad pa nos deportistanan briya tanto local y internacional.

Pabien Carolina, Sarah, Lea, Genesis y tur e atletanan cu ta pone Aruba riba mapa cu orguyo y pasion!

A tira un sex toy cerca di Indiana su Sophie Cunningham durante wega na Los Angeles

(AP) - Un sex toy a cay cerca di Indiana su Sophie Cunningham despues cu a tira esaki for di e tribuna na Los Angeles mientras Fever tabata hunga contra Sparks diamars anochi.

E incidente na Los angeles a sucede cu 2 minuut restando pa e di dos cuartal, cu e obheto cayendo cerca di Sophie Cunningham, ken tabata vocal riba rednan social contra fanaticonan tirando cos riba e veld. E integrante di Fever a spanta y despues Kelsey Plum a scop esaki den tribuna back.

“E ta ridiculo, e ta dom, e ta kens,” coach di Sparks Lynne Roberts a declara. “Tambe e ta peligroso y e seguridad di e hungadonan ta prioridad number un. Respeta e wega. Tur esey. Mi ta kere e ta hopi kens.”

Plum a agrega cu el a pensa cu ambos ekipo a haci un bon trabao di “sigui hunga, no dun’e atencion. E referee tambe, mi ta aprecia nan tur, e tabata un momento di ‘hey, ban djis sigui.”

Cunningham a cana bay e stoel di Sparks y tabata hariendo tocante e sucedido.

E homber cu a tira e sex toy a keda deteni diasabra na College Park, Georgia, despues cu el a keda acusa di tira e sex toy riba veld durante Atlanta Dream su wega dia 29 di juli cu Golden State Valkyries, segun un reportahe di polis. E rapport a bisa cu el a tira otro sex toy durante Dream su wega dia 1 di augustus contra Phoenix Mercury, sinembargo esaki no a resulta den un atraso di e wega.

E ta acusa di conducta desordena, traspaso criminal, indecencia publico y exposicion indecente. Tur 4 cargo ta delito menor den e estado di Georgia, cual ta nifica cu si condena su persona e ta haya un castigo di cada un di un boet di te hasta 1.000 dollar of prison di te hasta 12 luna. Un condena pa incedencia publico of exposicion indecente tambe por rekeri registra riba e lista di ofensor sexual estatal.

E reportahe a bisa cu e homber a bisa polis cu esaki “tabatin e intencion di bira un joke y e joke tabata supposed di bira algo viral.”

Otro homber na Phoenix a keda deteni despues cu polis a bisa el a tira un sex toy den e audiencia durante un wega di Mercury diaranson. Polis ta bisa cu e hoben di 18 aña a saca e sex toy for di e saco di su sweater y a tir’e na e stoel su dilanti, cual a dal un persona den e tribuna.

E tipo di sex toy cu ta tirando riba veld generalmente no ta inclui elemento di metal, cual ta nifica cu e detector di metal i e arena no por detecta nan. Ora cu e ta carga riba e curpa di e persona drentando, e ta hopi mas dificil di detecta ainda.

Ekiponan di seguridad di e arena ta enfrenta desafio den gara e articulonan aki, segun Ty Richmond, e presidente di e division di servicio di evento na Allied Universal Security, un compania cu ta provee servicio di seguridad na cierto arena di NBA, WNBA, NFL, MBL y MBLS den e pais.

“No ta tur stadion ta usando un proceso di screening cu ta consistente y por detecta nan a causa di loke esaki lo rekeri - mishi pa haci buskeda, habri e tasnan, prohibi tas,” el a comenta.

Directiva di Comite Olimpico Arubano presente na Asamblea General di PANAM SPORTS

Awe mainta a cuminsa e asamblea general di e confederacion continental di e region Panamericano di deporte, PANAM SPORTS.

Presente di parti di COA ta presidente Wanda Broeksema y Vice Presidente Randall van Trigt. Secretaria General di COA Nicole Hoevertsz tambe te presente, pero den e caso aki como miembro ehecutivo di PANAM SPORTS.

Durante dos dia di reunion, lo tin varios punto di agenda importante pa desaroya, ademas di tin varios oportunidad pa combersa y crea lasonan importante cu otro paisnan miembro y e organisacionnan deportivo presente.

Accidente cu hende herida na Cura Cabay

Diahuebs anochi a drenta informe di un accidente cu hende herida na Cura Cabay, mesora a dirigi tanto polis como ambulance na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu aki ta trata di un accidente di cadena y un di e chauffeurnan cu e auto a dal su tras tabata sinti dolor. Na yegada di e ambulance nan a atende e chauffeur cu tabata tin dolor na su pecho. E victima a ser atendi na e sitio mes.

Accidente frontal cu hende herida na Santa Cruz entre bus y pick up

Diabierna mainta a drenta informe di un accidente cu hende herida banda di e cede di M.E.P. na Santa Cruz, mesora a dirigi tanto polis como ambulans na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu aki ta trata di un accidente entre un bus di Arubus y un pick-up. Unda na prome instante bus tabata cu basta hende aden y cu e poco yobida a pone e bus slip bay otro banda caminda casi dal un auto pero su tras tabata bini un pick up y esaki a dal frontal riba e bus. Si e bus no a dal e pick-up esaki lo a sigui stret y lo a bay cay den un cura di cas y lo tabata tin mas consecuencia pio mirando direccion e bus ta bay. Debi na e impacto e dama den pick-up a resulta herida y tabata keha di dolor na su pecho.

Na yegada di e ambulance nan a atende e victima na e sitio mes.

Informe di pelea na The Village a mobilisa patruyanan di Oranjestad y Noord

Pelea di grupo di turista den area di restaurant na The Village, mesora a dirigi patruyanan di Oranjestad y Noord na e sitio.

Despues a drenta otro informe di otro pelea cu e mesun grupo pero na e area di e club nocturno. Ora cu polis a bay na e sitio ey. Despues polis a bay na e parti patras na e parking lot y a yega busca pero tampoco no a haya nada.

Nan a avisa na central e caso aparentemente nan lo a bay caba.

Pa tur seguridad polisnan a keda tira bista rond.

Na Hooiberg un persona cu ta riba rolstoel a cay fractura su pia

Diaranson mainta a drenta informe di cu un persona riba rolstoel lo a cay y a fractura su pia na un cas na Hooiberg, mesora a dirigi un ambulance na e sitio.

Na yegada di e ambulance nan a atende e persona y a transporte pa hospital

Plan di Israel pa tuma control di ciudad Gaza ta causa temor pa ciudadano y rehennan

(AP) — Israel a bisa diabierna cu e lo intensifica su guera di 22 luna contra Hamas pa tuma control di Ciudad di Gaza, causando temor pa ciudadanonan Palestino y rehennan Mericano cu ainda ta deteni den Gaza, y provocando presion internacional pa pone fin na e conflicto.

E guera aereo y terestre di Israel a causa e morto di dies miles hende na Gaza, a desplasa gran parti di e poblacion, a destrui gran parti di e teritorio y a pone Gaza den un situacion cerca di hamber general. No ta cla ki ora e otro operacion terestre grandi lo inicia, pero esaki lo probablemente exigi mobilisacion di miles soldad y evacuacion forsa di ciudadanonan—algo cu lo sin duda empeora e catastrofe humanitario.

Un oficial familiarisa cu e plan pa tuma e Ciudad di Gaza a bisa cu e operacion lo tuma luga "gradualmente" y cu no tin un fecha pa cuminsa. E oficial a papia bou di condicion di anonimidad pa trata asunto sensitivo.

Mediadornan for di Egipto y Qatar ta traha riba un marco nobo pa un acuerdo, cu lo inclui liberacion di tur rehen—bibo y morto—den un solo biaha, a cambio di fin di guera na Gaza y retiro di trupanan Israeli for di e franha, segun dos oficial Arabe cu a papia cu Associated Press.

Prome cu e gabinete di seguridad di Israel a aproba e plan pa tuma e Ciudad di Gaza, prome minister Benjamin Netanyahu a traha plannan mas amplio diahuebs den un entrevista cu Fox News, unda el a bisa cu Israel tin plan pa tuma control di henter Gaza. Israel ya tin control riba mas o menos tres parti di e teritorio.

Hamas a rechasa plan di Israel. "Expansion di agresion contra nos pueblo Palestino no lo ta facil," e grupo a bisa den un declaracion.

Netanyahu a señala un guera mas amplio

Potencianan internacional, incluyendo aliadonan di Israel manera Francia, Gran Britania y Canada, a aumenta nan critica contra e guera mientras cu indignacion a crece riba reportahenan cu ta mustra un hamber den e teritorio.

Alemania a bisa diabierna cu e lo suspende autorisacion pa exporta equiponan militar cu por ser usa na Gaza, te cu proximo aviso. E tension por aumenta mas si Netanyahu sigui cu su plan mas amplio pa tuma control total di e teritorio, dos decada despues cu Israel a retira unilateralmente.

Ora cu Fox News a puntra si Israel tin plan pa "tuma control di henter Gaza," Netanyahu a contesta: "Nos tin intencion di haci esaki, pa garantisa nos seguridad y elimina Hamas for di e sitio." El a agrega cu Israel no tin intencion pa "keda cu e lugar."

E plan nobo por ta un intento pa pone presion riba Hamas pa acepta un alto al fuego bou di condicionnan di Israel.

Tambe e por refleha preocupacion di hefe militar Israeli, teniente general Eyal Zamir, cu supuestamente a adverti cu expansion di operacionnan lo pone e resto di rehennan bibo (mas o menos 20) den peligro y lo pone mas presion riba e ehercito despues di casi dos aña di guera den e region.

"E ehercito lo prepara pa tuma control di Ciudad di Gaza mientras cu ta duna yudansa humanitario na e poblacion civil for di zonanan di combate," oficina di Netanyahu a bisa den un declaracion despues di e reunion di gabinete di seguridad.

Israel por mobilisa 30.000 soldad

Amir Avivi, general brigadier hubila y presidente di e Israel Defense and Security Forum, a calcula cu lo tuma menos cu tres luna pa mobilisa mas o menos 30.000 soldad, evacua ciudadanonan Palestino y tuma control di Ciudad di Gaza.

Militantenan dirigi pa Hamas a lansa e guera ora cu nan a redada Israel riba 7 di october 2023, matando rond di 1.200 hende y secuestrando 251. Mayoria rehen a ser libera den un alto al fuego of otro acuerdo, pero 50 ainda ta den Gaza. Israel ta kere cu rond di 20 ainda ta bibo.

Campañanan di represalia di Israel a mata mas cu 61.000 Palestino, segun e ministerio di Salud di Gaza, cu no ta separa combatidornan for di ciudadanonan. E ministerio ta parti di e gobierno dirigi pa Hamas, pero ta emplea cu profesionalnan di salud.

Nacionnan Uni (UN) y expertonan independiente ta considera e cifranan di e ministerio como e fuente mas confiabel. Israel ta disputa e cifranan pero no a presenta un cantidad oficial su mes.

Mediacion pa pone fin na e guera ta sigui

E esfuerso pa un alto al fuego nobo tin respaldo di reinonan Arabe den e region di Golfo, segun dos oficial cu a papia bou condicion di anonimidad. Un ta participante directamente den e negociacionnan y e otro a ser informa. E reinonan ta preocupa cu si Israel reocupa Gaza completamente esaki lo crea mas destabilisacion regional.

E marco cu ainda no ta finalisa ta trata e punto delicado di kico pa haci cu armanan di Hamas—Israel kier pa nan desarma completamente y Hamas ta rechasa. Un oficial directamente envolvi a bisa cu ta discutiendo un "congelacion di arma," cu por implica cu Hamas lo tene e arma pero no usa nan. E acuerdo tambe ta pidi pa e grupo entrega poder den e franha.

Un comite Palestino-Arabe lo maneha Gaza temporalmente y supervisa reconstruccion, te ora cu un administracion Palestino nobo y cuerpo di polis nobo—entrena pa dos aliado di Merca den Medio Oriente—tuma cargo. No ta cla ki rol e Autoridad Palestino cu ta respalda pa e West lo tin.

E segundo oficial a bisa cu e gobierno Mericano ya a ser informa riba e puntonan general di e plan.

Un lider di Hamas, papiando bao condicion di anonimidad, a bisa cu e grupo ainda no a ricibi detayenan oficial tocante e esfuerso nobo pa reactiva e dialogo pa un alto al fuego.

AP a purba di haya reaccion for di e gobierno di Qatar, Egipto, Israel y e Cas Blanco.

BONDIA ARUBA

Un prohibicion di reunionnan religioso den un pueblo na Spaña ta causa polemica y acusacionnan di islamofobia

(AP) — Gobierno di Spaña a lansa critica diabierna contra un prohibicion imponi den un pueblo sudeste di e pais cu ta prohibi reunionnan religioso den centronan deportivo publico—un medida cu principalmente lo afecta e comunidad Musulman di e pueblo, cu tabata usa e espacionan ey durante e ultimo añanan pa celebra nan fiesta religioso.

E prohibicion — aproba siman pasa pa e gobierno conservador local di Jumilla, un pueblo di 27.000 habitante — a bira un punto di confrontacion. Criticonan, incluyendo e gobierno nacional di Spaña, a condena e medida como discriminatorio, mientras cu algun hende derechista ta celebra esaki como un manera pa defende e cultura Cristian di e nacion.

Minister di Migracion di Spaña, Elma Saiz, a yama e prohibicion "bergonsoso" y a pidi e lidernan local pa "tuma un paso atras" y pidi disculpa na e residentenan. E lider di un asociacion Islamico importante den e pais a critica e medida, yamando esaki "islamofobia institucionalisa."

Saiz a bisa na e canal Antena 3 cu e medida lo afecta "ciudadanonan cu ya tin decadas ta biba den nos pueblo, nos ciudadnan, nos pais—ta contribui y ta integra perfectamente sin problema di convivencia."

E prohibicion ta e polemica mas reciente riba e tema delicado di inmigracion y multiculturalismo na Spaña, despues di enfrentamentonan luna pasa den e region Murcia entre gruponan ultraderechista, residentenan local y migrantenan. Esaki a surgi despues cu un residente mayor na pueblo Torre-Pacheco a ser ataca pa un atakante sospecha di origen Marocano, cual a provoca e grupo derechista pa haci yamado di represalia contra e comunidad migrante grandi den e zona.
Oficialnan conservador den Jumilla—un pueblo agricola rico den cu biñanan, palmanan di oleifi y matanan di almendra— a defende e prohibicion diabierna.

Alcalde di e pueblo, Seve González, a bisa e periodico El País cu e medida no ta dirigi contra ningun grupo en particular y cu su gobierno kier "promove campañanan cultural pa defende nos identidad."

E propuesta tabata originalmente di e partido ultraderechista Vox y despues a ser adapta y aproba pa e Partido Popular centro-derecha, e partido na cual e alcalde ta pertenece. E ley ta stipula cu e centro deportivo municipal —caminda e comunidad Musulman tabata celebra fiestanan religioso— no por ser usa pa actividadnan cultural, social of religioso cu no relaciona cu e municipalidad.

Mohamed El Ghaidouni, secretario di Union di Comunidadnan Islamico di Spaña, a critica e hustificacion cu e gobierno local a duna pa e medida y su afirmacion cu dos di e fiestanan Musulman mas importante —Eid al-Fitr, cu ta marca e fin di Ramadan, y Eid al-Adha, "Fiesta di Sacrificio"— ta "stranhero pa identidad di e pueblo."

E prohibicion, el a agrega, "ta bay den conflicto cu e institucionnan di e Estado Spaño" cu ta protege libertad religioso.

E filial di Vox den region di Murcia a celebra e medida, bisando riba X diahuebs: "Spaña tabata y semper lo ta un tera di raiznan Cristian!"

"Nos mester protege espacionan publico di practica stranhero na nos cultura y nos estilo di bida," e lider di Vox Santiago Abascal a skirbi diabierna, agregando cu "Spaña no ta Al Andalus"—referiendo na e nomber historico pa Spaña Islamico.

Spaña a ser goberna pa Musulmannan durante siglos, y nan influencia ta presente tanto den e idioma Spaño como den hopi di e lugarnan turistico mas importante, incluyendo e Palacio Morisco di Alhambra na Granada. Dominacion Islamico a yega su fin na 1492 ora cu e ultimo reino Arabe na Spaña a cay den man di e Catoliconan.

Gobiernonan derechista den otro paisnan Europeo a pasa un ley similar na e prohibicion den Jumilla, atacando e centro di e debate continuo riba nacionalismo y pluralismo religioso.

Aña pasa na Monfalcone, un ciudad portuario industrial grandi den noreste di Italia cu un poblacion Bangladeshi significativo, su alcalde ultraderecha Anna Maria Cisint a prohibi ora di resa den un centro cultural. E medida a provoca protesta cu mas di 8.000 persona. E comunidad Musulman di e ciudad ta apelando e ley den un tribunal regional.

Na Merca, e politicanan religioso di presidente Donald Trump a atrae Cristiannan conservador, mientras cu criticonan ta bisa cu nan ta erosiona e separacion entre iglesia y estado.

Waterslide ta kibra den crucero mas grandi na mundo, heridando un pasahero

(CNN) – Un waterslide acrilico riba Icon of the Seas di Royal Caribbean a kibra diahuebs, heridando un pasahero y lagando un buraco grandi den parti abao di e slide.

"Nos team a duna asistencia medico na un huesped adulto ora glas acrilico a kibra for di un waterslide mientras e huesped tabata pasa den e slide," un vocero di Royal Caribbean Group a bisa den un declaracion. "E huesped ta ricibiendo tratamento pa su heridanan. E waterslide ta cera pa resto di e biahe pendiente un investigacion." E pasahero herida ta den condicion stabiel.

Video captura pa hende na e sitio despues cu e slide a kibra ta mustra awa ta basha for di un buraco den un seccion di e slide cu ta pasa riba e deck.

Segun website di Royal Caribbean, Icon of the Seas tin seis waterslide den un waterpark yama Category 6, cu ta bisa ta e "waterpark mas grandi riba lama." E parke ta ubica riba deck 16 y 17 di e barco enorme, cu actualmente ta e crucero mas grandi den operacion na mundo.

Icon of the Seas tabatin su prome biahe na januari 2024. E barco por transporta casi 10mil persona na capacidad completo.

Aruba One Happy Island Lions Club cu campaña di recauda fondo pa Back to School 2025-2026

Un invitacion pa comunidad y comercio yuda nos muchanan cu tin mester

Aruba One Happy Island Lions Club a wordo acerca un biaha mas pa diferente famianan den necesidad, como tambe maestro y maestranan di diferente scol, pa nos por duna un man na alumnonan cu tin mester di tas, uniform y articulonan escolar.

Nos muchanan ta futuro di nos pais y cada mucha mester tin e trankilidad y cu nan tin e articulonan escolar pa nan por studia den un ambiente sano y sin preocupacion. Nos organisacion ta haci un apelacion na nos comunidad y comercio pa ban duna un man y yuda nos muchanan pa nan

tin nan articulonan pa scol.
Un y tur por yuda door di haci un donacion riba e cuenta di banco di Fundacion Aruba One Happy Island Lions Club, Aruba Bank nr 6005880190 cu e descripcion Back2School 2025-2026.
Ademas den fin di siman nos miembronan lo ta na Pricesmart pa ricibi donacion di comunidad.
Tur donacion ta yuda di chikito te grandi. Cu e donacion ricibi nos organisacion lo prepara tasnan di scol, cu uniform y articulonan escolar y e muchanan lo ricibi esakinan prome cu scol inicia. Bo gesto y contribucion ta haci soño di un mucha realidad.
Contribucion di cada uno ta wordo aprecia.

Resultado Sorteo

Augustus 08

Alexander

Cadena Alexander Lottery ta presenta resultado di weganan di suerte

DIARIO	KORSOU	SUPER4	FLAMINGO
1378	9037	8813	2973
6260	1575	SUPER5	1229
4070	7202	-	4692

	MERDIA	ANOCHI
CAT4CHI	Sorteo # 4705	Sorteo # 8617
	1858	1013
	5045	6048
	9636	5904
MULTI-X	X2	X2
BIG 4	Sorteo # 4705	Sorteo # 7661
	6944	9716
MULTI-X	FP	X2
1OFF	Sorteo # 2761	Sorteo # 2366
	1671	6265
ZODIAC	Sorteo # 4705	Sorteo # 6420
	9142	1316
	Libra	Capricornio
LUCKY 3	Sorteo # 1579	Sorteo # 1350
	956	558
MULTI-X	X2	FP

LOTTO 5

Sorteo #		Joker / Letter
0	x Jackpot	Proximo Jackpot
0	x Match 4+	360.000,-
0	x Match 4	
0	x Afl. 12,00	

LOTTO DI DIA — 03-05-06-07-13

Sorteo # 6911		Proximo Jackpot
0	x Jackpot	111.000,-
16	x Match 4	
388	x Afl 8,00	

MINI MEGA — 13-19-20-23

Sorteo # 1791		Mega Ball 06
0	x Jackpot	Proximo Jackpot
0	x match 4	400.000,-
5	x Afl. 500,00	
70	x Afl 50.00	
108	x Afl.15,00	

MINI MEGA MEGA PLUS — **Afl. 600.000,-**

KORSOU — Sorteo #

Miel de abeha

Genesis Gil Barrios ta presenta su coleccion di poema na Biblioteca Nacional Aruba, diaranson dia 13 di augustus. E coleccion su titulo ta 'Miel de abeha' y e presentacion ta di 4or pa 6or di atardi.

'Giraluna', nomber di cariño di Genesis, ta un poeta hoben di Aruba y Giraluna ta biba actualmente na Hulanda. Giraluna ta docente di Ingles. Giraluna ta describi su coleccion di poema como "a collection of love written in Papiamento, for anyone who knows that sometimes love is language."
Pa haya un idea of sabor di su poemanan por bishita e website di Giraluna Lansamento Miel di Abeha | Giraluna Gil.
Giraluna su poemanan ta concentra riba temanan manera amor, dolor y Caribe.

Den futuro e poeta ta desea di explora e tema 'E comunidad di e ser femenino'. 'Miel di Abeha' ta su prome buki dedica na su idea di amor den tres fase.
E di dos presentacion di e obra 'Miel de abeha ta bay ta na 'Elephant in the Room' dia 16 dia augustus pa 6or y mey.

Miel di Abeha

Giraluna Gil

BONDIA ARUBA

Cas Di Cultura
Vondellaan 2 Aruba
297-582-1010

F A D A
Campanastraat 5 Aruba
297-583-2999
297-583-9610

F A V I
Primavera 233 Aruba
297-582-5051
297-582-5222

F E P O
Engelandstraat 15 Aruba
297-583-1016
297-583-6607

Fundacion Contra Violencia Relacional
Tel: 583-5400

Fundacion Autismo Aruba
Irenestraat 21 Aruba
297-588-1179

Fundacion Pa Nos Muchanan
Cumana 2 Aruba
297-583-4247

Fundacion Tel Pa Hubentud
Wilhelminastraat 19 Aruba
297-588-6138

Koningin Wilhelmina Fonds
Spinozastraat 9 Aruba
297-582-0412

Mary Joan Foundation
Sabana Blanco 8 Aruba
297-588-9999

Rode Kruis Aruba
Pedro Gallegostraat 14
Tel.297-582-2219
Fax 588-3376

Famia Planea (SBVO)
Avenida Milio J Croes 17 B Aruba
297-588-9591
www.famiaplanea.org
famiaplanea@hotmail.com

Stichting Fundacion Guia Mi
George Madurostraat 34
297-582-0088

Y M C A
Calbasstraat 1 Aruba
297-582-3072

AL-ANON group
Sabana Liber #8, Noord
(close to the hotels)
Tel: 736-2952 or
593-7081

Dokter na warda

Oranjestad	San Nicolas
Hospital	**Imsan**
7:00 pm / 10:00 pm	**24 ora**

Botica na warda

Oranjestad:	San Nicolas:
Eagle :	Centro Medico:
Tel. 587 9011	Tel. 584 5794

EMERGENCIA	911

POLIS

Oranjestad	100
San Nicolas	104
Santa Cruz	105
Noord	107
Tip Line	11141
Brandweer	115
Ambulance	911
Hospital	527-4000
Imsan	524-8833
Warda Costa	913
Seguridad Nacional	11911
Cruz Cora	582-2219

BOTICA

Aloe	584-4606
4 Centro Medico	584-5794
Central	585-1965
Dakota	588-7364
Del Pueblo	582-1253
Eagle	587-9011
Kibrahacha	583-4908
Maria	585-8145
Di Servicio Noord	586-4606
Oduber	582-1780
Paradera	588-6638
San Lucas	584-5119
Santa Anna	586-8181
Santa Cruz	585-8028
Sero Preto	584-4833
Trupial	583-8560

UTILIDAD

Setar	117
Web	525-4600
Elmar	523-7147

FUNERARIA

Aurora	588-6699
Royal Funeral H.	586-4444
Ad Patres	584-2299
Olive Tree	584-8888

Servicio di Taxi

Aruba Transfer Tour & Taxi C.A.
Tel: 582 2116 /582 2010

Taxi Adres Services (24h)
Tel. 587 5900

A1 Taxi Services Aruba
Tel: 587-8850
Tel: 280-2828
Whatsapp: 592-7024

Mets lo celebra e di 60 aniversario di e concierto di The Beatles na Shea Stadium cu un anochi special

(AP) — New York Mets lo honra e 60 aniversario di e presentacion historico di The Beatles den e Shea Stadium ora nan lo enfrenta Seattle Mariners riba 15 di augustus den Citi Field durante un evento titula 'The Beatles Night'.

E concierto di 1965 tabata un punto di referencia historico, ya cu The Beatles a bira e prome banda di rock cu a hunga un gran concierto den un stadion. Un documentario di 50 minuut titula "The Beatles at Shea Stadium" a capta e show. E tempo ey, e stadion multiuso tabata e cas di Mets y New York Jets.
E celebracion lo cuminsa cu un presentacion di 1964 The Tribute prome di Shea Bridge 6:15 p.m. ET. E prome 15.000 fanatico cu drenta Citi Field lo ricibi un replica exclusivo di Shea Stadium.
E celebracion lo sigui tur anochi. E prome picha lo ser haci pa algun miembro di e personal di e dia di e concierto famosamente historico. Despues di e wega, fanaticonan por keda den e stadion pa un show di klapchi cu tema special.

Por yama un vlaai 'Limburgse Vlaai' solamente si bo horn'e no mas trempan cu un anochi prome

(NLTimes) — Si bo kier pa bo vlaai ser considera como un berdadero Limburgse Vlaai, e mester ta horna fresco — no mas laat cu e anochi prome cu e yega riba reki, segun e ministerio di Agricultura, Pesca, Seguridad Alimentario y Naturalesa na Hulanda.

E ministerio a rechasa un peticion di un panaderia comercial for di Panningen pa kita e regla cu ta exigi cu un Limburgse Vlaai certifica mester ta horna fresco, y pa amplia e duracion di e producto, segun e medio 1Limburg.
Aña pasa, Limburgse Vlaai a ricibi un designacion Europeo como un producto regional protegi, cu e etiqueta di Indicacion Geografico Protegi (PGI). E etiqueta ta bin cu algun rekisito, incluyendo cu e vlaai mester ta horna fresco
E panaderia na Panningen, cu ta suministra na supermercadonan den henter Hulanda, ta confrontando problemanan cu e regla di horna fresco. El a argumenta pa amplia e duracion te un maximo di seis dia, argumentando cu esaki lo yuda preveni desperdicio di cuminda. E panadero tambe a bisa cu e regla ta duna un bentaha na panaderianan chikito riba esnan grandi, y cu mayoria consumidor ta come vlaai durante varios dia.

E Asociacion di Empresarionan di Pan y Cos Dushi na Hulanda a rechasa e peticion pa amplia e duracion di Limburgse Vlaai. Nan a argumenta cu si ta posible pa tin pan fresco tur dia den supermercado, mescos mester ta posible pa cos dushi. E fundacion a agrega cu e supermercadonan por bende vlaai cu un duracion mas largo, pero e ora no por yam'e Limburgse Vlaai.

E ministerio a dicta contra e panaderia na Panningen. E empresa tin te dia 19 di september pa apela.

E vlaai mes ta un bolo horna cu ta parce un 'pie', generalmente yena cu fruta. E bolo ta tradicionalmente relaciona cu e provincia di Limburg na Hulanda y Belgica, pero tambe ta popular den Noord-Brabant y den otro parti di e pais.

Aurora Royal Pray Funeral Home & Crematory

Yerbi cunucu ta berde,
Seronan bisti di fiesta,
Cunucu ta cubri cu carne,
Valle tapa cu mainshi,
Tur ta grita, Si, y ta canta di alegria
Salmo 65:12,14

Agradecido y satisfecho pa lucual ela significa pa nos, nos kier a anuncia fayecimento cristianamente di nos tata, welo, swa y omo stima:

Don Pedro Marco Ismaël Bareño
Miho conosi como: Pedro, Opa, Padushi, Mo Mal of Meneer Bareño.
*07-10-1939 †02-08-2025

Na nomber di su mayornan: †Teodomiro "Mimi" y †Geertruida "Tuy" Bareño-Krozendijk

Su estimada esposa: †Clara Margaritha "Maritha" Bareño-Frans

Su yiunan stima: Gina y Eder-Miguel Maury-Bareño
Evelyne y Mischa Westerman-Bareño na Hulanda
John Bareño y famia
Ronald "Ronnie" Kock

Su nieta nan stima: Geanice Bareño
Aurora Westerman na Hulanda
Richella y Eseline Bareño
Gionanni y Juni Thiel

Su bisanieto nan: Richinell Bareño
Eden y Edeline Geerman

Rumannan den feliz memoria: Nia, Felipe, Iginia, Dora, Maria Ramona, Jose, Clarita, Angelica, Olga, Isaias y Venancio y nan respectivo famianan.

Swa y cuña nan stima: †Miro, Lucky, Esther, †Herry, †Joy, †Lenin, Dexter, Aman, Bea, Ira, Adel y Paul y nan respectivo famia nan.

Tur subrino y subrina y nan respectivo famia nan.

Primo y prima nan, bisinja nan, amiga y amigonan, conocirnan.

Ex coleganan y ex alumno nan di John F. Kennedy School y tur demas famia nan na Hulanda, Corsow, Bonaire y Merca ta keda cordialmente invita.

Acto di intiero ta tuma lugar ariba Diamars 12 di augustus 2025, di 2or pa 4or. Nos tata, welo, swa y omo stima Don Pedro Bareño lo ta reposa den Misa Pro Cathedral San Francisco na Playa y despues ta sali pa Santana Catholico den Caya Ernesto Petrona.

Ocashon pa condoleer lo ta: Dialuna 11 di augustus 2025. Di 7or pa 9or na Aurora Funeral Home.

Email adres pa manda condolencia: ginabareno@gmail.com
Por sigi e acto di intiero pa medio di pagina di facebook: Obituary Aruba.

Aurora Royal Pray Funeral Home & Crematory

The LORD is my shepherd, I shall not be in want. he restores my soul. He guides me in paths of righteousness for his name's sake. Even though I walk through the valley of the shadow of death, I will fear no evil, for you are with me; your rod and your staff, they comfort me.
Psalm 23

Clomene Pierre
*July 06, 1960 – †July 27, 2025

Her adoptive daughter: Ruth Gaëlle Turenne
Her brothers and sisters: Aslin Gabriel, Berline Gabriel, Mireille Georges, Denise Georges, Hilaire Georges
Her nieces and nephews: Brudeline Gabriel, Neirlas Gabriel.
Her cousins:
Jésula Gelin, Bénicia Supplice, Dieuna Supplice, Suprême Gelin, Diuevante Supplice, Geleine Gelin, Jean Hilaire Georges, Colé Déssin, Mansaul Clairvil, Tite Soeur Clairvil, Gaby Noël, Thernot Noël, Jiveline Noël, Finie Noël, Rosemène Similhomme, Jean René Similhomme, Sylvie Similhomme, Ysemarie Similhomme, Anivain Casséus, Charité Pierre Louis, Dieumène Joseph, Ronélie Joseph, Renold Joseph, Rigueur Pierre Louis, Assanta Charles, Dernier Charles, Délégué Augustin, Anotte Gelin
And to all her dear friends and colleagues who loved her deeply,
especially from Divi & Tamarijn All-Inclusive Hotels, and most of all,
her Divi Housekeeping Department, who were not just co-workers but her second family.

The funeral service will be held on Thursday, August 14th, 2025
at Aurora Funeral Home, from 2:00 PM to 4:00 PM. Following the service, the family will proceed with a private cremation.

She will be remembered with love and gratitude by all whose lives she touched.

Aurora Royal Pray Funeral Home & Crematory

"Dios ta amor... y amor ta Dios,
maske mi no ta na e mundo aki, tur dia lo mi ta banda
di boso Curazon, mi por stens di loke Señor ta hasi"
Salmo 33

Cu dolor na nos curason, nos ta participa fayecimento di:

Glenda M. Tromp-Dijkhoff
*30-09-1959 - †07-08-2025

Ta invita pa acto di despedida cual lo tuma lugar na Royal Funeral Home diamars 12 di augustus 2025 di 9'or pa 11'or di mainta.
Cremacion lo tuma lugar despues den seno familiar.

Condolencia lo tuma lugar na Royal Funeral Home dialuna 11 di augustus 2025 di 7'or pa 9'or di anochi.

"Señor ta mi Wardador, mi'n tin falta di nada; Den kunuku di yerba berde, E ta pone mi sosega.
E ta hiba mi na awa trankil, pa mi bolbe haña forsa. E ta guiami den caminda drechi fiel na su nomber."
Salmo 23

A fayece inesperadamente :

Franklin Adriaan Lejuez
mihor conocí como "Lilin"
*07-01-1960-†0608-2025

Na nomber di su tata: † Cecil Ethelberth Lejuez
Su mama: † Brunilda Lejuez-Rasmijn
Su ruman: Roland "Stone" y Ruth Lejuez-Laclé
Mescos cu ruman: Enriquetta Loopstock, Nivia Loopstok

Su tanta y omonan:
†Anibal Rasmijn y famia, †Beatrix Danje y famia, †Hermogene Rasmijn y famia, †Maria Rasmijn y famia, †Marcela Quant y famia, †Catherin Krozendijk y famia, †Josepha Maduro y famia, †Felipe Rasmijn y famia, †Lorenzo Rasmijn, †Angilio Rasmijn y famia, † Cleotano Rasmijn, †Nicolaas Rasmijn y famia, †Leslie Lejuez y famia, †Sidney Lejuez y famia, †Wilfred Lejuez y famia, +Neville Lejuez y famia, Clement Lejuez y famia, Fransisca van der Zee-Lejuez y famia, Philimena Gitoroemaskso y famia

Tantanan grandi: Dela y Maria Werleman

Tur prima y primonan na Aruba, Sint Maarten, bisiñanan y concirnan Famia: Lejuez,Rasmijn,Lacle, Maduro, Weller, Filiciana, Arends,Geerman,Quant,Werleman,Krozendijk,Danje, Loopstok, Giel, Delaney, Peterson, Vlaun, van der Zee

Acto di entiero lo tuma lugar na **misa Inmaculada Concepcion Santa Cruz diamars 12 di augustus 2025 di 9or am pa 11or am di mainta y despues lo sali pa santana Catolico Santa Maria na Santa Cruz**

Nos ta pidi disculpa si den nos momento di tristeza nos por a lubida di menciona algun nomber di famia.

Un donacion na Wilhelmina Kankerfonds lo ta altamento aprecia.

Nos ta lamenta cu despues di entiero nos lo no ricibi bishita di condolencia na cas.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

"Dios ta amor….y amor ta Dios, maske mi no ta na e mundo aki, tur dia lo mi ta banda di boso Curazon, mi por stens di loke Señor ta hasi".
Salmo 33

Cu dolor na nos curason, nos ta anuncia fayecimento di:

Johanna Teresa Brete – Lioe-A-Tjam Cariñosamente yama "Nana of Tanti"

Nos a desea mucho mas tempo cu ne, pero nos ta eternamente agradesido pa tur momentonan cu nos a comparti. Na nomber di su famia y amistadnan nos ta invita tur hende cu a conoce, stima y admira nos Mama, Ruman, Tanta y Amiga, pa compaña nos pa honra su bida y tuma despedida.

Na nomber di su:
Yiu: Angelo Brete & Rolando Fingal; Deanna, Megan.
Manera yiu: Irama Lioe-A-Tjam y Gus Ferreira, Chelsea, Allison & Jeremy.
Rumannan:
†Isidro Ras y yiunan; Ecto, Kenny, Filomena, Edwin, Kathy, Ricardo, Elvia, Vivian, Jenny, Isidro & Yirani
†Tulio & Milagros Ras - Vargas; Alwyn
Joseph (Neeuw) & Lucia Lioe-A-Tjam – Bislick; Stella, Myrna, Diana, Moira
Marie Louise (Chichi) & †Edgar Kirindongo – Lioe-A-Tjam; Marie Bernadette, Eduardo, Sandra, Gilbert
†Robert (Joy) & Maria Lioe-A-Tjam - Paulino; Sheila, Vivian, Doris, Robby
Johan Frederik (Freddy) y Angela Lioe-A-Tjam – Jalife
Albert Frans (Fanfan) y Alicia Lioe-A-Tjam – Wouters; Albert, Angèle
Jeanette & Piet Timmermans – Lioe-A-Tjam; Anne, Sarah, Joris & Lucas
Laurens (Honey) Lioe-A-Tjam; Herman, Elton, Alex, Jaghaira, Irlau
Helouise Lee - Lioe-A-Tjam; Irama, Thad

Demas famia y famia di su sobrino y sobrinanan:
Lioe-A-Tjam, Schwengle, Ras, Brete, Berg, Hanssens, Lo-A-Njoe, Spencer, Albus, Quandt, Kirindongo, Trinidad, Winterdal, Croes, Scholten, Timmermans, Van der Wal, Schalenkamp, Ferreira, Lee, Klint, Fingal, Benschop, Dorder, Slikker y Mohamed.

Famianan na Surinam: Paul Lioe-A-Tjam y famia, Irma Dorder, Cyrill Dorder y famia.

Cuñanan y demas famia: Hubert & Alicia Brete, Eric & Nancy Brete, Robby & Cathy Brete, Anna Fingal, Linda & Ernest Perez-Fingal, Sylvia Fingal, Lupita & Edu Quast-Fingal.

Yiunan di su casa defunto Rudolf Brete: Maarten van Zwieten, Louisa Thode.

Amigonan di cas: Zubaidah, Ricardo, Benazir, Brigida, Jose, Angelique, Suzy, Shaline y Jeanice.

Ayudantenan: Milagros, Rosa, nursenan di Wit Gele Kruis y Trinity Quality Care Services

Amiganan keri: Vera Rasmijn, Gladys Ridderstap, Cela Canhigh, Margarita Paaymans.

Bisiñanan stima di Marnixstraat: Dilia, Dana, Juni, Monique, Cornelia, Danny, Nisha, Richard, Harry, Angela, Sairo, Jessica, Bonny y esposa.

Grupo di oracion People of Hope y Grupo di Oracion Kapel di Alto Vista.

Nos ta gradisi su dokternan cu semper tabata cla pa yude y dune e cuido cu e merece: Dr. Reynold Luchmun, Dr. Soraya Vallejo, Dr. Robert Dennert y especialmente su Nefrologo Dr. Ali Garcia. Mi mama semper a sinti su mes afortuna cu e por a conta riba AZV pa tur loke e tabatin mester. Nos ta eternamente agradesido.

Porfabor accepta nos invitacion pa un anochi di condolencia, Diabierna dia 8 di augustus di 7 pa 9'or di anochi na Pray Funeral Home na San Nicolas.

Compaña nos tambe pa ceremonia di entierro Diasabra di 9 di augustus, di 2'or pa 4'or di atardi na Misa Santa Teresita na San Nicolas.

Ausencia di mi Moeder, nos Tanti, nos Ruman, nos Nana ta crea un bashi imenso den nos bida diario. Disculpa si nos a lubida di menciona cualkier persona den anuncio di su fayecimento.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

Laga tur loke ta spera mi ta bunita
Laga tur locual cu mi encontra na caminda ta bunita
Laga tur locual cu mi laga atras keda bunita y
Laga esakinan termina den tur buniteza.
Cado Wever.

Nos ta anuncia fayecimento di:

Yenny (Jenny) Margarita Croes-Márquez
***17-10-1945 - †05-08-2025**

Na nomber di su:
Esposo:
Ricardo Croes
Yiunan y famia:
Nelson (Chito) Dirkz y Shahaira Schwengle
Milangela (Mili) Dirkz
Gregory Croes y Harmen Keuning
Richenne Croes y Marcus Maduro
Joanie Croes y Sancho Borsje
Nieta y nietonan:
Jeada Kocks, Igmar Dirkz, Darrell Dirkz, Jocean Krosendijk, Joey Krosendijk, Joa Krosendijk, Xev Tromp y Figo Borsje
Bisnietonan:
Isaac Dirkz, Cayden Dirkz, Ruben Tromp
Mayornan:
†Teresa de Jesus Robles de Márquez
†Gregorio (Gollito) de Jesus Márquez
Rumanan:
†Clara Brown Vásquez
†Leda Vásquez
†Maria Ignacia Vásquez
†Gregorio (Papy) Márquez
Arlina Vásquez
Deniris Márquez
Elsa Márquez
Ondina Márquez
Vivian Márquez
Gladys Rasmijn
Tur subrino y subrinanan, cuñanan, swanan, primo- y primanan y demas famianan na Hulanda, New York, Venezuela, Boneiro, Boston, Colombia.
Querida amiganan cerca.
Amistadnan di bingo y di casino.
Caretakers di Trinity
Famia: Croes, Márquez, Dirkz, Borsje, Bossers, Brokke, Brown, Browne, Dania, Erasmus, Figaroa, Infanzon, Keuning, Kocks, Krosendijk, Leijdekkers, Maduro, Marval, Quijada, Ras, Schwengle, Tromp, Vásquez, Velásquez, Wallace, Winklaar

Disculpa nos si den nos tristesa nos a lubida algun persona/famia.

Oportunidad pa condolencia: Aurora Funeral Home, diamars 12 di augustus 2025 di 7:00 pa 9:00 pm

Ta invita pa acto di despedida cu lo tuma lugar diaranson 13 di augustus 2025 di 2:00 pa 4:00 pm, acto di cremacion ta tuma lugar den seno di famia.

Despues di entiero nos no ta risibi bishita di condolencia na cas.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

"Dios ta amor... y amor ta Dios,
maske mi no ta na e mundo aki, tur dia lo mi ta banda di boso Curazon, mi por stens di loke Señor ta hasi"
Salmo 33
Cu dolor na nos curason, nos ta participa fayecimento di:

Lydia E. Donker
Cariñosamente yama "Tantan"
***02-12-1948 - †04-08-2025**

Mayornan: †Abraham & †Maria Donker-Luidens
Rumanan: Virgilio & Sofia Donker-Colina & famia
†Ramon & †Jacintha Donker-de Mey & famia
Ika & †Maximo Erasmus-Donker & famia
†Alcira Donker & †Clemente Figaroa & famia
Rudolfo Donker
Emilio & Lidwina Donker-Gomez
Yvonne & †Sinforiano Quandus-Kelly & famia
Frans & Eluisa Kelly-Thielman & famia
Edwin & Yvonne Kelly-Wittehart & famia
Ihanan: Adelita Erasmus & Edilianne Donker
Comper: Joy Gomez
Subrino (a) nan: Jenny, Rocky, Ricky, Tecelly, Marc-Anthony & Denwick
Marlon, Michael, Rodney & Raymond
Adelita, Julio, Geraldine & Jairo
Robinson, Shalien & Armando
Edilianne & Edinand
Omo y tanta nan:†Fernado & †Carolina Luidens-Gomez
†Cesar & †Robertina Luidens-Hieroms
†Aureliano & †Shon Rita Luidens-Arends
†Thomasa & †Anselmo Eckmeyer-Luidens
†Catarina & †Jose Erasmus-Luidens
†Cecilio Luidens

Sua & cuñanan, subrino(a)nan, primo(a)nan, comper & comernan & bisiñanan
Famianan: Donker, Luidens, Wolf, Colina, de Mey, Erasmus, Figaroa, Gomez, Hoek, Edwards, Ventura, Maduro, Ranis, Lampkin, Dekker, Croeze, Lammes, Horn, Velez, Gonzalez, Croes, Hardeveld, Mercera, Salomon, Lopes Ferreira, Hieroms, Arends, Eckmeyer, Kelly, Quandus, Thielman, Wittehart, Jeandor & Trimon
Ta invita tur amigo(a)nan & conocirnan pa asisti na acto di entiero cual lo tuma lugar na Aurora Funeral Home dialuna 11 di augustus 2025 di 2'or pa 4'or di atardi.
Despues lo sali pa Santana Catolico na Noord.
En bez di flor of krans lo tin un box disponibel pa "Stichting Hope".
Nos disculpa si den nos tristesa nos a lubida algun famia y conoci.
Nos ta lamenta cu despues di entiero nos no ta ricibi bishita di condolencia na cas.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

"Señor ta mi wardador, mi n' tin falta di nada.
Den cunucu di yerbe berde e ta pone mi sosega.
E ta hiba mi na awa trankil, pa mi bolbe haya forsa."
Salmo: 23

Cu dolor na nos curason, pero conforme cu señor su bolundad,
Nos ta participa fayecimento di nos ser stima:

Regina Arends-Wouters
*26-09-1939 - †05-08-2025

Casa: †Bruno J. Arends
Yiu: Lisette y esposo Robert Alias

Nietonan:
Demis Alias & Dinesh Alias

Rumannan: †Vicente & Mercelina Wouters y famia
Joseph & lja Wouters y famia
Flora & Rudolf Nicolaas y famia
Rita & Siltro Henriquez & famia
Viola & †Benito Wernet y famia
Lena & Oscar Perez y famia
Vilma Wouters
Elvia & Eddy Roga y famia
Harold & †Lourdes Wouters y famia

Sobrino y sobrinanan:
Nathalie Croes Wouters y famia, Nashette Croes Wouters y famia, Mariflor Nicolaas y famia, Mary-lee Nicolaas y famia, Melany Henriquez y famia, Mandy Henriquez y famia, Giselle Lourens Wernet y famia, Melissa Wouters, Brian Wernet, Gilbert Perez y famia, Kristel Perez y famia, Edseline Geerman Roga y famia, Edsel Roga y famia, Guido Wouters y famia
Primo y primanan, ihanan, y demas famia, bisiña y conocirnan: Wouters, Ras, Donner, Maduro, Kelly, Arends, Roga, Alias, Alders, Nicolaas, Sint Jago, Angila, Angela, Webb, Irausquin, Petit, Peterson, Briesen, Winterdal, Croes, Wernet, Geerman, Henriquez, Perez, Frolijk, Dirksz, Guevara, Misran, Steba, De Windt.

Amistadnan di: Grupo Curason di Savaneta, Grupo Monarka & Grupo Samen Oud.
Glitz y Alahambra Casino
Shoco Hiking group.

Un danki special ta bai na nurse y boluntarionan di Hospice Atardi y F.U.D.A

Ta invita pa e acto di entiero cu lo tuma lugar diasabra 9 di augustus 2025 na Pray Funeral Home di 09:00 pa 11:00 am, despues lo sali pa Santana catolico na San Nicolaas.

Lo ta bai tin un box disponibel pa donacion un na Hospice

FIND US ON
facebook
@bondianoticia
ALSO AVAILABLE ON

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

"Dios ta amor… y amor ta Dios,
maske mi no ta na e mundo aki,
tur dia lo mi ta banda di boso curason,
mi por steun di loke Señor ta haci."
Salmo 33

Cu dolor na nos curason,pero conforme cu bolundad di Dios nos ta participa fayecimento di nos ser stima:

Sr. Victor Manuel Giel
Mihor conoci como "Toy"
*14 mei 1941 - †24 juli 2025

Su mayornan: †Vidal Giel y †Fransisca Giel
Su esposa: Aminta Giel Velasquez
Su yiunan: Victor Samuel y Sorayda Giel-Boekhoudt
Robert Giel y Maria Geerman
Carla Giel
Nieta y nietonan:Suzette Giel y Joselito Vrolijk
Anderson Giel y Jennifer Tentativa
Howard Giel
Marc Giel
Bisanietonan: Anderson Junior Giel
Damian Giel
Rumannan: Cecil y Leonora Giel-Figaroa
†Antonio y †Maria Anna Giel-Tromp
Juan y Rosalba Giel-Ossa
Fransisco y †Filomena Giel-Wolff
†Bernardo y †Filomena Giel-Figaroa
Emiliano y †Norma Giel-Jacobs
†Filomena y † Irving Yarzagaray-Giel
Jossy y Olga Giel-Velazquez
Tomas y Maria Giel-Wolff
Catharina Giel y famia
Mariana y Hubert Croes-Giel
Sua- y cuñanan: Carmen Slikker Velasquez y famia
Arcadio Velasquez y famia
Filomena Tromp – Velasquez y famia

Su miho amigonan: Silo Brete y famia, Roy Brete y famia, Alex Noguera, Chico Chiquito, Gerardo de Veer, Hans Snog, Cosma Kellly y famia, Lily Heideweller y famia , Ruben Pieters i famia, Bubu de Cuba I famia, Mario Genser I famia, Oslin Toppenberg , Aparicio "Payo" Kelly, Micheal Kelly y tur su hungadornan di Deportivo Nacional, amigonan, bisinanan i conocirnan.
Tur su subrino- y subrinanan, primo- y primanan, comer- y compernan e ihanan ta invita demas famia, bisiña, amistadnan pa asisti na

Demas famia: Giel, Velasquez, Christiaans, Tromp, Slikker, Henriquez, Figaroa, Orman y Bermudez

Ta invita pa e acto di despedida y entiero cu lo tuma lugar diasabra 9 di augustus 2025. E restonan mortal di Toy lo ta den Misa Santa Anna pa 1or y tin oportunidad pa condoleer te cu 4or. Respons ta cuminsa 4.00pm, despues di cual lo hiba nos defunto na su ultimo lugar di sosiego na Santana di Noord.

Un donacion pa Wilhelmina Kanker Fonds lo ta altamente aprecia. Lo tin un caha disponibel den misa.

Nos ta lamenta cu despues di entiero nos no ta ricibi bishita di condolencia na cas.
Nos disculpa si den nos tristesa nos a lubida algun famia of conoci.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

"Señor ta mi wardador, mi'n tin falta di nada
Den cunucu di yerba berde e ta ponemi sosega.
E ta hibami na awa trankil,
Pa mi bolbe haña forsa".
Salmo: 23

Nos ta anuncia fayecimento di:

Maria Crispina Leon
***05-12-1957 - †05-08-2025**

Acto di entiero lo wordo anuncia despues.

Reintegracion di miyones refugiadonan Afgano ta crucial pa un futuro pacifico, segun un oficial di UN

(AP) — Reintegra refugiadonan Afgano ta crucial pa un futuro di paz den e pais, pasobra sin esaki cohesion social lo baha, segun un representante di Nacionnan Uni (UN) a bisa diabierna.

Segun e cifranan mas recien di e agencia di refugiadonan di UN, rond di 2,2 miyon Afgano a crusa e frontera for di Iran y Pakistan desde comienso di e aña. Nan ta yega na un pais cu ta combati cambio climatico, un economia stanca y un crisis humanitario. Rond di 60% di esnan cu ta bolbe ta bou di 18 aña.

Stephanie Loose, un manehando di programa nacional pa UN Habitat, a bisa cu reintegracion di e miyones refugiado ta esencial pa un futuro di paz den Afganistan. "Si bo ta bolbe na un pais caminda recursonan ya ta scars, y tin hopi competencia pa trabou, tereno, cas, of cualkier otro tipo di servicio, ta cla cu si bo no stimula dialogo entre e poblacion local y esnan cu ta yega, e sentimento di competencia lo crece y lo disminui cohesion social — cos cu por crea un otro motibo pa conflicto y guera," Loose a bisa den un conferencia pa prensa na Ginebra. "Y e pais ya a mira hopi di esey."

Ta importante pa hende compronde cu esnan cu ta bolbe no ta un strobacion, segun Loose. Nan ta yega cu habilidadnan y por ta parti di e solucion pa stabilidad social y economico.

E refugiadonan ta trece loke nan por carga for di Iran y Pakistan, bandonando nan cas y mayoria di nan pertenencianan. Autoridadnan Afgano ta brinda yudansa na frontera cu placa, cuminda, refugio, cuido medico y transporte pa nan por yega na lugarnan di residencia den henter pais.

E Taliban a pidi su pais bisiña pa no manda Afganonan back y pa trata nan cu dignidad. Iran y Pakistan a nenga cu nan ta dirigiendo atake riba nan, y a bisa cu nan ta expulsa solamente esnan cu ta keda ilegalmente den nan pais.

Hende muher y muchanan muher ta keda mas afecta ora cu nan ta bolbe Afghanistan, caminda educacion no ta permiti pa hende muher despues di zesde klas y caminda e Taliban ta limita nan acceso na hopi trabou y espacionan publico.

Loose a enfatisa cu hende muher y muchanan muher den Afganistan ta haya falta di oportunidad pa desaroyo social, educativo y economico. Restriccionnan manera obligacion pa tin un guia masculino ora ta sali for di cas ta pone un obstaculo adicional pa famianan guia pa hende muher.

Marea cu lunch ehecutivo special pa local

Desde cu Marea a habri su portanan na JOIA Aruba by Iberostar, el a sa di captura nos bishitantenan local pa su exkisito sabornan Caribeño combina cu servicio excepcional.

Marea ta situa den JOIA Aruba, parti dilanti, mirando Eagle Beach, pues un desayuno, lunch of cena cu bista pa lama ta un experencia sin igual. Marea a bin ta innova y cu oido semper pa su clientenan. E peticion pa Marea bini cu un lunch ehecutivo tabata desde inicio y despues di algun adaptacion, Marea lo start cu un menu ehecutivo desde dialuna, 11 di augustus, 2025.

Un menu ehecutivo specialmente pa nos localnan y esaki lo cambia diariamente, pues tur dia un special diferente. Un menu special cu ta consisti di un sopi of salada, un plato principal mas un koffie of te na final, tur esaki pa unicamente $35 pa persona. Un prijs special na alcance di tur persona pa por disfruta un lunch di calidad halto cu ingredientenan fresco y den un ambiente tropical cu e bista di mas bunita. E espacio di e lunch ehecutivo aki ta uno cu por sirbi tambe como un momento pa reuni cu miembronan di ekipo, un reunion importante den priva of simplemente disfruta di e orario di lunch entre colega.

Marea ta habri desde 8or di mainta caba ofreciendo un desayuno a-la-carte y esaki ta bay te cu 11or, pa despues haci e cambio pa lunch y por ultimo cena te cu 10or di anochi. Nos kier a recorda tur hende cu Marea tambe ta ofrece su weekend-brunch, tur diasabra y diadomingo desde 11or pa 3or pa unicamente $69 pa persona y eta un 'all-you-can-eat' brunch a-la-carte.

E lunch ehecutivo na Marea ta di dialuna pa diabierna, desde 11or di mainta te cu 3or di atardi. Mester remarca si cu e '20% local discount' no ta aplicabel riba e lunch special aki y bebida no ta inclui. Por haci reservacion via di Whatsapp na 6999317 of tambe via di Opentable - Marea Aruba.
Por semper sigui tur e ultimo detaye y evento na Marea via di Instagram - @marea.aruba.

JOIA
BY IBEROSTAR
LUNCH AT
MAREA
MON TO FRI | 11AM TO 3PM
$35 per person
Only for locals with ID
RESERVATION NUMBER: 699-9317
marea.aruba
Special menu includes soup or house salad, main course & coffee or tea
*Drinks are not included
*Not applicable with 20% local discount

Trump ta bay reuni cu Putin otro siman na Alaska pa discuti fin di guera na Ucrania

(AP) — Presidente Mericano, Donald Trump a bisa ayera cu e ta bay reuni cu presidente Ruso, Vladimir Putin proximo diabierna na Alaska pa discuti un fin na e guera na Ucrania, un potencial logro mayor despues di expresa simannan largo di frustracion cu no tabata haciendo mas pa stop e bataya.

Papiando cu reporteronan na Cas Blanco despues di anuncia un marco destina pa caba decadas di conflicto na otro partinan di mundo – entre Armenia y Azerbaijan – Trump a nenga di bisa exactamente na ki momento of unda e lo reuni cu Putin, pero cu e tabatin plan pa anuncia e sitio pronto. Despues riba rednan social, el a anuncia cu loke el a yama "e reunion altamente anticipa" lo tuma lugar dia 15 di augustus na Alaska. El a bisa cu mas detaye lo bin despues. Kremlin ainda no a confirma e detayes.

Trump a sugeri anteriormente ayera cu su reunion cu e lider Ruso por bin prome cu cualkier discusion na mesa involucrando presidente Ucraniano, Volodymyr Zelenskyy.

Si e tuma lugar, e reunion lo ta e prome cumbre Merca-Rusia desde 2021, tempo cu ex-presidente Joe Biden a reuni cu Putin na Geneva. E por nifica un logro den e esfuerso di Trump pa caba cu e guera, maske no tin garantia cu e lo stop e bataya ya cu Moscu y Kyiv ta leu di otro den nan condicionnan pa paz.

Asina mes, Trump a bisa cu "presidente Putin, mi ta kere, kier mira paz, y Zelenskyy kier mira paz." El a bisa cu "presidente Zelenskyy, e ta hayando tur loke e tin mester, asumiendo nos logra haci algo."

ARUBA VANDAAG®

Zaterdag 9 augustus 2025 www.bondia.com Email: noticia@bon dia.com Tel: 582-7800 Fax: 582-7044

Kabinet AVP-Futuro introduceert versoepeld toelatingsbeleid voor arbeidsmarkttoegang van ongedocumenteerden

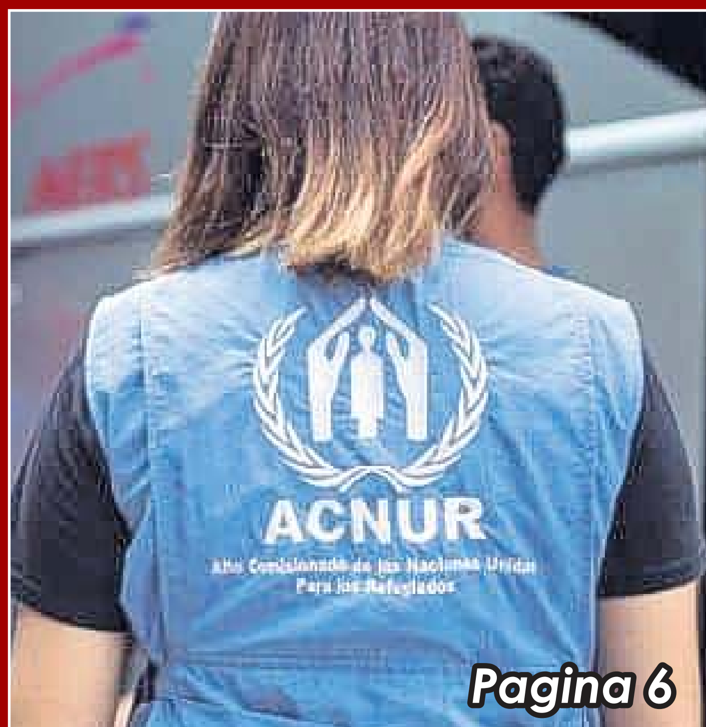
Pagina 3

Mangel Halto is symptoom…Van iets ernstigers…

Pagina 4

UNHCR sluit kantoor op Aruba wegens financiële tekorten

Pagina 6

Airbnb-markt op Aruba is sterk maar niet verzadigd; is er ruimte om verder te groeien?

Het onderwerp Airbnb en vakantiewoningen op Aruba blijft van grote relevantie voor de gemeenschap. De effecten van de Airbnb-industrie zijn sterk voelbaar, zowel de positieve als de negatieve.

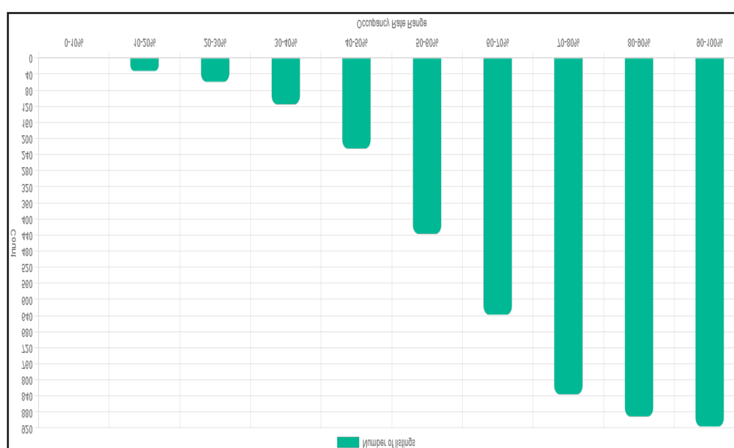
Ondanks de grote omvang, en het feit dat deze blijft groeien, is het niet precies bekend hoe winstgevend de Airbnb-industrie is. Volgens de statistiekensite van Airbnb, Airbtics, behoort Aruba tot de top 1% van de meest 'profitable' Airbnb-eigendommen en vormt het een 'very good investment opportunity'.

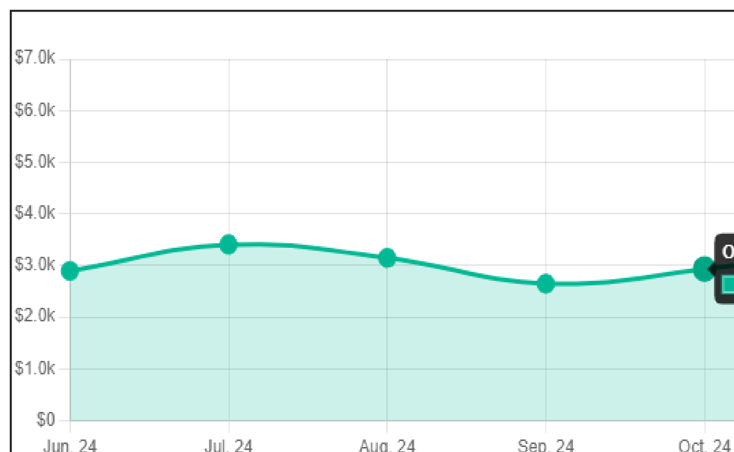
Volgens de website kan het opstarten van een Airbnb-onderneming op Aruba zeer voordelig zijn, omdat er een sterke vraag bestaat naar kortetermijnverhuur. Een gemiddelde jaaropbrengst van een vakantiewoning of Airbnb van 47.931 dollar en een mediane bezettingsgraad van 77% worden in de hospitalitysector als goed beschouwd.

Het portaal geeft verder aan dat er op Aruba een actieve lijst is van 4.994 vakantiewoningen of Airbnbs, wat de markt sterk maakt maar niet verzadigd. Dit betekent dat er nog steeds kansen zijn voor deze sector om te groeien.

Wat betreft de stabiliteit van de verhuur van vakantiewoningen op een markt als Aruba, ziet het portaal dit als een stabiele investeringsstrategie, omdat men investeert in zowel onroerend goed als hospitality. Het portaal merkt op dat, hoewel veel potentiële investeerders zich zorgen maken over de steeds strengere Airbnb-wetgeving op Aruba, een eigenaar van een huis die van plan was dit in een Airbnb te veranderen maar dat niet meer mag, kan overstappen op langetermijnverhuur op maandbasis. Dit levert minder op, maar is minder gereguleerd en zelfs stabieler dan kortetermijnverhuur.

Dit is een van de negatieve effecten van Airbnb op Aruba. Eigenaren stellen hun woningen beschikbaar voor verhuur op lange termijn, maar de prijzen zijn niet betaalbaar voor de gemeenschap. De woningproblematiek op Aruba is drastisch beïnvloed door het fenomeen vakantiewoningen en dit blijft nog steeds groeien, zonder dat er een oplossing in zicht is.

Volgens het statistiekportaal van Airbnb is het kopen van een Airbnb op Aruba uiterst rendabel, omdat de maandelijkse kasstroom van een kortetermijnverhuur-investering doorgaans het dubbele bedraagt van de huurprijs van traditionele verhuur. Een Airbnb-host op Aruba kan het rendement van zijn kortetermijnverhuur verhogen door het optimale type woning te kiezen, de juiste grootte te bepalen en de woning in te richten met de meest gevraagde voorzieningen in de regio.

Wat betreft de bezettingsgraad van Airbnb op Aruba legt het portaal uit dat een typische lijst op Aruba tussen juni 2024 en mei 2025 een gemiddelde bezettingsgraad van 77% voor kortetermijnverhuur registreerde. De markt voor vakantiewoningen op Aruba is sterk afhankelijk van seizoenen, waarbij januari en december de drukste maanden zijn voor Airbnb-hosts op het eiland.

Ongeveer 99,21% van de Airbnb-gasten op Aruba is internationaal, waarbij bezoekers uit de Verenigde Staten de grootste groep vormen.

Voordat men een Airbnb op Aruba lanceert, is het belangrijk om de lokale regels en voorschriften voor kortetermijnverhuur te begrijpen. Hoewel Airbnb, Vrbo en vergelijkbare platforms op Aruba veel worden gebruikt, kan het juridische landschap complex zijn, vooral voor een beginnende host.

Over het algemeen zijn de Airbnb-regels op Aruba op stedelijk niveau tolerant, maar bestemmingsplannen kunnen op delen van de markt van toepassing zijn. Hosts moeten hun kortetermijnverhuurobject registreren bij de lokale autoriteiten en er kunnen beperkingen zijn op het aantal vergunningen dat één host mag hebben. Ook moeten eigenaren de toepasselijke Airbnb-belastingen betalen om hun vakantieverhuur op Aruba legaal te exploiteren.

De Aruba Hotel and Tourism Association (AHATA) gaf recentelijk aan dat zij, gebruikmakend van toerismegegevens die de A.T.A. regelmatig publiceert, de groei van het hotelaanbod in de afgelopen jaren heeft geëvalueerd. Sinds 2018 zijn er vier grote hotels geopend en enkele kleinere, maar er is geen transparantie over hoeveel huizen en appartementen voor kortetermijnverhuur (Airbnb) zijn gecreëerd en de toeristische markt zijn ingestroomd.

Bij analyse van A.T.A.-gegevens van 2018 vergeleken met heel 2024 concludeert AHATA dat het aantal overnachtingen (visitor nights) in de hotelsector niet is toegenomen. Hoewel er meer kamers zijn, heeft dit niet geleid tot meer hotelovernachtingen; wat betekent dat hotels hetzelfde aantal overnachtingen blijven delen. Ondertussen is het aantal overnachtingen in kortetermijnverhuur (STVR) met 71% gestegen. Dit betekent dat de sterke groei in het toerismevolume plaatsvond in het segment toeristen dat kiest voor een huis of appartement.

Op Aruba bestaat er nog geen registratie of regelgeving voor de STVR-sector, wat het onmogelijk maakt om een nauwkeurige inventaris te hebben. Er is ook geen duidelijkheid over het aantal appartementencomplexen dat in aanbouw is of in de planning zit, die dezelfde markt zouden betreden. AHATA benadrukte dat het ontbreken van registratie en regulering van de STVR-sector betekent dat veel van de opbrengsten uit deze groei niet voldoende bijdragen aan de ontwikkeling en het algemene welzijn van Aruba, vooral wat betreft belastingbetalingen.

Gezien de enorme impact van de sector vakantiewoningen op Aruba vragen velen zich af waarom de Arubaanse overheid of de Belastingdienst nog geen onderzoek heeft ingesteld of op enige wijze heeft ingegrepen om een disproportionele groei in dit gebied te voorkomen.

Editor
Caribbean Speed Printers N.V.
Aruba Bank N.V. Acc. #332668
Caribbean Mercantile Bank N.V. Acc. #23951903
RBC Royal Bank Acc. #13307728

Operations Manager
Mariette Engelhart-Boekhoudt

Redactie
noticia@bondia.com
Pilar Flores (Hoofdredacteur)
Angenette Figuereo (closer editor)
Leo Maduro
Dilma Arends
Raisa Montilla
Oriana Geerman

Sales
Sulaika Croes
sulaika.croes@cspnv.com
Mark Gomes
mark.gomes@cspnv.com

Advertenties/ Kunstontwerp
Sandra Loefstop
Lisa Tromp

Digitaal
Juan Luis Pinto

Administratie
accounting@bondia.com
Martha Arteta de Ariza

Distributie
Jenny Kelly

incasso
Evelinda de Cuba - Tromp

Pre Press
Luis Fernando Arenas (Hoofd)
Pablo Libre

Press
Roland Schenker (Hoofd)
Omar Ramirez
Martin Boekhoudt
Francis Dirksz

Samenwerking
Assiociated Press
Ret Karibense
Data Key

Aansluiting
Sociedad Interamerica di Prensa (SIP)

Directie
Adres: Weststraat #22
Tel: 582-7800
Email: noticia@bondia.com
aviso@bondia.com
info@bondia.com
Website: www.bondia.com
Facebook: @bondianoticia
Instagram:bondiaaruba

ARUBA VANDAAG is een krant geschreven en gedrukt op Aruba en is verkrijgbaar op zaterdag. Geen enkele inhoud mag worden gereproduceerd zonder toestemming van de uitgever.

Kabinet AVP-Futuro introduceert versoepeld toelatingsbeleid voor arbeidsmarkttoegang van ongedocumenteerden

Tijdens een persconferentie van de regering van Aruba kondigde minister van Justitie, Integratie en Openbaar Vervoer, Arthur Dowers, een traject aan voor de versoepeling van het toelatingsbeleid op Aruba. Dit traject zal mensen zonder verblijfspapieren op Aruba de mogelijkheid bieden om toe te treden tot de arbeidsmarkt.

Minister Dowers legde uit dat, zoals reeds bekend is, de Arubaanse regering enkele weken geleden het besluit heeft genomen om tijdelijk de zogenaamde "arbeidsmarkttoets" op te schorten. Dit had als doel om de druk op de arbeidsmarkt, met name het personeelstekort, te verlichten. De verwachte resultaten bleven echter uit.

De bewindsman gaf aan dat er de afgelopen jaren geen optimaal beheer is geweest binnen dit beleidsterrein, wat het moeilijk heeft gemaakt om het systeem te handhaven. Om die reden heeft de regering besloten, om de grote en toenemende druk op de arbeidsmarkt te verlichten, het proces te vergemakkelijken door werkvergunningen te verlenen aan mensen die reeds op de arbeidsmarkt werkzaam zijn, zonder de toets.

De regering is nu in een volgende fase beland waarin is vastgesteld dat de verwachte verlichting van de druk nog onvoldoende is, en men ziet dat er momenteel veel mensen zonder verblijfspapieren werkzaam zijn op het eiland.

De regering van Aruba heeft daarom besloten om het vergunningsbeleid te versoepelen voor bepaalde personen: zij die zonder geldige papieren werken, reeds op het eiland aanwezig zijn en een werkgever kunnen vinden. Ook al verblijven zij reeds geruime tijd op het eiland, de regering zal in deze gevallen niet weigeren een vergunning te verlenen.

Minister Dowers legde uit dat iemand die al op Aruba verblijft, vóór 1 juli op het eiland is aangekomen en reeds werkt of kans maakt op werk, zich kan melden om een werkvergunning aan te vragen.

Hij vervolgde dat dezelfde voorwaarden gelden als bij reguliere aanvragen: een persoon die al werkt en een vergunning aanvraagt, moet aan dezelfde vereisten voldoen als iemand zonder verblijfspapieren die reeds werkt of de arbeidsmarkt wil betreden.

Hij voegde eraan toe dat het enige verschil in dit traject is dat men niet verplicht zal worden het eiland te verlaten, en dat de vergunning niet zal worden geweigerd enkel omdat men buiten de regels is verbleven.

De bewindsman benadrukte dat het doel is om legalisering mogelijk te maken voor mensen die reeds op Aruba zijn. Er is geen intentie om grote groepen arbeidsmigranten van buiten aan te trekken. Bovendien zal het uitgeven van vergunningen aan mensen van buiten tijdelijk worden teruggeschroefd, met prioriteit voor mensen die zich reeds op het eiland bevinden, zodat zij legaal kunnen werken.

Hij legde uit dat dit als voordeel heeft dat mensen zich aan de wet- en regelgeving zullen houden, verplichte premies zullen afdragen en bijdragen aan de nationale voorzieningen.

"Samen willen we werken aan de vooruitgang van dit land, en we hopen op medewerking van alle werkgevers die arbeidskrachten nodig hebben, om gebruik te maken van deze geboden mogelijkheid," benadrukte hij.

Minister Dowers bevestigde dat het versoepelingstraject geldt voor alle personen die zich reeds op Aruba bevinden en vóór 1 juli zijn aangekomen. Zij kunnen een aanvraag doen om legaal toe te treden tot de arbeidsmarkt. Het traject geldt niet voor mensen die recent zijn aangekomen of na 1 juli Aruba zijn binnengekomen.

Daarnaast gaf hij aan dat de regering ook heeft besloten om mensen die reeds op Aruba wonen, en die op dit moment om redenen van gezinshereniging een verblijfsvergunning hebben met een werkverbod, de mogelijkheid te geven om dat verbod op te heffen. Deze personen kunnen een reguliere werkvergunning aanvragen en zo toetreden tot de arbeidsmarkt en bijdragen aan de ontwikkeling van hun gezin. Hetzelfde geldt voor studenten van meerderjarige leeftijd die naast hun studie willen werken.

De bewindsman gaf verder aan dat ook een mogelijkheid is gecreëerd voor mensen die al werken en vijf vergunningen hebben ontvangen, om een flexibele vergunning aan te vragen. Na vijf reguliere vergunningen kan men in aanmerking komen voor een flexibele vergunning van maximaal vijf jaar. Deze geeft de vrijheid om bij meerdere werkgevers te werken of van werkgever te veranderen.

Daarnaast is er de mogelijkheid om vergunningen aan te vragen voor een periode langer dan één jaar. De minister onderstreepte dat men hoopt dat werkgevers hiervan gebruik zullen maken voor hun werknemers, wat de administratieve lasten zal verlichten, de druk op de organisatie zal verminderen en de werknemer meer zekerheid zal geven.

Minister Dowers gaf aan dat het traject momenteel start met alle personen die Aruba legaal zijn binnengekomen, voornamelijk via de luchthaven, waar zij een inreisstempel in hun paspoort hebben ontvangen.

De bewindsman deelde mee dat de eerste evaluatie aan het eind van de maand zal plaatsvinden, waarna informatie zal worden gegeven over de bevindingen van het proces. Op basis daarvan zal worden bekeken welke vervolgstappen nodig zijn.

Wat DIMAS betreft, legde hij uit dat het operationele systeem van DIMAS is aangepast en wordt aangepast om de dienstverlening te verbeteren. Bovendien zijn extra medewerkers aangetrokken om de dienstverlening te versterken, met een speciaal team dat zich zal richten op het versoepelingstraject. Het reguliere traject bij DIMAS blijft daarnaast gewoon doorlopen, zodat beide groepen adequaat bediend kunnen worden.

Het versoepelingstraject heeft een duur van vier maanden voor alle personen zonder vergunning die zich willen registreren. Minister Dowers benadrukte dat het niet gegarandeerd is dat alle vergunningen binnen vier maanden worden verleend, maar het doel is dat in die periode iedereen zich registreert. Na de eerste evaluatie zal worden bekeken of aanpassingen nodig zijn aan het traject.

ARUBAVANDAAG

Mangel Halto is symptoom…

Van iets ernstigers…

In onze recente edities hebben we uitgebreid verslag gedaan en commentaar uitgebracht over de ontwikkelingen in de zorg en het onderhoud van onze kusten, in het bijzonder de gebrekkige aanpak hiervan. Het belangrijkste probleem is niet eens wat er geconstateerd wordt in de wijze waarop de toeristische en de lokale recreatie moeten worden ingepast in een fragiel natuurlijk milieu, maar is meer nog het niet-transparante milieubeleid in het algemeen. Uiteraard is het niet acceptabel dat men met de verkeerde technische hulpmiddelen de specifieke eigenschappen van de kwetsbare ondergrond (kalkplateau) ter plaatse te lijf gaat. Maar waar is dan de expertise gebleven die normaal gesproken te vinden moet zijn bij de overheidsdiensten, die terug moeten kunnen vallen op hun institutionele geheugen, dat naar men mag aannemen goed bewaard is gebleven?

Is er één ingenieur ter plaatse geweest die enige kennis van zaken had over wat het betekent als je gaat graven in dit type kalkformatie aan de kustrand? Waarschijnlijk niet; men zal het werk wel hebben toegekend aan een aannemer van wie men aanneemt dat hij wel weet wat hij deed, met het bekende resultaat. Anderzijds zijn er grotere projecten bekend op dit soort ondergrond, zoals het grootschalige hotelproject bij Sero Colorado, dat gebouwd is op kalkformaties met grote spelonken. Hiervan hebben de experts in hun rapport – dat nooit is gepubliceerd - gezegd dat dit geen probleem hoeft te zijn. In principe hoeft dat ook geen probleem te zijn, totdat er een probleem is!

Natuurlijk hoeft het niet altijd zo te gaan. Bijvoorbeeld, de reden dat het ziekenhuis indertijd exact op die plek gebouwd is, was omdat er onderzoek was verricht door de overheidsdiensten om vast te stellen waar de ondergrond solide genoeg was om dit type gebouw te dragen. De enige geschikte plek in die omgeving om een gebouw van een dergelijke grootte neer te zetten was dus daar en dat is dus ook nooit een probleem gebleken.

Maar, zoals eerder gesteld, het nu aangeduide probleem is maar een symptoom van alles wat er verkeerd kan gaan in het beheer van de infrastructuur, de natuur en het milieu in het algemeen. Bij een evenwichtig beleid had deze zone in feite nooit een toeristische trekpleister moeten worden. De reden waarom er geen bescherming van het gebied tegen – te veel – toerisme was, lag namelijk bij het kennelijke algemene beleid dat elke stukje kust, dat niet in beslag was genomen door de officiële havens en de luchthaven, beschikbaar zou zijn voor een toeristische overval zonder weerga, onderdeel van de filosofie die zegt dat Aruba een eigen heilige heeft, niet goedgekeurd welswaar door het Vaticaan, en dat is Sint Toerisme. In dit geloof zijn de belangen van de lokale bevolking, inclusief hun recreatiebehoeften, van geen enkel belang voor de achtereenvolgende regeringen van welke politieke kleur ook gebleken. Natuurlijk zullen zij bij navraag, zelfs met de nodige emotie in hun stem verklaren dat zij de volksbelangen na aan het hart hebben; wat echter altijd ontbreekt zijn de tastbare bewijzen daarvan.

Naast het gebrek aan een beleid dat die naam waardig is met betrekking tot de toegang van het lokale publiek tot de kust is ook duidelijk zichtbaar het gebrek aan een coherent beleid ten aanzien van de natuur en het milieu. Dit heeft in ditzelfde gebied geleid tot permanente schade aan de waardevolle mangrove-vegetatie. Daar vlakbij hebben we dan het andere voorbeeld van falend beleid bij Isla di Oro, in het enige echte mangrovebos dat ons eiland rijk is. Tot op heden heeft geen enkele regering ons toe kunnen zeggen dat het gebied niet zou worden opgeofferd aan een van de aanbidders van voorgenoemde heilige, die zal vinden dat alles moet wijken voor zijn heilige, die tegelijkertijd voor veel geldelijk gewin zal zorgen, zodat er altijd wel iets overblijft om naar goed gebruik als aalmoes uit te geven.
Even verderop kunnen we de verwoesting aanschouwen van de mangrovevegetatie bij de zoutpannen van Sabaneta, waar de onwetendheid van de betrokken diensten zo ver ging dat men niet wist dat de zoutpannen vers zout water nodig hadden; iets wat men drie eeuwen geleden nog wel wist. Hoe zou een zoutpan anders moeten functioneren? Weer een duidelijk voorbeeld van het gebrek aan een institutioneel geheugen bij onze overheidsdiensten. Elke generatie ambtenaren is bezig het eigen wiel uit te vinden en we moeten maar zien te leven met deze ‘trial and error approach’.

Maar Mangel Halto leert ons nog iets meer. Bijvoorbeeld, dat we ons eigen model van ‘overtoerisme’ hebben. We hebben – nog niet – de problemen die zich voordoen in plaatsen als Amsterdam, Barcelona, Venetië en andere, van complete horden toeristen die niet eens ruimte laten voor de lokale bewoner om ergens te lopen, laat staan om te kunnen recreëren. Maar we hoeven ook niet te zitten wachten tot het bij ons zo ver komt. Want er is geen reden om onze ‘carrying capacity’ af te meten volgens de maatstaven van anderen. Moeten we dan zitten wachten tot de overheid die voor ons uitvindt? Dat lijkt ons een doolhof dat nergens toe leidt. Laten we dan beginnen met te analyseren of de huidige basis aan toerisme, met het huidige aantal overnachtingen, voldoende zou zijn om onze economie en gemeenschap te dragen. We hebben in ieder geval een economie die in 2024 ervoor

gezorgd heet dat de overheid qua inkomsten in de richting gaat van twee miljard florin, bij belastinginkomsten van 23,5% van het BBP; en 26,5% van het BBP als we de andere inkomsten hierbij betrekken, voor het grootste deel bestaande uit dividenden van de staatsondernemingen die ‘van ons’ zouden zijn, naar we begrepen hebben. Bovendien, doet de overheid weinig tot niets om diezelfde Airbnb waar het constant over gaat in de media, fiscaal aan te pakken. Met meer dan 5 miljoen overnachtingen van toeristen in de eerste helft van het jaar zijn we waarschijnlijk het enige kleine eiland in de regio dat mee concurreert met de grote eilanden, die een miljoenenbevolking hebben en duizenden kilometers kust.

Het wordt tijd om onze beleidsmakers te vragen hoe ver ze willen gaan... Wanneer is ‘genoeg’ nou een keer genoeg? Of blijft het zo dat wie zijn stem verheft, heiligschennis pleegt door eerder genoemde heilige te beledigen?

[redacted]

Het wordt tijd om het minimumuurloon in te voeren

In een recent persbericht gaf een oppositielid in de Staten te kennen dat de huidige regering het wetsvoorstel ter aanpassing van het minimumloon gegijzeld houdt, die al vrijwel klaar was voor parlementaire behandeling. De wetswijziging betreft de invoering van het minimumuurloon, een al lang gekoesterde wens. Het is niet zo makkelijk vast te stellen of het werkelijk om gijzeling gaat, maar als het zo is dat iets de behandeling in de Staten tegenhoudt, dan is het aan de betreffende minister om daar duidelijkheid over te verschaffen, en spoedig.

Ook omdat dit een zaak betreft die al decennia geleden ingevoerd had moeten worden. En bovendien, zoals ook nu zal blijken, is er kennelijk nooit een geschikt moment om dit soort zaken door te voeren, want het zal altijd de betrokken werkgevers geld kosten.

Maar, is het waar dat het wetsvoorstel klaar is om in de Staten te worden behandeld? Er zijn daartoe aanwijzingen. De Raad van Advies (RvA) heeft in oktober 2024 hierop advies gegeven, in algemene zin positief maar met enkele opmerkingen, vooral over hetgeen de Sociaaleconomische Raad (SER) naar voren had gebracht in zijn advies , waarin werd geconstateerd dat de invoering van het minimumuurloon gevolgen zou hebben voor onder andere salariskosten en inflatie, zoals ook voor de sociale zekerheid en de belastinginkomsten. De SER signaleert dat het wellicht nodig zal zijn fiscale steun en subsidies te overwegen voor de sectoren die het meest geraakt worden door de voorgenomen wetswijziging. De reden om dit advies te geven is dat SER vatstelt dat de verhoging van het minimumloon, op basis van het minimumloon van 2024, een verhoging van het maandsalaris zou betekenen van 6,1% voor personen die 42 uur per week werken en 13,7% voor werknemers die 45 uur per week werkzaam zijn. Om de informatie compleet te maken: alle categorieën krijgen een verhoging van 1% als gevolg van de gelijktijdige wijziging van de factor die wordt gebezigd in het omrekenen van weekloon naar maandloon. De huidige factor van 4,28 weken per maand gaat dan naar 4,33 week per maand. De verhoging van het loon voor degenen die 42 uur per week werken is Afl. 121,20 en Afl. 271,73 voor de werknemers met een werkweek van 45 uur, dit volgens de berekeningen van de SER. De verhoging van de minimumlonen per begin januari 2025 bedroeg 1%, wat het minimumloon per die datum op Afl. 2007,05 bracht.

De RvA vindt dat aandacht moet worden besteed aan deze zaken in de Memorie van Toelichting van het wetsvoorstel. We zijn er niet van op de hoogte of dit al gebeurd is, maar in ieder geval is er nog niets zichtbaar geworden van een eventuele maatregel om de gevolgen te verzachten voor de betrokken sectoren die nog steeds een werkweek mogen hanteren van meer dan veertig uur. De enige zichtbare maatregel is de genoemde algemene

verhoging met 1% per begin 2025.
Dat de intentie bestond om de wetswijziging door te voeren, zodanig dat deze per 1 januari 2025 geldig zou zijn, blijkt uit de brief die de minister belast met arbeid in september 2024 heeft ontvangen van de Directie Arbeid en Onderzoek, waarin werd geadviseerd rekening te houden met het advies van het CBS betreffende de inflatie, voor de wettelijk voorgeschreven periode ter bepaling van de eventuele aanpassing van de minimumlonen, die 2,9% bedroeg. Dit zou dan de basis zijn geweest voor de verhoging per 1 januari 2025 voor wat de inflatie betreft, hetgeen dus niet heeft plaatsgevonden. Uiteraard moet men er rekening mee houden dat 2024 eindigde met verkiezingen in december en met een demissionair kabinet dat ervoor koos om in ieder geval de genoemde 1% verhoging door te voeren.

De vraag is nu: waar staan we eigenlijk? Wat zou nu een obstakel kunnen vormen voor de invoering van het minimumuurloon? We kunnen begrip opbrengen voor het feit dat de huidige regering rekening wil houden met de inflatoire werking op de totale loonstructuur, met name in de sectoren die een werkweek van meer dan 40 uur hanteren. Dit is overigens altijd het effect van de verhoging van het minimumloon op de hogere lonen.
De Sociaaleconomische Raad wijst in zijn advies ook op de economische vooruitzichten voor 2025, die er minder robuust uitzien dan voor 2024. Tot nu toe laten de cijfers voor b.v. de overheidsinkomsten een solide beeld zien, hoewel voor de tweede helft van dit jaar het beleid van de Amerikaanse regering voor zowat iedereen roet in het eten kan gooien. Maar er zijn nog meer zaken waarmee rekening moet worden gehouden.

Zoals bijvoorbeeld de schaarste op de arbeidsmarkt die men – gedeeltelijk – denkt op te lossen met de legalisering van de arbeidskrachten die nu zonder verblijfspapieren in het land zijn. Die schaarste is uiteraard het gevolg van het van enig gezond verstand gespeend beleid om het eiland vol te stoppen met hotels, iets waar alle regeringen aan hebben bijgedragen. Die schaarste op zichzelf is al een bron van lokaal gegenereerde inflatie, door de druk op de arbeidsmarkt van de pogingen om het geschikte personeel binnen te halen. In het nabije verleden hebben we een dergelijke druk en diens inflatoire werking al kunnen ondervinden. De vraag is of dit - alweer – aanleiding is om te stellen dat de financiële positie van de sectoren, die het meest baat hebben bij de huidige economische voorspoed, voldoende reden zou zijn om de wetswijziging uit te stellen. Zoals eerder hier gesteld zal er eigenlijk nooit een geschikt moment zijn om een beleid te wijzigen dat al decennialang zorgt voor scheve verhoudingen ten nadele van degenen die het meest hebben opgeofferd terwijl het land in voorspoed verkeerde en die tot vandaag de dag toe de minste tijd met hun gezin kunnen doorbrengen. Er was een reden waarom beleidsadviseurs 25 – 30 jaar geleden al de invoering van het minimumuurloon aan de orde stelden, maar nooit een gedegen antwoord kregen van de bewindslieden waarom men die wijziging niet wilde. Dus nu lijkt ons de zaak heel simpel: het wordt tijd om het minimumuurloon door te voeren, punt.

Staatssecretaris Van Marum bezoekt voor het eerst Aruba

De Nederlandse staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Eddie van Marum, brengt van 10 tot en met 15 augustus een werkbezoek aan Aruba, Sint Maarten en Curaçao. Het is zijn eerste reis naar het Caribische deel van het Koninkrijk sinds hij het takenpakket Koninkrijksrelaties overnam van zijn voorganger.

Het bezoek van staatssecretaris Van Marum staat in het teken van een eerste kennismaking met de eilanden en hun bestuurders. Belangrijke thema's tijdens het werk-

bezoek zijn voedselzekerheid, wederopbouw op Sint Maarten en economische ontwikkeling.

Na de eerste twee dagen op Sint Maarten te hebben doorgebracht, arriveert staatssecretaris Van Marum op 12 augustus op Aruba. Daar begint hij zijn bezoek met een ontmoeting met de medewerkers van de Vertegenwoordiging van Nederland in Oranjestad (VNO). Voor het formele deel van het werkbezoek op Aruba staat een bezoek gepland aan de Gouverneur, Zijne Excellentie Alfonso Boekhoudt.

Daarna volgt een ontmoeting met de voorzitter van het parlement, Alfred Marlon Sneek, en de fractieleiders van de partijen die in het Arubaanse parlement zijn vertegenwoordigd.

Op dinsdag 13 augustus heeft de staatssecretaris gesprekken met minister-president Mike Eman, vicepremier en minister van Koninkrijksrelaties Gerlien Croes, en minister van Financiën Geoffrey Wever. Een van de prioriteiten van de staatssecretaris is, volgens de website van de Nederlandse overheid, het thema voedselzekerheid. Hiervoor heeft het Nederlandse kabinet 24 miljoen euro beschikbaar gesteld via een revolverend fonds dat nog moet worden opgezet.

In dat kader brengt staatssecretaris Van Marum ook een bezoek aan AGRO Park. Dit initiatief richt zich op duurzame landbouwontwikkeling en voedselzekerheid.

In de namiddag bezoekt de staatssecretaris verschillende locaties op het eiland, waaronder het terrein van de voormalige raffinaderij, het nationale park Arikok, de vuilstortplaats Parkietenbos en de rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI).

Aan het einde van deze dag vliegt de staatssecretaris door naar Curaçao.

ARUBAVANDAAG

UNHCR sluit kantoor op Aruba wegens financiële tekorten

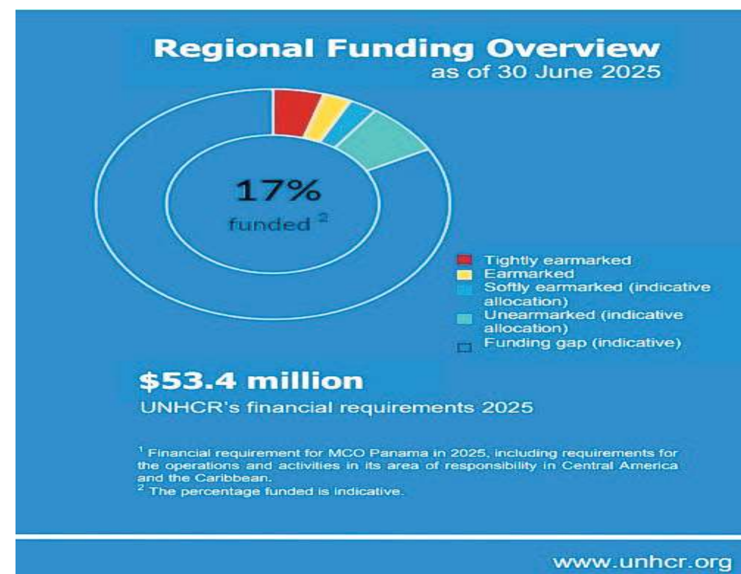
De VN-vluchtelingenorganisatie UNHCR stopt per 31 augustus haar werkzaamheden op Aruba. Het kantoor op het eiland is een van meerdere vestigingen in het Caribisch gebied die de deuren moeten sluiten vanwege de precaire financiële situatie waarin de organisatie verkeert.

Tijdens een recente missie naar Aruba ontmoette de regionale UNHCR-vertegenwoordiger voor Belize, Cuba, Nicaragua, Panama en het zuidelijk en centraal Caribisch gebied vertegenwoordigers van de regering, vluchtelingen, maatschappelijke organisaties en strategische partners. Daarbij waren onder meer Fundacion Contra Violencia Relacional, Sociedad di Venezuela en Fundacion Arubano Centro di Desaroyo aanwezig. Het doel van het bezoek was het versterken van beschermingsmaatregelen voor mensen die gedwongen op de vlucht zijn, en het zoeken naar strategieën om hun situatie te verbeteren.

"Hoewel we ons landenkantoor op Aruba sluiten, blijft onze solidariteit met vluchtelingen en hun families onverminderd," verklaarde UNHCR-vertegenwoordiger Jose Egas in een persbericht. "We blijven nauw samenwerken met onze partners en de overheid om toegang tot essentiële diensten en duurzame oplossingen te garanderen."

Vorige week sprak Egas tijdens een bezoek aan waarnemend gouverneur Agustin Vrolijk over geopolitieke ontwikkelingen en de impact daarvan op de vluchtelingencrisis in de regio en op Aruba. Volgens een bericht op de sociale media van de Gouverneur werd ook de rol en betekenis van UNHCR in dit verband besproken.

UNHCR is sinds 2018 actief op Aruba en werkte sindsdien nauw samen met de overheid, maatschappelijke organisaties en VN-partners. De organisatie ondersteunde het asielsysteem, bood juridische hulp, versterkte gemeenschapsstructuren en gaf directe steun aan kwetsbare groepen, waaronder vrouwen en meisjes. Sinds 2022 hebben UNHCR en haar partners meer dan 6.000 mensen bijgestaan. Ondanks de sluiting zegt UNHCR zich te blijven inzetten voor NGO-partners die essentiële diensten verlenen aan asielzoekers en vluchtelingen. Ook zal de organisatie de Arubaanse regering blijven adviseren bij het ontwikkelen van een nationaal asielsysteem dat voldoet aan internationale standaarden. De activiteiten op Aruba zullen voortaan worden gecoördineerd vanuit het UNHCR-multiplaatskantoor in Panama, met twee medewerkers die lokaal actief blijven.

De sluiting van het kantoor op Aruba volgt op een bredere inkrimping. Op 25 juli sloot UNHCR ook haar kantoor in Trinidad en Tobago. Eerder, in maart, beëindigde ook de vluchtelingenorganisatie HIAS haar werkzaamheden op Aruba, nadat de Amerikaanse regering onder president Donald Trump besloot de financiering voor internationale hulporganisaties stop te zetten. Destijds nam UNHCR de rol van aanspreekpunt voor vluchtelingen over, maar nu vertrekt ook deze organisatie.

Volgens UNHCR's meest recente factsheet, gepubliceerd in juni, is wereldwijd slechts 17 procent van het jaarbudget gedekt. Voor 2025 bedraagt de financiële behoefte in de regio 53,4 miljoen dollar, met een tekort van ruim 44 miljoen dollar. Met zulke tekorten is het volgens de organisatie onmogelijk om in alle landen hetzelfde serviceniveau te handhaven. UNHCR schat dat er momenteel 24.863 Colombianen en Venezolanen op Aruba en Curaçao verblijven, waaronder vluchtelingen en asielzoekers. In dezelfde factsheet wordt verwezen naar het Arubaanse kabinetsbeleid om arbeidsmarkthervormingen door te voeren, onder meer door ongedocumenteerde arbeidskrachten die al bijdragen aan de lokale economie te regulariseren.

Waarom eigenlijk wetten...

Als er toch geen beleid is...?

Op verschillende terreinen kunnen we zien dat het toezicht ontbreekt, dat maar van één kant kan komen en dat is de overheid. Op elke willekeurige dag kan men thema's tegenkomen in onze media die aangeven dat er problemen zijn die uiteindelijk alleen maar een oplossing kunnen krijgen als er meer en beter toezicht is, maar dat wordt om een niet altijd onverklaarbare reden geen werkelijkheid.

In onze editie van 04 augustus jl. verscheen een artikel gewijd aan het verschijnsel van Airbnb, ofwel officieel de Short Term Vacation Rentals, de nieuwe tak aan onze toerismeboom die in de richting lijkt te gaan van dominantie over de traditionele hotel- en timesharesectoren. Wat nu een nieuw fenomeen en een nieuw probleem lijkt is dat eigenlijk niet. Al jaren geleden werd deze tendens gesignaleerd, in andere landen en in Aruba, van de groei van kleinschalige toeristische accommodatie die meer zou aansluiten bij de veranderende smaak en voorkeur van de hedendaagse toerist. We hebben deze ontwikkeling zien plaatsvinden, maar was er eigenlijk wel een beleid, als men inderdaad een nieuwe loot aan de toeristenboom had ontdekt, waarvan werd erkend dat deze bestaansrecht had? Nee, en de reden waarom niet is heel simpel: onze regeerstijl is erop gericht voortdurend te wijzen op de noodzaak van beleid ten aanzien van een bepaalde kwestie of ontwikkeling in de economie of gemeenschap, om daar vervolgens niets mee te doen. Onze regeerders blijven steken in het uitspreken van de intentie en verder niets. Wanneer het probleem ernstiger wordt is het mogelijk dat verklaard wordt dat men daarmee 'bezig' is, maar de meest waarschijnlijke uitkomst is ook al niets.

Om nu niet de kritiek te krijgen dat deze typering minstens een deel van de werkelijkheid ontkent, willen we stellen dat in sommige gevallen er wel sprake is van actie en dat op z'n minst wetgeving wordt ontwikkeld, zij het nieuwe of aanpassing van de bestaande, in een poging om het groeiende probleem het hoofd te bieden. In het genoemde voorbeeld van de Airbnb wordt al heel lang geroepen dat er op z'n minst meer toezicht moet komen en bij voorkeur op gedegen wijze regulering van de sector. Is hiervoor nieuwe wetgeving nodig? Misschien, maar wat als we om te beginnen de bestaande wetgeving eens zouden uitvoeren? Zoals bijvoorbeeld de wetgeving op het gebied van belastingen en het toezicht op hygiëne en veiligheid? Het probleem dat we nu zien is dat het gebrek aan controle een situatie schept die in het nadeel werkt van de ondernemers, groot en klein, die wel bij de autoriteiten bekend zijn en netjes hun belastingen afdragen en andere verplichtingen nakomen. Wat we nog steeds zien is het chronisch aanwezige probleem van de toezichthoudende diensten die op routineuze wijze elk jaar steeds weer de al bekende bedrijven afgaan voor controle, met te weinig capaciteit om het deel op te sporen dat zich in de schaduw van de wet bevindt. Als er niet radicaal afstand wordt gedaan van dit soort traditionalisme dat geen enkel doel dient, dan is het ook onmogelijk om iets te verbeteren binnen het overheidsapparaat waar het deze toezichtstaken betreft, ten nadele van degenen die wel legaal opereren.
In het onderhavige geval is het niet zo moeilijk om controle uit te voeren want geen enkele Airbnb kan actief zijn zonder op het internet beschikbaar te zijn voor klanten. Het is dus geen kwestie van in een dienstwagen de wijken in te gaan en dure brandstof te verspillen door in elk steegje te gaan kijken of daar enige informele bedrijvigheid te bespeuren valt. Waarom wordt dat toezichtmodel dan niet veranderd? Waarom beginnen onze parlementariërs niet met vragen te stellen aan de betrokken ministers? Misschien omdat het fenomeen al zo wijd verbreid is dat iedereen wel familie en kennissen heeft onder die semilegale ondernemers? Dat is natuurlijk geen geldige reden om niet op te treden; als dit de wijze is om toezichtprobleem aan te pakken, dan kunnen we een goed deel van de overheid wel opdoeken.

Een ander geval dat regelmatig in de media is te vinden, is de overlast van honden op straat. Inderdaad heeft de vorige regering een poging gedaan enige actie te ondernemen, maar met weinig zichtbaar resultaat. Wat we daarna niet hebben gezien is een gedegen analyse waarom dit geen resultaat had, dus daarom hier wat wij ervan denken. In het algemeen moet men niet al te veel verwachtingen hebben van het feit dat men een wet aanpast of een nieuwe in het leven roept, als niet tegelijkertijd een plan ter tafel verschijnt dat op z'n minst enige geloofwaardigheid uitstraalt. En waarom is er geen geloofwaardigheid? Omdat elke overheidsactie geld kost en ook in dit geval lijkt het wellicht leuk om de burger te confronteren met een zedepreek over hun honden die ze op hun erf moeten houden, maar dat sorteert ook weinig effect omdat de burger met een gezonde dosis verstand en verantwoordelijkheidsbesef zich toch al aan de regels houdt. Er is simpelweg geen effectieve actie om deze kwestie op enigszins realistische wijze aan te pakken. Wat dan? We suggereren niet dat we de methode terughalen van de jaren vijftig van de vorige eeuw, toen de politie de opdracht had om iedere hond die men 's nachts op straat aantrof dood te schieten. De politie surveilleerde gewapend met hagelmunitie en mensen van hogere leeftijd kunnen getuigen van het feit dat ze hun taak serieus namen. Maar, we moeten vandaag de dag toch wat minder radicale oplossingen hebben, die toch effect sorteren, en dat begint met planning. Met vooral in de begroting op geloofwaardige wijze gelden beschikbaar maken voor dit soort doelen, om zo'n plan ook te kunnen uitvoeren. Voor beide hier genoemde voorbeelden kunnen we wel rond blijven draaien zonder iets te doen en dan op gezette tijden te 'betreuren' dat bepaalde problemen maar niet weg willen gaan.

Eind september zal de Rijksministerraad het concept van de Rijkswet behandelen

Tijdens een persconferentie gisterochtend bracht Eduard Pieters, fractiemedewerker van de PPA-fractie, het onderwerp van de Rijkswet financieel toezicht ter sprake. Pieters benadrukte dat het volk nog steeds geen inzicht heeft gekregen in wat deze Rijkswet precies inhoudt, terwijl inmiddels meer dan de helft van het jaar voorbij is.

Pieters legde uit dat de PPA-fractie eind januari een verzoek had ingediend bij de regering om naar het Parlement van Aruba te komen en in een openbare vergadering een uitgebreide toelichting te geven over de Rijkswet. Deze vergadering had binnen 30 dagen moeten plaatsvinden, maar tot op heden, zeven maanden later, is deze nog steeds niet gehouden.

Hij gaf aan dat het Parlement wel een presentatie van ambtenaren heeft ontvangen over een concept van de Rijkswet, en dat men daaruit kon opmaken dat eind september in de Rijksministerraad in Nederland een concept van de Rijkswet zal worden behandeld.

“Tot op de dag van vandaag heeft het Parlement niet de kans gehad om dit aan het volk voor te leggen. Het Parlement vertegenwoordigt het volk en dat gebeurt nu niet. Het proces verloopt nu zo dat in Nederland een groep ambtenaren bepaalde beslissingen neemt, deze wet schetst en deze eerst naar de Rijksministerraad in Den Haag gaat, daarna naar de Tweede Kamer, en uiteindelijk pas naar het Parlement van Aruba,” zei hij.
Pieters herinnerde eraan dat mei eigenlijk de deadline was, maar dat er geen enkele beslissing werd genomen. Daarom riep de PPA in januari de vergadering bijeen om de wet te bespreken en het sentiment van het volk te peilen voordat bij de deadline een besluit zou worden genomen. Dat is echter niet gebeurd en nu, als gevolg van het uitblijven van een besluit, betaalt Aruba een rente van 6,9% over de lening die van Nederland werd ontvangen. Pieters merkte op dat dit ook nog eens twijfelachtig is.

Hij legde uit dat hij dit twijfelachtig noemt omdat het, in zekere zin, misbruik maken is van de situatie tijdens een pandemie — niet een incident dat alleen op Aruba plaatsvond, maar een pandemie die de hele wereld trof, waarbij Aruba geld moest lenen om het dagelijks leven draaiende te houden. “Ze hebben daarvan geprofiteerd en nu rekenen ze rente van 6,9%,” aldus Pieters.

“We zien vandaag een gebrek aan leiderschap. Waarom zeg ik dit? Omdat, als we leiderschap met lef hadden, we deze punten vandaag konden presenteren en het volk konden uitleggen wat de ambtenaren hebben voorbereid. Er ontbreekt ook leiderschap om dit volk te verenigen. Als we kijken naar de periode van 40 jaar geleden tot 1986, dan hebben we dankzij de eenheid die er was onze status aparte bereikt. Daarom heeft de PPA vanaf het begin gepleit voor een nationaal front, bestaande uit dezelfde politici, maar ook uit het bedrijfsleven en de vakbonden,” aldus Pieters.

Hij legde uit dat de PPA-fractie in juni een bijeenkomst organiseerde met het bedrijfsleven om hen uit te leggen wat er gaande is. Daarbij gaf het bedrijfsleven aan dat zij niet begrijpen wat de toegevoegde waarde van het parlement is, omdat het parlement op dat moment geen informatie had over wat de Rijkswet inhoudt.
“We leven in een rechtsstaat, in een parlementaire democratie, en op het moment dat men met alle reden het bestaansrecht van het parlement in twijfel trekt, kan dat gevaarlijk zijn,” benadrukte hij.

Pieters gaf aan dat de PPA, in lijn met haar oproep tot een nationaal front, ook een bijeenkomst heeft gehad met de vakbonden om hen te informeren over het concept dat op tafel zou komen met betrekking tot de Rijkswet.

Hij vervolgde dat na die bijeenkomst een vakbond naar buiten bracht dat de Rijkswet geen draagvlak heeft. Dit, benadrukte hij, is een van de redenen waarom de PPA altijd heeft gepleit om mensen en organisaties te informeren over de Rijkswet, zodat er draagvlak is op het moment dat er een besluit moet worden genomen.

“Een belangrijk onderdeel is zelfbeschikking, omdat de Rijkswet het risico met zich meebrengt dat we dit verliezen — iets waar zo hard voor is gestreden. Dit is ook wat de vakbonden hebben geuit, en daarom willen zij in dialoog met de regering, omdat dit hen ook raakt,” benadrukte hij.

Tot slot wees Pieters op een eindeloze reeks van uitblijvende beslissingen, en daarom vindt de PPA-fractie dat er een gebrek aan leiderschap is in het land. “Een gebrek aan effectief leiderschap, een gebrek aan leiderschap waarmee we dit volk kunnen transformeren, en dat is zeer te betreuren,” aldus Pieters.

Wat betreft het nationale front verzekerde Pieters dat de PPA-fractie zal blijven aandringen op de vorming van dit nationale front en hoopt men dat de regering in de nabije toekomst ook een nationale dialoog zal starten.

Zoals bekend was 1 mei jongstleden vastgesteld als deadline voor de regeringen van Aruba en Nederland om tot overeenstemming te komen over de Rijkswet financieel toezicht en het wetsvoorstel in te dienen bij zowel het Parlement van Aruba als de Tweede Kamer. Nadat deze deadline niet werd gehaald, kondigde de toenmalige staatssecretaris Zsolt Szabó aan dat de rente die Aruba moet betalen over de uitstaande lening zou stijgen van 5,1% naar 6,9%. Deze leningen betreffen de schulden die Aruba aanging tijdens de Covid-19-pandemie.

Op officieel niveau wordt momenteel gewerkt aan de inhoud van het concept van de Rijkswet. Zodra beide regeringen het eens worden over het voorstel, wordt dit voorgelegd voor een adviesronde op Aruba en een consultatie in Nederland. Na verwerking van het advies blijft het aan de Rijksministerraad om het wetsvoorstel aan te bieden aan de Raad van State van het Koninkrijk voor advies.

En hoewel in de lokale pers is gemeld dat Nederland niet doorgaat met de Rijkswet, is de werkelijkheid dat het proces om tot een soort rijkswet te komen nog steeds gaande is. Het is simpelweg zo dat de wet consensus moet hebben tussen Aruba en Nederland — iets wat het vorige wetsvoorstel niet had — en dat er nu een voorstel moet komen dat wél steun heeft in het Parlement van Aruba en tegelijkertijd acceptabel is voor Nederland.

Wat nu nog rest, is af te wachten of het parlementaire proces dit jaar nog kan beginnen. Zodra de Rijkswet voor Aruba in werking treedt, zal Nederland de rente verlagen naar een marktniveau plus een kleine opslag, zoals al geldt voor Curaçao en Sint Maarten met 3,1%. Ondertussen heeft het Parlement van Aruba zich nog steeds niet over dit onderwerp gebogen.

ARUBAVANDAAG

Milieueffectrapportage wettelijk verplicht op Curaçao, ook zonder lokale wetgeving

(CuraçaoChronicle) – Ook zonder gedetailleerde lokale wetgeving is in veel gevallen een milieueffectrapportage (MER) wettelijk verplicht op Curaçao. Dat stelt bioloog en juridisch deskundige Jeff Sybesma in een opiniestuk, waarin hij betoogt dat deze verplichting voortvloeit uit internationale verdragen, bestaande landsverordeningen en jurisprudentie.

Een MER is een onderzoek naar de milieugevolgen van een voorgenomen project, uitgevoerd voordat het project start. Het doel is om schade aan natuur en leefomgeving te voorkomen. Hoewel Curaçao nog steeds geen specifieke wetgeving heeft die MER-procedures regelt, benadrukt Sybesma dat dit de overheid niet ontslaat van haar wettelijke verantwoordelijkheid.

“Autoriteiten kunnen zich niet verschuilen achter het ontbreken van formele regels,” aldus Sybesma.

Internationale en lokale juridische grondslagen
De belangrijkste juridische basis is volgens hem de Landsverordening grondslagen natuurbeheer en -bescherming (LvGNat), die via het SPAW-protocol van het Cartagena-verdrag bedreigde soorten en ecosystemen beschermt. Dit protocol vereist voorafgaande milieubeoordelingen voor elk project dat zulke soorten of habitats negatief kan beïnvloeden, inclusief een beoordeling van cumulatieve effecten.

Sybesma wijst er verder op dat ook andere bestaande wetten impliciet een MER verplicht stellen. Zo onder meer de Landsverordening maritiem beheer en de Hinderverordening van 1994. Laatstgenoemde bevat zelfs een bepaling die de overheid de bevoegdheid geeft om bepaalde activiteiten aan te wijzen waarvoor een MER verplicht is, hoewel dat tot op heden nog nooit formeel is gebeurd.

Ondersteund door jurisprudentie
Sybesma verwijst naar de rechtszaak over de Isla-raffinaderij in 2020, waarin de rechter oordeelde dat internationale normen – zoals die van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) – moeten worden toegepast wanneer lokale normen ontbreken. Volgens hem geldt hetzelfde principe voor MER’s: als Curaçao geen gedetailleerde procedures heeft, kunnen en moeten internationale methodieken, zoals ISO-standaarden of het Nederlandse MER-systeem, worden toegepast.

Het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) biedt volgens Sybesma nog een extra waarborg. Ernstige milieuschade kan worden beschouwd als een schending van het recht op leven (artikel 2) en het recht op respect voor privé- en familieleven (artikel 8). Europese jurisprudentie bevestigt dat staten de plicht hebben hun burgers tegen dergelijke schade te beschermen.

“Een overhaaste herstart van de Isla-raffinaderij zonder MER kan bijvoorbeeld strafrechtelijke gevolgen hebben voor de overheid, RdK en CORC,” waarschuwt hij.

Afdwingbaar door burgers
Sybesma benadrukt dat een MER altijd een integraal onderdeel moet zijn van het vergunningstraject voor grootschalige of risicovolle projecten. Burgers en belanghebbenden kunnen een MER afdwingen via juridische procedures, zoals het inroepen van de Landsverordening openbaarheid van bestuur (LOB) of het indienen van een administratief beroep (LAR) bij de rechter.

“Een MER is niet alleen goed beleid,” besluit Sybesma, “het is vaak een juridische noodzaak.”

Deze oproep tot zorgvuldige milieutoetsing komt op een moment dat er op het eiland steeds meer grootschalige infrastructuur- en industriële projecten worden ontwikkeld, waardoor de aandacht voor de balans tussen economische groei en milieubescherming verder toeneemt.

Ontwikkeling Zakitó leidt tot botsing tussen activisten en projectontwikkelaar

(CuraçaoChronicle) – De spanningen lopen verder op tussen de buurtgroep Save Zakitó en de ontwikkelaars van The View Resort & Marina, een grootschalig waterfrontproject in het Zakitó-gebied. Beide partijen blijven lijnrecht tegenover elkaar staan over de legaliteit en de milieugevolgen van het project.

Centraal in het conflict staan beschuldigingen van Save Zakitó dat de bouw in strijd is met de vergunningsvoorwaarden en aanzienlijke ecologische schade veroorzaakt aan de Zakitó-lagune. De projectontwikkelaar, GMFB Caribbean Holding B.V., ontkent deze aantijgingen echter met klem en stelt dat het project voldoet aan de regelgeving en uiteindelijk de mariene omgeving ten goede zal komen.

Beschuldigingen van overbebouwing en demping van de lagune
Tijdens een persbijeenkomst op dinsdag 6 augustus leidde Save Zakitó-woordvoerder Percy Ignacio journalisten en sympathisanten rond op het bouwterrein en wees hij op wat hij omschreef als duidelijke overtredingen.

Volgens Ignacio wordt het resort gebouwd met elf verdiepingen, terwijl de vergunningen naar verluidt slechts zeven toestaan. Hij beweerde ook dat een groot deel van de lagune wordt opgevuld om plaats te maken voor een jachthaven, iets wat hij een “grote ecologische ramp” noemde. Hij riep het publiek op om foto’s van de locatie te maken en te delen om bewustwording te creëren.

Reactie ontwikkelaar: “Beweringen zijn feitelijk onjuis”
Adam Kiolle, directeur van GMFB Caribbean Holding, wees de beschuldigingen resoluut van de hand. Hij verduidelijkte dat de bouwvergunning is gebaseerd op ingediende bouwtekeningen en geen vaste hoogtebeperking bevat. De vergunning staat acht gebouwen en 120 wooneenheden toe.
Wat de lagune betreft, legde Kiolle uit dat deze niet wordt opgevuld maar juist wordt uitgebaggerd om de diepte te herstellen en verontreinigd sediment te verwijderen. Hij benadrukte dat de opgevulde gebieden in het westen geen deel uitmaken van de lagune, maar oude zoutpannen zijn.

Hij voegde daaraan toe dat het baggerwerk wordt uitgevoerd volgens een plan dat is opgesteld in samenwerking met Arcadis, het overheidsdepartement Domeinbeheer en Aquifer Advies. Baseline-ecologische metingen, uitgevoerd door adviesbureau Ecovision, zouden hebben aangetoond dat de lagune weinig biodiversiteit kent door extreem hoge zoutgehaltes als gevolg van lozingen door de waterfaciliteit van Aqualectra. Volgens Ecovision zou het openen van de monding van de lagune naar zee de ecologische gezondheid verbeteren.

Politie ingeschakeld bij verhitte confrontatie
De persbijeenkomst kreeg een gespannen wending toen Save Zakitó-activisten

het personeel van het project confronteerden, wat leidde tot politie-ingrijpen. Agenten gelastten de aanwezigen het terrein te verlaten. Het terrein is eigendom van de regering van Curaçao, maar wordt momenteel door GMFB beheerd voor de ontwikkeling van het project.

Save Zakitó stelt dat een recente uitspraak van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie hun standpunt ondersteunt, namelijk dat de ontwikkeling in strijd is met de lokale regelgeving en de bouw moet worden stopgezet. Kiolle betwist deze lezing en verwijst naar een vonnis van 1 juli 2025, waarin de belangrijkste vergunningen van het project werden bevestigd. Volgens hem eiste de rechter alleen een kleine aanpassing aan de maritieme vergunning met betrekking tot de draagkracht van een brug voor hulpdiensten. “Er is geen bouwstop,” aldus Kiolle.

Voortdurend geschil
De confrontatie vond plaats terwijl Save Zakitó zijn 18-jarig jubileum markeerde. De groep zegt de druk te blijven opvoeren om te voorkomen dat het westelijke deel van de lagune onherstelbare schade oploopt. De ontwikkelaar houdt vol dat het project in overleg met overheidsinstanties en volgens milieunormen wordt uitgevoerd.

De kwestie rond Zakitó benadrukt de bredere spanningen op Curaçao tussen economische ontwikkeling en natuurbehoud.